

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Jósef-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A visszhang.

Budapest, május 22.

(v.) A közös külügyminiszter expozéjára ma megjött a magyar visszhang. Nem amolyan közönséges visszhang ez, mely az elhangzott ígét ugyanazzal a szinnel és erővel adja vissza, mintha merő hangfotográfiája volna az eredetinek. Ez a visszhang tartalmában hü, de az árnyalásban, a hangsúlyozásban, a gondolat dinamikájában neki is van teljesen érvényre jutó egyénisége. A delegáció külügyi albizottságának jelentésében szólal meg ez a visszhang. E jelentés az idén is Falk Miksa avatott pennáját dicséri; ennél érdemesebb munka még alig került ki a jeles publicista tolla alól. A politikai okosság a diplomáciai művészettel elegyül benne; minden szavának megvan a magajól kiszámított sulya, minden mondata felel vagy valamire, vagy valamiről, vagy pedig valamiért. Amugy első látszatra a Goluchowski fejtegetéseinek egyszerű parafrázisa gyanánt jelentkeznek. Tartalmát és szerkesztését nézve csakugyan visszhangja az expozéé. De a külügyminiszter gondolatmenetének látszólagos reprodukciójában megszólal az önálló magyar vélemény, az önérvényes magyar felfogás, a magyar politikának egészen sajátlagos egyénisége.

Amit ez a jelentés nyomtatékosan említ fel, amit mellékesen érint, amire erőlesen mutat rá, amit óhajítás vagy aggodalom gyanánt mutat be, mindaz — habár tartalmilag teljesen azonos az expozé fejtegetéseivel — mégis a magyar nemzet közvéleményének a külügyi politikához adott kommentárját nyújtja. A motívumok Goluchowskitól származnak, de a magyaros átdolgozás Falktól ered. Magyar vonás a jelentésben az a nagy, szinte tűntető melegség, amely a hármasszövetség meg-

újításának híret üdvözi. Azt a szövetség-politikát magyar diplomata kezdeményezte; a magyar államművészetnek egyik legmarkánsabb és legkivalóbb alkotása az a középeurópai béke-liga, amely közel három évtizeden át a legerősebb támasza volt az európai államok nyugodalmassá fejlődésének. S amint magyar agyvélő gondolta ki ezt az irányzatot s magyar kéz rakta le az alapjait, azonképpen a magyar nemzet rokonszenve, bizalma és támogatása volt mind e mai napig e fényesen bevált szövetségi politikának legerősebb támasztéka a monarchiában. Ausztriában az indulatosan előrenyomuló szlávok régóta ostromolják a hármasszövetséget; nálunk is a nemzetiségek és a velük titkon rokonszenvező néppárt ernyedetlenül dolgozik a hármasszövetség rendszerének aláaknázásán. Erőt, szilárdságot e politikai irányzatnak egyedül a magyar közvélemény nyújtott. Egyedül a magyarság az, amely felismerte és honorálta a hármasszövetségben ormólló politikának helyes és üdvös voltát. Jól esik tehát látnunk, hogy a Falk Miksa jelentése meglehetősen üdvözi a közös külügyminiszternek azt a kijelentését, mely a hármasszövetség megújítását biztos kilitásba helyezi.

A békepolitika, amely kerüli a bonyodalmakat és kalandokat, e szövetség révén tudott eddig is érvényesülni, nemzetünk haladását és nyugodt fejlődését e politika érvénybenmaradásától várjuk ezentul is.

Speciális magyar vonást látunk abban is, hogy a jelentés egy komoly intéssel feldja meg azt a dicséretet, amelyben a közös külügyminiszter a szomszédos Románia királyát és kormányát részesítette. A jelentésnek ez a passzus udvarias, de határozott hangon teszi szóvá a dákoróman üzelmeiket. Kimondja nyíltan, hogy azzal a barát-

sággal, amelyet mi Románia irányában tanusítunk, sehogyan sem férne meg azoknak az irredentista izgatásoknak a batorítása, amelyek a román királyság területén sokáig és rendszeresen üzettek a magyar állam területi épsége ellen. Romániának rá kell szolgálnia e monarchia barátságára. Az Erdélyből odaszabadult dákoróman apostolok szemtelendéseit, lázításait és cselszövéseit semmiféle román kormánynak nem szabad tétlenül néznie. Az utóbbi időben — igaz, javult e tekintetben a helyzet. De emlékezzünk még a közelmúlt kor-zakokra, amikor Urechiaék nyíltan és büntetlenül hirdethették a román sajtóban, Bukarest utcáin és a román főváros tudományos intézetének dísztermében a magyar királyság feldarabolását és Erdélynek a magyar járom alól való megszabadítását. Ha gróf Goluchowski nem tart ez üzelmek ismétlődésétől, ez az ő dolga, de nekünk magyaroknak részen kell lennünk, mert mi okultunk a multakon, emlékszünk a memorandumra és az ezzel kapcsolatosan fellépett valóságos mozgalmakra és mindezekre emlékezve nem szabad megfelledeknünk a román politika recidívájának eshetőségétől sem. Elég furcsa, hogy akad magyar politikus, aki a jelentés eme részét a delegációban zokon vette. Mondanunk sem kell, ugy-e bár, hogy ez a delegátus a néppárt-hoz tartozik. Vajjon a klerikális érzésű magyarokat nem bántja-e a dákoróman veszedelem? Az ő lelkiismeretüket nem bolygatja-e meg a közelmúltban tapasztalt veszedelmek emléke? Avagy akkora érdemeket látnak-e az oláhországi zsidóüldözésekben, hogy ezek fejében még egy kis irredentát is eltűnének?

Tapintatos és határozott formában teszi szóvá a jelentés ama közjogi határsértés látszatát is, amely a külügyi expozé gazdaság-politikai részében jelentkezett. A jelentés

TARCA.

ÚJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Írta: JÓKAI MÓR.

Tihamér természetesen ezt a hetet Bécsben töltötte. Most már a Tattersalban is fontos hívtatása volt. Egy nappal elébb az éjjeli vonattal hazautazott, hogy a művészársaság fogadtatásáról intézkedjék.

Mint előre tudható volt, Natáliát betegem találta. Ez már rendes állapot. Helyette Lyubissza asszony viselte a háziasszonyi gondokat. Annál jobb.

Natáliát csak egy percére látta. Be volt a feje kötve kendővel, a homlokán és a halántékára citromszeletek voltak alkalmazva. Előre tudatta, hogy a mai nevezetes színelőadásra nem mehet el ideges fejfájása miatt. Jobb is, ha fekvé marad.

Lyubissza előtt szóba is hozta Tihamér, hogy milyen fatalitás az, hogy a feleségnek éppen akkor kell betegnek lenni, mikor ilyen hírhedtet vendégei érkeznek.

— Az ám, — mondta rá Lyubissza.

— Lám ezeknek a ballerínáknak soha sincs fejfájásuk, jegyzé meg előmsen Tihamér. Én soha sem hallottam őket migrénről panaszkodni.

— Ez onnan van, mert igen sok testmozgást csinálnak s nem fűzik magukat.

— Nagyon csodálom, hogy még valami orvos rá nem jött arra a kurára, hogy az uridámának balletáncolást preskribáljon, mint csaltatlan módszert a fejfájás elmulasztására.

— No majd talán rá fognak jönni.

Tihamér aztán nem törődött az egész megszokott házbijajjal többlet. A Katka ott van az asszonyt ápolni. Csak nyugalomra van annak szüksége, meg jeges borogatásra.

Alig várta az előadást. Kitűnően ment minden.

A Brahma és Bajader ballebiléje volt az első, annak a drámai befejezésével következett még Rigoldoche asszonynak két produkciója, az egyik Pepita da Oliva hírhedt „El oléja”, a másik Taglioni klasszikus „Segridillája”, az kitöltötte az estét.

A földesuri páholyban egyedül ült Lyubissza asszonyság. Tihamér nem volt látható. Neki a színpalak között volt jelenése.

Egyszer aztán a harmadik ballet alatt előkerült a páholyába. Egészen meg volt dicsőülve az arca. Láthatta mindenki, hogy ő a Brahma.

— Nos, hát voltál a paradicsomban? — sugá legyezője mögül Lyubissza.

Tihamér csak a felmagasztalt arckifejezéssel tudott felelni. De aztán beszédes lett.

— Nem lehet azt szavakkal elmondani. A Brahma sátora, a nő öltözé a felső üvegfüdőlen át kapja a világitását. Csak a hold fénye derengett, az is felhők között bujkált. Mikor a dindalmas péri belebent, mintha a mennyország nyílt volna meg előttem. Soha bájosabb tündéralakot nem láttam még álomban sem. Az volt az igazi almetán! Minden mozdulata varázsló, elbűvölő.

Hát még az édelgése! Tulvilági gyönyör! Eletemnek ez volt a legmagasztosabb órája. Minden pillanata fölér egy mennybéli üdvösséggel. Ez nem földi nő, ez egy istenasszony! Mikor a gyűrűmet az ujjára felhuztam, magához szorított; s én abban az örjögésben egy hosszú, kegyetlen esőket szivtam a nyakára, aminek a rózsalevélfoltját ott fogja holnap viselni a füle alatt.

— Oh, te boldog Brahma!

— Már most arra kérem magát, édes Lyubissza, rendelkezék a főkértésznél, hogy korán hajnalra készítsen két pompás rózsacsokrot, egyet fehér rózsákból az isteni Lucilének, másikat piros rózsákból a démoni Rigoldoche-nak. Korán reggel el fognak utazni, egyenesen Szentpétervárra az egész társasággal; a hintó, postakocsi, meg van számukra rendelve. A hölgyek jókor lefeküsznek, hogy kipihenhessék magukat, mi férfiak fennmaradunk és poharazunk kivirradtig fűdélisen.

— Okosan tesszik, majd én gondoskodom mindenről.

Az előadás végződött. Lyubissza asszony hazament a saját brieskáján a tisztartó-lakhoz, elintézte a megbízatását a főkértészzel, aztán még föllátogatott Natáliához a kastélyba, ott eltöltött egy pár órát zárt ajtók mögött az urasszonnyal, akinek, ugy látszik, hogy megszűnt a fejfájása, (még a kacagását is lehetett hallani az ajtón keresztül), vacsoráltak is. Azután visszatért Lyubissza a lakására. Nem akart már lefeküdni, nyár volt, korán szűrkült az ég, a tülemilek igen szépen hangicsáltak, kiment az urasági kertbe, az most harmathulláskor tele volt virágillattal, az ember szive csak úgy éledt tőle.

nyomatékosan mondja ki, hogy az Ausztria és Magyarország közt való gazdasági kiegyezés sem a delegációnak, sem a külügyminiszternek hatáskörébe nem tartozik. A gazdasági kiegyezés tekintetében Magyarország mint független és önálló állam határoz; egyezségre lép Ausztriával, ha tud, de felállíthatja a vámserompót, mihelyt akarja. És erre nézve a saját országgyűlése határoz, a delegációt pedig e kérdésre nézve nem tekintheti illetékes fórumnak. A jelentés mentegeti ugyan Goluchowskit, mint aki a kiegyezésre nézve csupán egyéni óhaját fejezte ki, de egyúttal egész világosan és teljes szigorral fejt ki a magyar közjogi álláspontot. Kijelenti ugyan, hogy Goluchowski nem tévedt a tilosba, de egyúttal felállítja a tilalomfát is, nehogy valamikor a közös külügyminiszter valamelyik utódja belegázolhasson arra a jogterületre, amelyet alkotmányunk kizárólag a magyar országgyűlés számára tart fenn. Ennek a nyomatékos és világos hangsúlyozásáért is feltétlen elismerés jár a jelentés szerzőjének.

Az expozé magyar kommentárja tehát teljesen elegendő. Nem másolja le a szolgai módon a külügyminiszter fejtegetéseit, hanem magyar ecseffel retouchirozza őket. Belátható mindezekből, hogy a külügyi politika lényegére nézve nincs eltérés a külügyminiszter politikája és a magyar felfogás közt. Ez összhang fenntartása és ápolása feltétlen érdeme marad Goluchowskinak, aki helyesen ismerte föl, hogy működésében nem mondhat le a magyar nemzet támogatásáról, amely a monárkiában mostanság nemcsak a legőszintébb, hanem a leghathatósabb is. És ha ezt felismerte a közös külügyminiszter, akkor tegye meg valahára azt, amire a bizottság szintén figyelmezteti: állítsa helyre végre a paritást a monárkia külügyi képviseletében. A delegáció pedig kérje ezt tőle számon mindaddig, amíg a külügyminiszter be nem váltja az 1867. évi XII. törvényekben a közös kormányzatra rótt e fontos kötelezettséget.

BELFÖLD.

Apponyi Jászberényben. Gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke, vasárnap, 25-én Jászberénybe utazik. A Ház elnökét több barátja és képviselőtársa kíséri kerületébe, ahol nagyban készülődnek fogadá-

A madárdal közé nem sokára trombitászó vegyült, a postakocsisok túlközlése. Az illusztris vendégek indultak az oroszországi utra. Most játszatik le az érzékeny buccuszási jelenet!

Ljubissza úgy nevetett magában.

Az ég pirkadnia kezdett már.

Az utcán kocsirobogás hangzott.

Jön a Brahma.

Ljubissza visszahúzódott a filagoriáig, ott várt a megérkezésre.

A kert-ajtó nyikorgott: akit vártak, megjött. Tihamér az előadás után átléte, vadász-köntöst váltott, lábszárait gombos bőrkamáslik takarták, azokat paskolta kegyetlenül a lovagvesszejével minden lépténél, kalapja a fejébe volt huzva. A lugas-cölöpre is nagyot huzott. Persze, nekiment az ostoba cölöp. Különös haragja lehetett az utfélen viritó georginákra, egy lángvörös, meg egy pirossal tarkázott fehér került a szemé elé, a lovagvesszejével lecsapott rólu egy-egy kinyílt virágot. Azokat felvette a kezébe és beléjük harapott, aztán megint feltűzte mind a kettőt a vadászkalapja zsinórja mellé. Továbbblődült. Mikor Ljubissza elé ért, megtorpant, mintha elégtételt akarna tőle kérni.

A delnő ismételtén kívánt neki jóreggelt, de ő nem viszonzta.

— No hát mi jót hoztál, fiacskám?

Erre durcás, rekedt hangon azt mondá:

— Azt szeretném tudni, hogy én vagyok-e a bolond, vagy az egész világ van megbolondulva?

— Hát ezt nehéz meghatározni.

— Hát hogy ké-k-e az ég, vagy veres?

— Most bizony veres, mert hajnalodik; de egy óra múlva már kék lesz.

sára és 1200 terítékű bankettet rendeznek tiszteletére. A bankettet alkalmas terem hiányában e célből készült sátrak alatt tartják meg. Apponyi és a budapesti vendégek vasárnap este térnek vissza a fővárosba.

Gróf Szápáry Gyula a lemondásáról.

Gróf Szápáry Gyulának a delegációból való kilépése a sajtóban mindenféle magyarázatokra adott okot. Ezekkel szemben gróf Szápáry a következő nyilatkozatot teszi közzé:

Több lap, nevezetesen a *Budapesti Hírlap* és a *Magyarország* május 21-iki számában azt állítja, hogy a delegációból való lemondásomnak oka abban keresendő, hogy nem értem meg egyet a báró Dániel Ernő által beadott indítvánnyal, — azon esetre, ha szándékom lett volna ezen indítvány ellen állást foglalni, azt bizonyára tartózkodás nélkül kijelentettem volna — az ügy azon állásában azonban, melyben az a delegáció elé került, ha Budapesten maradtam volna, a beadott indítvány elfogadására szavaztam volna, azért a nevezett lapok ezen állítását alaptalannak kell kijelentem. Akik a delegáció hadügyi albizottságában résztvettek, tapasztalhatták azt, hogy makacs influenza-bajom napról-napra rosszabbodott, a hadügyi albizottság üléseinek befejezését azonban, bár nagy megerőltetéssel, be kívántam várni. Mióta Budapestről eljöttem, ágyban fekszem és így, ha Budapesten maradtam volna, sem vehettem volna részt a delegáció üléseiben, — oly állást elfoglalva tartani, amelyvel járó kötelezettségeket teljesíteni nem vagyok képes, nem tartozik szokásaim közé.

Gróf Szápáry Gyula.

Somogyiak Láng Lajosnál. Somogy megye és Kaposvár város küldöttsége tiszteltet ma Láng Lajos kereskedelmi miniszternél Vörös László országgyűlési képviselő vezetésével. A küldöttség tagjai voltak: Chernel Gyula és Kapotsy Jenő országgyűlési képviselők, Márffy Emil, Goszthony Mihály és Vasdinnyey Béla nagybirtokosok, Németh István polgármester, Sárközy Béla főszolgabíró, Csondor János lapszerkesztő, dr. Rózsa Ernő ügyvéd, Morzsányi Sándor reállelkész, Lukácsy Imre földműves-iskolai igazgató, Mihóka János és Végé Istók birtokosok. A küldöttek az évek óta tervezett kaposvár-barcsi helyiérdekű vasut engedélyezését, illetve a vasut engedélyezési feltételeinek új alapon való megállapítását kérték, miután a súlyos gazdasági és pénzügyi viszonyok között a helyiérdekű vasut megnyitását és finanszírozását az eddigi szokásos feltételek mellett biztosítani minden fáradozás dacára nem sikerült s e részben a további kísérletek sikerrel egyáltalán nem biztatnak. A küldöttség a vasut megépítésének biztosítását azért is sürögnek jelzik, mert az e vidékről is nagyobb

Erre Tihamér elnevette magát.

— No látod, ez jó felelet volt.

— Tudok még jobbat is. Van egy drágakő, az opál, a mit ha az egyik oldalról nézess: lángveres, ha a másiktól nézed: világoszöld.

Tihamér a homlokára ütött a tenyerével.

— Hiszen te sejtet az én dolgomat. No gyere, ülünk le ide a padra; mert ha állok, rugdalózom.

(Folytatása következik.)

A szeptemvir.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: Zöldi Márton.

Különös nyugtalanság villogott Tarnassy Gusztáv szeptemvir mélyen fekvő, sötétszürke szemében azon a nagy őrnapon, mikor egyetlen leánya, Kornélia, Csigér Ernő hites ügyvéd felesége lett. Az öreg szeptemvir mint büntetőjogász nagy tekintélynek örvendett a felső bírói karban. Komoly tudás, erős ítéllet s főleg érzékeny lelkiismeretű bírónak ismerték, ki sohasem jött a tanácsba a nélkül, hogy a szólanforgó, ítélre váró ügyet alaposan ne ősmerte volna. Külső tekintélyét egyéb is támogatta. Birórsai tudták, hogy Tarnassy szeptemvir hosszabb ideig volt koronauradalmi ügyész grattissima perszóna felfelé. Benne látták a jövőndő országbíró.

Ehhez képest a felső és alsó bírói kar teljes díszben jelent meg lánya esküvőjén. A jurátus-kardok nagy csörömpölést vittek véghez a templom márványkockáin. Az őrmapa pedig szórakozottan fogadta az obligát üdvözléseket, melyekből nem hiányzott egy-egy citátum Ovidiusból és Horatiusból. De Tarnassy az egész szertartás alatt nem vette le szemét a völégényről, ki olyan hódítóan, büszkén állott kis, szőke araja mellett. Mintha a szigorú szeptemvir ellenséges szemmel nézte volna azt a sűrű, bodros-

arányokat öltö kivándorlás csakis e vasut kitépése által volna némileg korlátozható. A miniszter a küldöttséget szívesen fogadta s megígérte, hogy maga részéről azon lesz, hogy a fennálló törvények korlátai között Somogyvármegye és Kaposvár városának méltányos kívánásait mielőbb megvalósíthassa.

A kvóta. A magyar országos kvótabizottság már elküldötte proposícióját az osztrák kvótabizottságnak a két állam hozzájárulási arányának újból való megállapítására. A magyar regnikoláris bizottság legutóbbi ülésének jegyzőkönyvi kivonatát küldte meg az osztrák bizottságnak. A kivonat tartalmazza Falk Miksa előadónak azt az indítványát, — amelyet a bizottság elfogadott — hogy a kvóta eddigi arányában a 34-4—65-6-ben tiz esztendőre állapítassék meg s a megfelelő törvények létrejöttével a precipuurnál intézkedő törvény hatályon kívül helyezessék. Az osztrák bizottság holnap tart ülést, melyben elhunyt előadója, dr. Beer udvari tanácsos helyébe megválasztja új előadóját.

A margittal mandátum. Nagyváradról táviratozták, hogy a margittai kerületben Orley Kálmán ismét a szabadelvűpárt hivatalos jelöltje, és volt ellenjelöltje, Szalmári Mór is újra fellép Kossuth-párti programmal.

A kiegyezés.

Budapest, május 22.

Amint már előre jeleztük, a kormányok kiegyezési tárgyalásait ma néhány napra ismét felfüggesztették, aminek az az oka, hogy az osztrák miniszterek holnap és holnapután a birodalmi tanácsban lesznek elfoglalva. Ma délelőtt is, délután is folytak a konferenciák. Délelőtt Koerber osztrák miniszterelnök megjelent a magyar miniszterelnöki palotában, ahol Sellő Kálmán miniszterelnökkel egy órahosszat tanácskozott.

A délelött folyamán az osztrák és magyar kormány szakminiszterei is tanácskoztak egymással; Koerber miniszterelnök és Böhm-Bawerk lovag osztrák pénzügyminiszter felkeresték a pénzügyminisztériumban Lukács László pénzügyminisztert, míg a kereskedelemügyi minisztériumban Call báró osztrák kereskedelemügyi miniszter Láng Lajos kereskedelemügyi miniszterrel értekezett.

A tanácskozásokat délután folytatták három órától nyolcig, de este az osztrák miniszterek visszatértek Bécsbe.

haju, sasorru Adoniszt, kinek apró, fekete szemében mohó, éhes vágyak lobogtak.

Annyi bizonyos, hogy Tarnassynak nem tetszett ez a házasság. Másfél esztendeig küzdött ellene apai ékesszólásának egész fegyvertárával. Hasztalan. A kis Kornélia szerelmes volt s a szerelem makacs, megátalkodott, mint a bün. Mikor a szeptemvir engedett leánya könyörgésének, úgy érezte, mintha egy igazságos pört veszített volna el.

— És nem lehet megappellálni, mormogta bosszusán, semmi jogorvoslatom...

Az esküvő napján is komor tünődésekbe merült. Emlékeibe tolokodott egy halottnak az alakja, a völégény apjé. Az az ember volt az egyetlen, ki fiatal bíró korában kísérletet tett a megvesztegetésre. Merészen, mint a bandita, állított be hozzá késő este. Emlékezett alattomos mosolyára, hideg cinizmusára, melylyel a száz aranyat felajánlotta. Kidobta s a sovány prókátort egykedűven, vállvonogatva távozott. A küszöbről vissza is szólt szemtelen vigyorgással:

— Kár olyan nagy káuzst csinálni, ezt a pénzt úgy sem viszem haza. Ha spektábilis el nem fogadja, másnak több esze lesz. Szervusz humillimus!

Vajjon a fia trökölte-e ezt a feneketlen cinizmust? Ki tudja? A lelki átröklés tanai megbizhatatlanok. Sok becsületes szülőnek a fia gazember és viszont. A fiúról, a vejről pozitív rosszat nem tudott. Fiatal s nagyon tehetséges ügyvédnek ösmerték. Hallotta, hogy nagy lábon él, de a keresete is nagy. Tekintélyes uradalmi és urbéri pörök vitte. Volt ugyan néhány év előtt egy fegyelmi ügye, de az alól jogerősen felmentették. A szeptemvir figyelmesen átnézte az ez ügyre vonatkozó aktákat. Kriminálitást nem lehetett belőlük megállapítani, de valami olyanfajta lelkiismeretlenséget mégis, mely közel áll az ügyvédi inkorrektséghez.

A szeptemvir sokat tünődött rajta. — Lehet, hogy csupán szépséghiba, melyért elég büntetés a fegyelmi eljárás. A felmentés

Az osztrák követeléseket a *Neue Freie Presse* a következőkben foglalja össze:

Az osztrák kormány az ipari várnok mérsékelt felemelését óhajtja, hogy a Németországgal folytatandó tárgyalásoknál vértelven legyen. Okvetlenül mellőzni kívánja a nyersvámok módját, az eddig vámentes gyapotra, kenderre, lenre és jutára, amely várnok Magyarországot okvetlenül kívánja. Nagy differencia áll fenn a két kormány között abban, hogy Magyarország a textilipar egyes készgátmányaira az eddig érvényben levő vámtételt nem akarja kooeodálni, Hasonlóképpen lényeges differencia áll fenn a bőrvám tekintetében. Magyarország erre vonatkozólag egy prohibítív vámot követel, ami ellen Ausztria állást foglal, mert Ausztriának bizonyos bőrnemek vámentes behozatalára szükség van. Magyarország megtagadta a nyers olajvámot is, ellenben kivirta a nyersvasvám megtartását. Az osztrák kormány azon az állásponton áll, hogy egyetlen osztrák ipar sem áldozható fel. Osztrák körökben remélik, hogy Magyarország részéről bizonyos koncessziók fognak létrejönni, mert Magyarország az agrár-várnok lényeges felemelését követeli. A magyar ipar fejlesztésének kérdésével ezuttal Ausztria nem teszi rekriminációt tárgyává, de kérni fogja, hogy Magyarország szüntesse be a tilkos vámnkedvezményeket. Az új vám- és kereskedelmi szövetség ismét tis esztendőre lenne megkötendő. Az áttulási eljárásról illetőleg az ellenőrző állomások koncentrációját tervezik.

A szállítási adót illetőleg Ausztria azt az álláspontot foglalja el, hogy ez az adó mindig törvénytelen volt, ennek eltörléséért Magyarország a magyar állampapíroknak az osztrák járádék-adó alól való fölmentését követeli.

Egy bécsi jelentés szerint az osztrák képviselőház holnapi ülésén fogja előterjeszteni Breiter longyel képviselő ismeretes indítványát, melyben Széll Kálmán ellen a Reichsrath megütközésének akar kifejezést adni. Az indítványhoz csak ő maga fog felszólalni, de várják még Koerber nyilatkozatát is, melyben azonban — tekintettel az ismét folyamatosan levő tárgyalásokra — valószínűleg nem fog semmit sem mondani a tárgyalások érdeméről.

Más forrás szerint ez az izlésés és mulatságos megróvási kaland el fog maradni, mert Breiter indítványát minden megokolás nélkül visszavonta. E helyett azonban a cseh agráriusok holnap interpellációt fognak Koerberhez intézni, melyben azt kérdik, igaz-e, hogy a korona őt a kiegyezési kérdésben Magyarországgal szemben engedékenységre intette, és ha igaz: felajánlotta-e lemondását?

A delegációk.

Budapest, május 22.

A magyar delegáció albizottsági befejezték érdemleges munkájukat és egy a külügyi, mint a hadügyi és a tengerészeti albizottságoknak már a jelentése is kész. A külügyi jelentést ma tárgyalta az albizottság s nemcsak elfogadta, hanem megérdemelt köszönetet is szavazott érte Fark Miksa előadónak, akinek ez már huszonkilencedik külügyi jelentése. Méltatásával különben első oikkünk foglalkozik.

A hadügyi és tengerészeti albizottságok is hitelesítették a jelentésüket, s az előbbi München Aurl, az utóbbi gróf Teleki Sándor előadót részletesen fíradtságos tisztújki jeles és buzgó teljesítéséért, valamint alapos és szakszerű jelentésükért méltó elismerésben.

A hadügyi albizottság ezenkívül foglalkozott a hadsereg részére szükséges konzervek dögával is, amelyre nézve a hadügyi kormány részéről érdekes felvilágosításokat terjesztettek elő; a tengerészeti albizottságban pedig a fumei tengerészeti akadémiának egy sérelmes pályázati hirdetését tették szóvá, és pedig eredményesen, mert a tengerészeti vezetőség a jövőre nézve a sérelem orvoslására kötelezte magát.

Az albizottságok üléseiről a következő tudósítást adjuk:

(Külügyi albizottság.)

A magyar delegáció külügyi albizottsága ma délelőt 11 órakor Perczel Dezső elnökölésével ülést tartott.

Fark Miksa előadó felolvasta a külügyi albizottságnak a külügyminisztérium 1903. évi költségvetéséről a plénum elé terjesztendő jelentését, amelyet alább egész terjedelmében közlünk.

Rakovszky István a maga és párthívei nevében kijelenti, hogy a jelentésre vonatkozó észrevételeit a delegáció teljes ülésében fogja előterjeszteni. Kifogása van különösen az albizottsági jelentésnek az ellen a része ellen, amely Romániára vonatkozik, mert ebben olyan hangot észlel, amelyet tökéletesen egyenjogú szuverén állammal szemben más állam nem használhat. A jelentés azon reményének ad kifejezést, hogy a romániai államérti az a dicseretet, amelyben őket külügyminiszterünk részesítette, a jövőben is ki fogják érdemelni. Szólt azt hiszi, hogy minket is nagyon bánatana, ha a mi államértünkön ekként nyilatkoznék egy más idegen államértünk, mintha mi rászorúnánk, hogy a mi államértünkön ténykedésének elbírálása attól téneseék függővé, vajjon idegen állam részéről dicseretet érdemelnék-e, vagy nem. Nagyon ajánlja, hogy a jelentésnek ezt a részét enyhítsék a kifejezésben. Egyébiránt az ellenzékre nézve meglehetősen közömbös a dolog, mert az esetleges kellemetlenségeket nem az ellenzék, hanem a külügyminiszter érezné meg.

Fark Géza megjegyzi, hogy a jelentés szerinti az akadémia kettéválasztása javaslatot volna, ő pedig erről nem beszél, sőt ellenkezőleg hangsúlyozta, hogy az akadémiának egységes vezetése és tanrendje mellett Magyarországon is a bécsi akadémiához hasonló akadémia állítsassék fel.

Fark Miksa előadónak a felszólalásokra adott válasza után a jelentés jóformán változatlanul elfogadatot.

Az ülés végén Perczel Dezső elnök Fark Miksa előadónak, aki ezuttal huszonkilencedeszer terjesztette az albizottság elé épp oly buzgó, mint alapos munkáját, amely nagy tudásának, széles látókörének és politikai tapintatának egyaránt fényes tanujelű szolgál és amely bizonyítja, hogy tolla sem ékeseségből, sem szakavatottságból 29 év óta mitsen vesztett, az albizottság legmelegebb elismerését tejezte ki. Ezzel az ülés véget ért.

(Hadügyi albizottság.)

A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma déli 12 órakor Ernusz Kelemen elnöklete alatt ülést tartott, amelyen mindenkélt München Aurl előadó az elhelyezési szükség albizottság nevében, Miklós Odón előadó pedig az élelmezési szükség albizottság nevében tették meg jelentésüket. Ez utóbbi jelentéssel kapcsolatban báró Krieghammer közös hadügyminiszter a delegáció elé terjesztte a mult ülést kivánt konzervszállítási szerződést és felhívja Röckenauer osztráji önköt, hogy a mult ülést követően a felvilágosításokat részletesen terjeszse elő.

Röckenauer lovag osztályfőnök erre a következő felvilágosításokat adta: A csapatoknak konzervekkel nagyobb mérvben való ellátása legelőször is a krími háborúban történt, amelyen különösen a franciák kiterjedt mérvben látták el csapataikat Sebastopol előtt hus-és lözélék-konzervekkel.

Ez időtől kezdve a hadseregnek konzervekkel való ellátására Európa minden államában nagy figyelmet fordítottak. Az 1870—1871-dik évi német-francia háborúban a konzervekkel való ellátás különösen a német hadseregnél kitünően bevált.

E hadjárat után Németországban nagy költség-gel állami konzervgyárakat állítottak fel. A többi állam több-kevesebb szintén indítatva érezte magát, saját gyárakat építeni, vagy pedig a magánipart bevonni a konzervgyártásba. Ausztria-Magyarországon annak idején mindenkélt kísérleteket tettek saját kezelésben való konzervgyártásra a bécsi élelmezési raktárban. Mivel azonban nem rendelkeztek a kellő eszközökkel arra, hogy saját kezelésben nagy gyárak legyenek volna felállíthatók, egyes cégekkel szerződéses megállapodásra jutottak.

Az okkupáció után elismerték annak szükségességét, hogy a konzervekkel bizonyos tartalék-készleteket állandóan készletben tartsanak, illetőleg időről-időre kioserőjenek, hogy mindjárt a mozgósítás kezdetén rendelkezésre álljanak az első ellátásra szükséges mennyiségek. Különösen szükségesnek tekintették a hus-és kétszersült-konzerveknek készletben tartását és kioserőlést és azóta a hadsereg rendkívüli szükségletébe állandóan felvetett a kioserőlésére bizonyos összeg.

Ami már most a konzervek megszerzésének kérdéséért illeti, a hadügyi kormány kénytelen volt, mivel hiányoztak neki a kellő pénzeszközök arra, hogy saját gyárakat állítson fel a huskonzervgyártást magániparosoknál szerződésileg biztosítani, míg

jogerős, mit akarok? Es végre is lelkemből hiányzik az apai zsarnokságnak minden alkotóeleme. Nem tudtam ellentálni leányom könyörgésének, punktum Jobb meggyőződésem ellenére cselekedtem. A bünsös tehát én vagyok. Mert minden bün gyöngegekéből táplálkozik, az ellentálló-erő megernyedéséből, a jellemek puhaságából. Igen, igen, viselni fogom a jogkövetkezményeket, mint ahogy viseli az a tolvaj, akinek aktái itt hevernek előttem.

Aztán kiment elbucuzni a nászutra készülő pártól. Melegen ölelte keblére kis, ideges, szőke leányát, kinek anyja olyan korán halt el s akit előbb a zárdái nevelés, most a korai házasság szakított el tőle.

— Te elhagysz, de én mindig veled leszek, mondotta csaknem sutogva, hogy a férj meg ne hallja.

A fiatal asszony pedig hamarosan kibontakozott karjaiból és gyors tempóban, szinte hadarva osztogatott parancsokat kofferek és kalapskatulyák elhelyezése iránt.

Az első három év nyomtalanul tünt el. A szeptemvir nyugtalanságát a szakadatlan munka kissé enyhítette. Mert a judikatura olyan, mint a mérhetetlen kavicsbánya, a bírónak verejtékes munkával kell a hazugságok kavicsrengetegében az igazság nemes fémét kutatni. Vajfével gyakran találkoztott a bírósági épület boltozatos folyosóin. Tudta, hogy informálni jár bíróársaihoz s hallotta leányától, hogy nagy birtokot vásárolt az Alföldön.

Ez a hirtelen gazdagodás újra nyugtalanította. — Eh, talán mégis jobb, mintha azt hallanám, hogy elzúllott. A vagyonszerzés végre is nem ellenkezik a jogrend föltételeivel. Sőt. A törvények főleg a szerzett vagyont védik. Mit kifogások rajta? A puritánoknak a világból nagyon kis zug jut. Csak nagyobb baj ne legyen.

A nagyobb baj meglelt. Veszedelemes, komoly baj. A leány jelentette be az apának. — Apuskám, borzasztó, Ernőt tönkre akarják tenni. Borzasztó! Nézd, hogy reszketek!

— Mi történt? — tudakolta a szeptemvir, rossz sejtéssel.

— Képzeld, Dormák, az a nyomorult, az az éhenkórász, feljelentette az uramat a törvénytörésnéll.

— Miért?

— Hát az uram volt az ügyvédje, jaj, nem is tudom, hogy kezdjem?

— Mindegy, akárhogy...

— Hát Dormák örökölt a nagybátyja után, az mindent ráhagyott, de a többi örökösök megtámadták a végrendeletet.

— Nos?

— Annak a Dormáknak nem volt betevő falatja. Az uram pénzelt a cudart, a hállátlant.

— És mit tett az urad?

— Ajánlotta, hogy egyezzek, aztán ki is egyezett, kapott harmincezer forintot és egy házat.

— És mennyi volt az örökség?

— Hát sok, mondják, egy félmillió, de az mindégy...

— Nem egészen. Hát mivel vádolják az uradat?

— Hogy összejátszott a másik ügyvéddel, hogy megvesztegették. Esküszöm, apám, nem igaz, aljas rágalom. De te nem fogsz bennünket elhagyni, te beszélni fogsz a bírakkal. Neked mindenki hisz s az uram be fogja bizonyítani...

— Tudja az urad, hogy idejétől hozzám ebben az ügyben?

— Nem tudja, de hogy...

A nagy vazomotorikus zavar elárulta, hogy hazudik. A szeptemvir komoran, sötétben meredt maga elé.

— A jogkövetkezmények... mormogta halkan.

— Hol van az urad? — kérdezte leányától.

— Az uram?

Habozott a válaszzal. De aztán mégis elhá-tározta magát.

— Lent a kocsiban.

— Küldd fel. Egyedül akarok vele beszélni.

— Értem, papa, de előbb megcsokolom ezt a te kedves, nagy homlokodot. Ugy-e szeretsz? Oh, édes jó apám! Látod, milyen bajban vagyunk. Semmiért.

A fiatal ügyvéd, a vő, a vádlott akaratlan igaztosságával jelent meg a szeptemvir előtt, ki nyomban dologra tért. Kimértén, szárazon szolt, mintha itéletet publikálna.

— Ön jogász, tudja tehát, hogy én az érdekeltségi viszonyalm fogva nem lehetek bírāja. Ha az ügybe befolynék, akkor viszont büntársna lennék. Ez nem akarok lenni. Mint minden pörben, itt is csak két eset van: vagy ártatlan vagy bünös. Igaz?

— Igaz.

— Ha ártatlan, nincs mit beszélni a dologról. Semmiféle vád nem megbecstelenít, ha alap-talan. Ha bünös, akkor lakoljon. Ez világos.

— Egészen világos, mondotta az ügyvéd, mosolyt erőltetve arcára.

— Orvendek, hogy megértettük egymást. Mert erről a dologról mi többet nem fogunk beszélni. Ha ont elítélik, akár szabadságvesztésre, akár egyébre, az mindegy, akkor én ántegdem önöknek erdélyi birtokomat. Szép, rendezett birtok, ahová visszavonulhat. Hibás jellemű emberek nem való a közpályára. Világosan beszéltem.

— Megértettem! — mondotta az ügyvéd, daecosan felemelve a fejét. Köszönöm az atyafiságos indulatot.

— Szívesen. Nekem nincs több mondani-valóm.

— Nekem sincs. Meghajította magát és távozott. Lent a kocsiban megcsokolta a felesége kezét s kedvesen mosolygott.

— Nincs semmi baj, fiam. Az öreg nagyon szívére vette a dolgot.

— Tudtam én azt előre, örvendezett az asszony.

A törvénytörést két hónap mulva felmentette az ügyvédet, noha nagyon silányan védekezett a

a kétszerült gyártása az élelmezési intézeteknél saját kezelésben történik.

A huszkonzervek gyártására nézve több bécsi céggel szerződés kötött, amelyek szolgáltatási képességükön túl, vagy alkalmasságukra, hogy az egész hadiszükségletet fedezzék. Ezek a gyárak az illető cégeknek tulajdonosok voltak. A hadügyi kormányzat azonban mindig arra kellett törekedni, hogy saját gyárakra tegyen szert. A legbelsőbb tanulmányok annak felismerésére vezettek, hogy az államnak meg kell a gyárakat szereznie, hogy mozgósítás esetére feltétlenül biztosítottak a hadi szükségleteknek jó, teljes és kellő időben történő ellátása. Másfelől felismerte a hadügyi kormányzat is, hogy előszerű a gyártást a gyárakban csakis rátermett szakemberekkel végeztetni, hogy kellemetlen incidensek, aminők mindenütt előfordultak, elkerültessek.

Ettől a gondolatától vezérelve és annak figyelembevételével, hogy a törlesztési kvóta, amelynek ugyanis mindig benn kell az árban foglaltatnia, lehetővé teszi annak a követelésnek támasztását, hogy a gyárak abban az időpontban amikor az amortizáció be van tejezve, a kincstár tulajdonába menjenek át, arra indította a hadügyi kormányzatot 1898-ban, hogy azzal a felhívással forduljon a gyárosokhoz, nyilatkozzanak arra nézve, milyen feltételek alatt volnának hajlandók ezt a tulajdonátörzsházast keresztülvinni.

Hosszu, bonyolult tárgyalások után sikerült a hadügyi kormányzatnak a cégekkel olyan szerződést létrehozni, amelyek szerint ezek a gyárak január 1-én a kincstár tulajdonába mennek át és hogy ezek a cégek arra kötelezik magukat, hogy a következő tíz év alatt, vagyis 1911. végéig a konzervek készítését és gyári üzemét az eddigi feltételek alatt látják el, de azzal a tartással, hogy a hadügyi kormányzat a gyári épületek és a gyári felszerelés karbantartását ezen időszak alatt maga fogja fedezni. Ezzel megvolt téve a megszerzésre az első lépés. Ez azonban a hadügyi kormányzatot teljesen ki nem elégítette mert ezzel a megállapodással a gyárak jókarban tartása címén bizonytalan összegű kiadási többlet támadt és mindinkább annak felismerésére jutott a hadügyi kormányzat, hogy a készítés és karbantartás gazdasága sok zavarra, magyarázatokra, komplikációkra, esetleg perekre is adhatna alkalmat.

Ezen okokból a tárgyalásokat a gyárakkal 1900-ban és 1901-ben folytatták és végre arra az eredményre jutottak, hogy a gyárak további 4 évre szóló szerződés-meghosszabbítás, nevezetesen 1915-ig való meghosszabbítás ellenében készeknek nyilatkoztak, hogy a gyárakban még szükséges tökéletesítéseket saját költségükre eszközik és a karbantartást is maguk teszik meg a kormány felügyelete mellett. A gyárak egyuttal több más, eddigi követelésektől elállottak és 1902-től fogva százalékos engedményt is biztosítottak.

A szerződésnek lejárta után szabadságban lesz a hadügyi kormányzat hogy az üzemet akár saját regiszterben folytassa, akár pedig új bérszerződéseket kössön.

A hadügyi kormányzat ezeket a szerződéseket előnyösöknek tartja, mert először a hadügyi kormányzat a gyárak tulajdonosává teszik, ami mozgósítás esetén, különös tekintettel a kormányzat biztosított beelőzési jogra, mindenkor nagy jelentőségű; másodsor, mert a gyárak anélkül, hogy külön eszközöket kellene igényelni, kincstári birtokba mennek át és harmadszor mert ez akció folytán minden eshetőségre

súlyos vád ellen. De a tanács tagjait akaratlanul is behálózta az elfogultság. Hiába, a nagyhatalmu szeptemvir vejeiről volt szó, az országbíró-jelölt leányának a férjéről. A terhelő bizonyítékok úgy elvesztették sulyukat, mintha valaki vagy valami elfujta volna. A bírák — emberek. Az ügy főlebbézés folytán a hétszemélyes táblához került. Az országbíró a legerősebb jogászok egyikének, Kaulich hétszemélyiöknek osztotta ki referálás végett. Ez a Kaulich veszedelmesen élesesű jogász volt, tele vakmerő szofizmákkal, öldöklő rabuliztikával, ha valamit par force védeni vagy támadni kellett. Birótársai csaknem rettegve tisztelték ezt a hajló járású, modortalan, korhely külsejű kapacitást. Tarnassy-nak iskolatásra volt s így semmi meglepetést nem érzett, mikor egy este meglátogatta. Kornélia is otthon volt az apjánál, minthogy a férje néhány hétre vadászni ment. Az asszony tudta, hogy férjének ügye ennek az embernek a kezében van. Ott marasztalta vacsorára s tüntető kedvességgel foglalatkoskodott vele. Aztán hamarosan fejfájás ürügye alatt félre-vonult. Hadd beszéljenek az öregek, majd ő hallgatózni fog.

Mikor Kornélia távozott, Kaulich kiment s néhány perc múlva nagy aktacsomaggal tért vissza. Letette az asztalra.

— Mi ez? — kérdezte Tarnassy.

— A véd bűnügyének iratai.

Tarnassy összerángolta homlokát.

— Csomagold össze, hordd el vagy együtt doblak ki. Mit hozod ezt ide?

Kaulich vállat vont.

— Mire való ez a nagyképesség? Én is vagyok olyan független ítélő bíró, mint te. Jellemem is van, ha nem is nyergelem meg minduntalan.

— Mit akarsz ezzel mondani?

— Az igazságot, barátom, a tiszta igazságot. A fennfőző személyes tekintetek mellett én nem tudtam elfogultság nélkül átézni ezeket az aktákat. Végre is a véd becsületéről van szó. Ez a

biztosítva van a későbbi időre a konzervek olesóbbodása és esetleg a gyártás saját üzembé vételére.

Ami már most a konzervek árat illeti, az a doboz előállításai árából, a konzervek készítéséhez a huson kívül szükségesítő alkalmazások árából, a gyártási és törlesztési költségek, egyéb üzemkiadások, gyártási veszteségek stb. fix tényezőjéből, azután pedig egy változó tényezőből áll elő, amelyet egy adag huszkonzervek szükséges friss hus értéke képvisel. Az egy adagban foglaltat 2000 gramm tisztá izomhúshoz 500 gramm elősúly vetetik számításba.

A hadügyi kormány részére az említett szerződések azt az előnyt is nyújtják, hogy a cégek szavatosságot vállaltak arra nézve, hogy a konzervek 99-5 százaléka egész éven át eltartható lesz.

Hogy jogi szempontból a szerződéskötésnél minden hiba elkerültessek, a stülizálás a kincstári jogi képviselő hozzájárulásával, illetőleg a magyar kincstári jogügyi igazgató bevonásával történt meg.

Rakovszky István delegátus kiigazította a konzervek minőségét.

Erre nézve Böckensann osztályfőnök megjegyzi, hogy különösen a huszkonzervek illetőleg panasz nem merült fel; panaszok régebben csak a leveskonzervekre nézve hoztak fel. Hogy ezen a bajon segítsen, a hadügyi kormány reggeli-konzerv gyanánt kávé-konzervet alkalmazott, amelyet a csapatok igen szeretnek.

Hieronymi Károly és Okolósányi László kérdéseket intéztek az ügy egyes részletei iránt, amelyekre báró Krughammer közös hadügyi miniszter megbízásából lovag Böckensann osztályfőnök szintén megadja a felvilágosítást.

Végül Ernusz Kelemen elnök az alapos és szakszerű előadásért ismerését fejezi ki.

Következett a hadügyi albizottság jelentésének hitelesítése. A nagytérjelmű jelentést Münnich Aurél előadó felolvastván, — a mi majdnem két órát vett igénybe — az néhány lényegtelen módosítással hitelesítették.

Ezután az elnök köszönetet mondott a hadügyi kormányzatnak, az albizottsági tárgyalás egész folyamata alatt minden irányban előzetesen megadott felvilágosításaiért, az előadónak pedig az épp oly gyorsan, amily alaposan és gondosan készült nagytérjelmű jelentéséért.

Münnich Aurél előadó indítványára pedig az albizottság köszönetet mondott Ernusz Kelemen elnöknek a tárgyalások bölcs és tapintatos vezetéséért.

Ezzel az ülés véget ért.

A bizottság jelentését kinyomatják és holnap osztják szét a bizottság tagjai között.

(Tengerészeti albizottság.)

A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma délután 1 órakor ülést tartott, Pallavicini Ede őgróf elnökele alatt, az albizottságnak a plénum elé terjesztendő jelentésének hitelesítése tárgyában.

Napirend előtt felszóltat Rosenbergy Gyula, aki előadta, hogy a *Neue Erie Presse* május 21-iki számában egy pályázati hirdetés jelent meg, amely több kiigazásra ad okot. Utána nézett az utolsó napokban megjelent magyar lapokban, de azokban ezt a hirdetést nem találta. Amár meg van győződve róla hogy ez csak véletlen műve, ez irányban megnyugtatóst, illetve felvilágosítást kér.

A német nyelven nyilvánosságra hozott hirdetmény egy mennyiségű tanárnak a *fiumei tengerészeti*

akadémián való alkalmazásáról szól és ott a feltételek közt az is foglaltatik, hogy „Nachweis der Beahigung etc. durch ein staatsgiltiges Lehrerbahigungszeugnis für vollstündige Mittelschulen deutscher Unterrichtssprache“.

Kiigazolja a „deutsche Unterrichtssprache“ kifejezést, mert ennek folytán a magyarországi pályázók ki vannak zárva; magyarországi tanárok ugyanis nem nyerne képesítést német tannyelven való tanításra.

Végre felel, hogy ezen alkalmazandó tanár ellátására nézve hivatkozás történik az osztrák törvényre. Kiigazolja, hogy a megfelelő magyar törvényre nem történik hivatkozás.

A tengerészeti kormány nevében báró Spaun tengerügyi megbízásból Béniy Péter sorhajóhadnagy adja meg a kívánt felvilágosításokat.

Mindenképpét köszönetet mond a tengerészeti kormány nevében Rosenbergynek, hogy a körülményre a kormány figyelmét felhívta.

Ami a felhozott sörlemeket illeti, kijelenti a tengerészeti kormány nevében, hogy ezentul minden a tárgyra vonatkozó hirdetés legalább a magyar hivatalos lapban és lehetőleg más. tanári szakfolyóiratokban is közzé fog tétetni, amint az a tengerészeti vezetőség által kibocsátott többi hirdetésekéknél meg is történik. Kizárólag véletlenségből történt, hogy a pályázati hirdetés magyar lapokban közzé nem tétetett.

A második pontot illetően kijelenti, hogy a jövőben a „deutsche Unterrichtssprache“ passzus ki fog hagyatni és helyébe olyan szövegzés jön, hogy a „német nyelven való előadási képesség igazolandó“.

A harmadik pontra nézve pedig kilátásba helyezi, hogy jövőre minden ilyenmű hirdetésnél a megfelelő magyar törvényre is fog hivatkozás történni.

A választ az egész albizottság örömmel vette tudomásul.

Következett a tengerészeti albizottság jelentésének hitelesítése. A gróf Teleki Sándor előadó által készített terjedelmes jelentést változatlanul hitelesítették.

Végül az elnök köszönetet mondott a tengerészeti kormányzatnak az albizottság tárgyalásai folyamán mindenkor készségesen megadott felvilágosításokért és az előadónak buzgó és fáradságos munkálkodásáért.

A bizottság jelentését holnapra kinyomatják s ekkor osztják szét a delegátusok között.

(A külügyi jelentés.)

A külügyi albizottságnak ma elfogadott jelentése így szól:

A béke fenntartása monarchiánk tekintélyének és érdekeinek teljes megóvása mellett, ez az, amit az egymást felváltó magyar bizottságok évek óta külpolitikai főfeladatának tekintenek és ezen szempont volt mindenkor irányadó ama politika megítélésénél. A külügyi albizottság ez ében is elődei nyomdokain járván, a külügyi miniszter új által adott felvilágosítások után azon meggyőződésre jutott, hogy a béke nemcsak kiülsőleg lett fenntartva és hogy ezen öröndetes eredmény nemcsak nem lett megvásárolva a monarchia bármely erkölcsi vagy anyagi érdekének feloldozásával, hanem hogy egyszerűs mind meg lettek teremtve és amennyiben már léteztek, meg lettek szilárdítva azon biztosítékok, melyeknek alapján jogosultnak tekinthetjük a jelen kedvező állapot állandóságába vetett hitünket. Ezen biztosítékok között,

értékét. Bravurosan állította össze az ellentmondásokat.

— Hol itt az ügyvédi hütelenség? Mutassanak nekem egy magánvégrendeletet, melyet pörrel nem lehetne megátadni. Ha ilyet mutatni tudnak, akkor beszélhet a vádhatóság hütelenségéről, az ellenféllel való egyetértésről, az ügyfél káráról. De amig ilyet nem produkál, addig csak gyanusit és nem bizonyít. Kérem védenem felmentését!

Megint nagy esőnd következett.

— Nahát, mondotta Kaulich, most itéljünk barátockám. Mire szavazol?

— Felmentésre, hangzott tompan.

— Okosan, látszik, hogy érted a *mesterséget*.

Én is arra szavazok. Szervusz, öreg!

Azzal fogta az aktacsomagot s rohant vele, mint valami tolvaj a zsákmányával. Tarnassy jó ideig utána nézett s lelkeben egy rettenetes gyanu merült fel: nincs-e ez az ember, ez a szeptemvir megvesztegetve?

— Eh, — mondotta az erkölcsi undor érzésével, — mind gazemberek! Miért szenvedjen éppen az én Nellikém!

Azzal benyitott a másik szobába s majd belelöközött a leányába, ki fehér hálóköntösben a küszöbön állott.

— Hát te hogy kerülsz ide?

— Valami beszédet hallottam, fölkeltem...

— Nohát csak feküdj szépen vissza s aludj nyugodtan, a férjednek nem lesz semmi baja. Pál!

Az asszony nyakába borult és soha nem tapasztalt hevességgel csókolta apja bozontos arcát.

— Köszönöm, papuskám, köszönöm! Most vagyok igazán boldog!

Sietve távozott. A szeptemvir mély szomorúsággal, igazi világfájdalmas tekintettel nézett utána.

— Csak a gazembereket szeretik ilyen nagyon, — mondotta keserűen, meggyőződéssel.

ténybeli állapot. Nos, érts meg, én félttem és félek most is, hogy elfogult leszek: vagy tulszioru, vagy tulengedékeny. Mind a kettő egyforma hiba. Meg akartam beszélni az ügyet egy erős gyakorlati jogászzal. Veled. Itt vannak az akták, nézd át. Tárgyaljuk le az egész ügyet, mintha perújítás után kerülne elénk. Ha akarod, képviselheted a vádat, ha akarod, elvállalhatod a védelmet.

Tarnassy erősen végigmért kollégáját, ki nyugodtan fogadta tekintetét.

— Jól van, átnezem az aktákat.

Azzal nekiült s jó másfél óra keresztül tanulmányozta az ügyet. A teljes esőndet csak Kaulich apró, száraz köhögése zavarta meg. Mikor Tarnassy az utolsó iratot is átnezte, felkelt.

— Elvállalom a vád képviselőtét, mondá az após.

— Helyes, én majd védek. Tessék megindítani a perbeszédet.

És Tarnassy egyre fokozódó erővel adta elő a jól megkonstruált vádbeszédet s a meggyőződés nyugalmával ejtette ki a borzasztó szavakat: Tekintetes törvényszék! Teljesen beigazoltam látom a vádbeli cselekményt, kérem a vádlott elítélését.

Kornélia egész testében remegett az ajtó mögött. Miket beszél az ő apja az ő drága uráról! Hát lehetséges ez!

Ejfélig tartott a nagy jogász-match. Kaulich hatalmasan gyurta, izekre szaggatta a vádat. Kelemetlen, éles hangja szinte visított.

— Tekintetes törvényszék! Ide jönnek anyagi bizonyítékok nélkül, feltevészekkel, indulatokkal, valószínűségekkel s marasztaló ítéletet kérnek! Hát kockajáték az igazságszolgáltatás? Hát arra való a bíróság, hogy egy züllött ember kapzsi vágyaiért egy közbecsülésben álló férfit fölál-dozzon? Még ha igaz lenne is, amit mond, akkor is el kellene utasítani, mert önké ismerik a régi, a megdönthetetlen jogszabályt: volenti non fit iniuria.

Es kegyetlenül leszerelte a tanuvallomások

miként évek óta, úgy természetesen jelenleg is első-sorban áll a hármasszövetség. Eppen egy évvel ezelőtt a delegáció ülése az alatt széles körökben a szövetség megrendülésére, vagy éppen annak közeli feloszlatására vonatkozó hírek voltak forgalomban, melyekkel szemben a külügyminiszter ur akkorban csakis azon „alapos reményének” adhatott kitéjezt, hogy politikáknak ezen alapjában a jövőben sem fog változás történni. Lényegesen másként hangzanak a tisztelt külügyminiszter urnak ez ideig nyilatkozatai. Egyenesen meg lett mondva, hogy a jelenleg fennálló hármasszövetség érvényessége 1903. május havában lejár ugyan, hanem oly határozottsággal, amellyel eddig még nem igen találkoztunk, hozzá lett téve, hogy a három kabinet formális nyilatkozatokat cserélt ki abbéli határozott szándékuk tekintetében, hogy a köztük fennálló szövetségi szerződést teljes értékében fenntartják és az illeto okiratoknak idejében való aláírását eszközölni fogják.

Azon tényleg, hogy a hármasszövetség fennállása e szerint még a jövő évi lejáratáig hátráradt, az is biztosítva van, a külügyi albizottság a legnagyobb súlyt fekteti, dacára annak, hogy azon veszélyek, melyeknek közelségével ezen hármasszövetség létrejötte annak idején megokolta volt, ma nem teljesen letűntek a játhatárról. Ugyanis a játhatár ezen tisztulása kétségen kívül nagy részben éppen a hármasszövetség fennállásának eredménye és nem egy veszedelmes szándék talán csak azért maradt valószínűtlen, mert tudva volt, hogy teljes egyetértés uralkodik három erős európai nagyhatalom közt nemcsak arra nézve, hogy egyesülten fognak megvédeni mindegyiküknek saját birtokát, hanem törekvésük egyszersmind arra irányul: területükön kívül is, amennyire hatalmukban áll, európai bonyodalom csirját magában rejlő bármely eseményt megakadályozni, vagy ha ez nem volna lehetséges, annak visszahatását a lehető legszűkebb határok közé szorítani. Kétségtelen hogy a megújított hármasszövetség ugyanezen jótékony hatást fogja gyakorolni és miként évek óta, úgy ezúttal is monarchiánk külpolitikájának alapját fogja képezni. A védgát értékét nem csökkentti, hanem inkább csak fokozhatja azon tapasztalás, hogy rendeltetésének teljesen megfelelt és viruló mezőinket a pusztulás veszélyétől megóvta.

A tisztelt miniszter ur nyilatkozatai közt van még egy részlet, amely meggyújtott hatással fogja különösen kiemelendő. Midőn néhány évvel ezelőtt a francia-orosz szövetség létrejött, nem ritkán lehetett találkozni azon nézetek, hogy ezen kettős-szövetség mintegy ellensúlyozása akar lenni a hármasszövetségnek és hogy nem lehetetlen oly eshetőség bekövetkezése, amely egymással szembe fogja állítani a két hatalmas csoport akcióját. A külügyminiszter ur expository teljesen eloszlatja ezen aggodalmat. A miniszter ur egyenesen kimondja, hogy a kettős-szövetség irányára és céljaira nézve „hivatott oldalról” ismételtén történtek kijelentések, melyeknek alapján állíthatja, hogy ezen kettős-szövetség céljai nem kevésbé békések, mint a hármasszövetségé és hogy a hármasszövetség ezen kettős-szövetségben csakis saját feladatainak igen becses kiegészítését és előmozdítását láthatja.

Ugyanezen nézetnek mintegy gyakorlati megerősítését képezi azon tény, hogy ama viszony, mely az 1897. évi pétevári megbeszélés alapján egyelőre a hármasszövetség, másfelől a kettős-szövetség egy-egy tagja közt, tudnillik köztük és Oroszország közt létrejött, még ma is nemcsak fennáll, hanem a miniszter ur szavai szerint szeriőtől kedvezően alakult. Ezen viszony természetét a külügyi albizottság mult évi jelentése tüzetesen ismertette és e tekintetben azóta változás nem történt. Valamint tavaly, ugy ez idén is a köztük és Oroszország között fennálló egyetértés nem volt ugyan képes a keleten itt-ott telmerülő zendüléseket meggátolni, hanem igenis megvolt az a hatása, hogy a zavargások lehetőleg szűk körre szorítottak és kívülről legalább nagyobb mérvű támogatásban nem részesültek, ami bizonyosan megtörténne, ha az illeto helyeken nem lett volna tudva miszerint Ausztria-Magyarország és Oroszország nem fogják tűrni, hogy keleten az európai status quo feliorogassék és hogy az ottani lakosságnak tagadhatalanul nagyon szomorú helyzete, kívül álló tényezők által önző céljaik elérésére felhasználassék. A külügyminiszter ur e tekintetben igen komoly szavakkal emlékezik meg Szerbiáról és Bulgáriáról, mely államok különösen rá vannak utalva Ausztria-Magyarország és Oroszország jóindulatára és így kétségen kívül iparkodni fognak megelégedni azon feltételeknek, melyektől ezen teljes egyetértésben eljáró hatalmaknak irántuk való jóindulata függővé tétetik.

Ami a török birodalom lakosságának előbb említett szomorú helyzetéről a miniszteri expozéban mondva van, az egyszersmind a külügyi albizottság meggyőződését is juttatja kifejezésre. A magyar közvélemény nemcsak minden állam irányában kívánja tisztelben tartani annak önelhatározási jogát, hanem különösen a török birodalom irányában öszinte szívennyel is viseltetik. Eppen azért Törökország minden öszinte barátja csak helyesebbi azon komoly intészt, melyet a miniszter ur ama birodalom irányába körrehoz intéz és amely remélhetőleg minden kétséget kizáró módon meg fogja érteni ezen körökkel, hogy a szomszédos államok saját nyugalomuk és biztonságuk szempontjából nem térhetnek tovább oly állapotokba, melyek az összes határos területekre nézve állandó veszélyt képeznek.

Öszinte megelégedéssel vette a külügyi albizottság azon megleghangos nyilatkozatokat, melyeket a t. külügyminiszter ur Romániára nézve tett. Meltó elismerésben részesíti a miniszter ur a román uralkodót, valamint azon államférfiakat akik több mint egy negyedszázad óta annyit tettek a fiatal királyság belső megerősítésére. A külügyi albizottság az alkalmomat még csak azon várakozásának kíván kifejezést adni, hogy ezen államférfiak nemcsak hogy ezen

tul is magok minden kalandtól lelkiismeretesen tartózkodnak, hanem minden törvényes eszközökkel meg fognak gátolni a kormánykörökön kívül álló más tényezők részéről a román királyság területén előkészített oly kalandokat, melyek a szomszédokat időközönként nyugtalanítják, habár azokra nézve komoly veszélyt soha nem fognak képezhetni.

A külügyminiszter ur előadása folyamán a jövő évben megújítandó nemzetközi kereskedelmi szerződéseket is érintette. Ebben a tekintetben ma sincs mit hozzátenni ahhoz, amit a mult évi külügyi albizottság jelentése tartalmaz és amit az országos bizottság akkor magáévá tett. A külügyi albizottság ma is abban a nézetben van, hogy politikailag szorosan szövözött államok egyidejűleg közgazdasági bábóruban nem állhatnak egymással szemben; osztja továbbá — ma inkább, mint valaha — azt a nézetet is, hogy ha majd a hármasszövetség részesül a kereskedelmi szerződés megújítása fog szóba kerülni nem az anyagi érdekek különbözősége fogja a hármasszövetség szilárdaságát megrendíteni, hanem éppen ellenkezőleg ezen hármasszövetség fennállása és szilárdasága tevékenesen meg fogja könnyíteni az anyagi téren létező ellentétek méltányos kiegyenlítését. Sőt ez utóbbi nézet azóta újabb megerősítést talált azon már előbb említett tény által, hogy a hármasszövetség megújítása teljesen biztosítva van, még mielőtt a kereskedelmi szerződés megújítására nézve a szövetség tagjai között megálapodás történt volna. A t. külügyminiszter ur beszédének ezen részében érinti egyszersmind a monarchia két állama közt fűgőben levő kiegyezési kérdéseket is. A külügyi albizottság azonban ezen kérdésekkel, mint a delegációk hatáskörén kívül fekvőkkel, nem foglalkozott, magára nézve is feltétlenül irányadóknak tartván az 1897. XII. törvények 68. szakaszát, mely szerint a kereskedelmi ügyek közösettsége nem fogja a pragmatika szankciójából, melynek értelmében a magyar korona országai mint a fejedelem többi országitól jogilag különálló országok saját telelős kormányuk és törvényhozásuk által intézkedhetnek és vámvonalak által is szabályozhatják kereskedelmi ügyeiket. Nagy megnyugvással vette tehát az albizottság a t. külügyminiszter urnak azon határozott nyilatkozatát, hogy a törvénynek imént idézett rendelkezését ő is ismeri és köteleességűen tiszteletben tartja, ennélőzva távol állott tőle a közös kormány hatásköréhez nem tartozó ügyekbe való beavatkozás szándéka, hanem csakis egy reményének, egy óhajának kívánt kitéjeztést adni, amiből egyénilleg kétségtelenül joga van.

Előadása végén a t. külügyminiszter ur megemlékezett azon nagyilek adományról, melyben ő jelsége a konzuli akadémiát részesítette. A külügyi albizottság hódoló tisztelettel vevő tudomásul ezen közlést, az alkalomra ugy ezen akadémiára, mint konzulárisaink, valamint általában monarchiánk külföldi képviseleteinek ügyét tüzetesen tárgyalta és habár a konzuli akadémiára nézve meghajolt azon okok előtt, amelyek legzaab ez idő szerint magyar területen létező állandó második ilyen akadémiák létesítése ellen szólnak, megnyugvással vette tudomásul, hogy a nevezett tanintézetben a magyar nyelv tanítása, mely eddig csak három osztályban volt kötelező, ezúttal mind az öt osztályra ki fog terjesztetni. Egyuttal azonban ismételt a magyar országos bizottságok részéről majdnem évről-évre megújított azon kívánságot, hogy külföldi képviselőinknél azoknak közös és így tehát magyar jellege is ugy a külső jelvényekben, mint az összes hivatalos ügyvitelben teljes egyenjogúsággal érvényre jussan. A tisztelt külügyminiszter ur meg is ígerte, hogy e kívánságnak megfieleini, amennyiben ez tőle függ, mindenkor kész lend.

Ezeknek előadása után a külügyi albizottság bizton reméli, hogy a magyar országos bizottság készségesen fog hozzájárulni az albizottság azon indítványához: méltóztassék kimondani, hogy a magyar országos bizottság a külügyminiszter ur által javasolt politikát úgy a vezetésre, mint a gyakorlati keresztülvitelre nézve helyesli, a miniszter ur irányában külügyeink épp oly ügyes, mint méltóságtejes és sikeres vezetésért legmegebb elismerését, a jövőre nézve pedig teljes bizalmát teszi ki és a külügyminiszter urnak 1903. évi költségvetését általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

Budapest, 1902. május 22.

Falk Miksa s. k.,
előadó.

Perczel Desső s. k.,
elnök.

KÜLFÖLD.

A hármasszövetség. Rómából táviratozók: Egyes lapoknak állítólag megbízható forrásból eredt hírei szerint a hármasszövetség megújítása dolgában folytatott tárgyalások befejeződtek. Rövid időn belül az érdekelt három külügyminiszterium ki fogja cserélni egymással a megálapodásról létrejött jegyzőkönyveket. Az új szerződés általánosságban megfelel a réginek. Új benne az a pont, mely a szövetségeseknek teljes cselekvési szabadságot biztosít különös érdekeik megvédése céljából, valamint a tengerentúli gyarmatokon való tevékenység tekintetében.

Az innsbrucki klerikálisok és az olasz közvélemény. Az olasz újságok hosszú tudósításokat közölnek az innsbrucki ünnepekről, amelyeket a pápa jubileumára rendeztek. A lapok sajnálják, hogy a helytartó, akinek jóhiszeműségéhez kétség sem fér, nem talált korhólos szavakat, amikor egy diák költeményt szavalt, amelyben Viktor Emánuel és Umberto

emlékét durván és izléstelenül megsértette. A Tribuna azt írja, hogy az ausztriai állami hatóságoknak ilyen tüntetéseken való részvétele föltűnően gyakori s egyáltalán nem egyeztethető össze a szövetséges kötelességeivel.

Románia ünnepe. Ma van 25 éve, hogy Románia függetlenségét proklamálták és hogy megkezdődött a háború, amely Románia függetlenségének kivívásával végződött. Ez alkalomból tegnap Bukarestben katonai ünneppel volt, amelyen a tisztikar albumot nyújtott át a királynak. Sturdza miniszterelnök beszédére Károly király ezt válaszolta:

— Szívből köszönöm a bahaas beszédet, amely mindnyájunkat megindított. Mélyen meghatott, hogy a hadsereg a háború 25-ik évfordulóját választott arra, hogy nekem újabb, kézzel fogható bizonyítékot adja hűségének és odaadásának. Annál nagyobb örömmel fogadom ezt a szép ajándékot, mert emlékeztetni fog azokra a boldog időkre, amelyeket egymással töltöttünk, valamint azokra a dicső tettekre, amelyeket a hadsereg szemeim előtt végrehajtott. A hadsereg győzelmei alapították meg az ország dicsőségét és emelték királyságát. Három nemzedék van képviselve ezen a képen. Adja Isten, hogy utódaim megtartsák és még nagyobbítsák is örökségemet és hogy a jövő nemzedékek elődeikhez méltóknak bizonyuljanak. Fogadják még egyszer köszönetemet a hadsereg szeretetének és odaadásának jeleiről. Meg lehetne győződve róla, hogy az ebben az albumban foglalt arcképfüzetemny láttára gondolataim a legnagyobb rokonszenvennyel fognak a nagy katonai család felé fordulni, amelynek élén állani büszkeségem.

A király beszédét nagy lelkesedéssel hallgatták a jelenvöltek.

Sturdza miniszterelnök és neje tegnap este nagy diplomáciai ebédet adott. Ebéd után fényes estély volt, amelyen jelen volt a diplomáciai testület, a miniszterek, a tábornoki kar és az előkelő társaságnak számos tagja.

A Vuics-kormány mezeahetel. Megiehető részvételesség közepette mutatkozott ma be az újjászervezett Vuics-kormány a szkupstinának. Kevesen lehetnek kíváncsiak rá, mert a képviselők határozatra képtelen számban gyűltek össze. Zsivkovics Lyuba a független radikálisok nevében kifogásolta a kabinet összeállítását, főképpen azért, mert Stefanovics és Popovics is miniszteri tárcához jutott; Stefanovics belügyminiszter iránt nyolc évvel ezelőtt bizalmatlanságot szavazott a szkupstina. Popovics pedig mint pénzügyminiszter semmi sikert nem tudott elérni. A független radikálisok kifogásolják azt is, hogy a közgazdasági tárcát nem szakember, hanem pártpolitikusra bízták. Vuics azt válaszolta, hogy az új kabinet a radikális többség és a haladópart között uralkodó egyetértés alapján alakult meg s szigorúan parlamentáris formában jött létre; a szkupstina elnöke a királynak a mai kormányt ajánlotta kinevezésre, mert a parlament helyzetnek a kabinet csak mai alakjában felel meg. Az ülést a miniszterelnök beszéde után be kellett rekesztetni, mert a ház határozatképtelenség bizonyult; előbb azonban Stefanovics alelnök bejelentette a lemondását. Az alelnök lemondásának az oka, hogy tegnap este egy belgrádi lap szerkesztőségében értekelet volt abban az ügyben, hogy Stefanovics belügyminiszter megmaradhat-e a kabinetben, noha neki nyolc évvel ezelőtt bizalmatlanságot szavazott a szkupstina? Ezen az értekeleten a szkupstina elnöke dezavualta Stefanovicsot, aki erre ma lemondott alelnöki tisztéről.

A madridi céso. Kilenc bikát öltek meg a toreadorok tegnap XIII. Alfonso 6. felsége színe előtt s ezzel a szerény hekatombával végződik a királyavatás napjai Madridban. A bikavádl szép és sikerült lehetett, mert a király maga is élénken tapsolt, valahányszor egy-egy halálra kintott állatnak szügyébe dőtte tőrt a toreador. A mulatságon ott volt az egész királyi család, az idegen hercegek és a nagykövete is. A vendégeket a király még tegnap délután bucsukihallgatáson fogadta és szép érdemrendekkel kedveskedett nekik.

A dán-amerikai szigetvásár. A kopenhágai Politiken jelentése szerint Hay külügyminiszter megbízta a kopenhágai amerikai követet, hogy a megvásárolt nyugatindiai dán szigetek átadásának egy évvel való elhalasztása érdekében járjon közbe a dán kormányval. Kétségtelen, hogy a dán kormány hozzá fog járulni az 1903. június 29-én való átadáshoz.

A délafrikai béke.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Budapest, május 22.

Egy élelmes riporter csöfögása ma Londonba juttatta a délafrikai távirat-cenzura zárt sáncái mögül azt a hírt, hogy a boer vezérek elfogadták az angol kormány békeajánlásait. E szerint tehát vege volna a délafrikai háborúnak — ha igaz. Az angol kormány még nem adott hírt semmiről, pedig orától-órától értesül a tárgyalások fázisairól. S az angol kormánynak, ha csakugyan igazat mond a csempészet távirat, érdekében állana az örömhírről minél előbb a nyilvánosság elé lépnie. De lehet, hogy a konferencián az eredeti angol feltételek annyira elváltoztatták, hogy Chamberlain erre kénytelen lesz sajtója útján szép lassan előkészíteni a közönséget.

Ma érkezett jelentéseink a következők:

London, május 22.

A Daily Telegraph jelenti, hogy pretóriai külföldi tudósítói privátim azt táviratozta egyik rokonának, hogy térjen vissza. A lap megjegyzi erre, hogy tudósítói a cenzura miatt választotta ezt a kerülő utat, hogy ide juttassa azt a hírt, hogy a boerok elfogadják az angolok feltételeit. A lap megjegyzi még, hogy a szombatn érkezett boer megbízottak között volt Bayers tábornok, továbbá Ruhler, Ferreira és Theunissen parancsnokok.

London, május 22.

A Daily Mail pretóriai tudósítói jelenti, hogy a boer kongresszus tagjai vasárnap este nyolc órakor Pretóriába érkeztek. A tudósító megismerte Schalk-Burgert. Botha Lajost, Delareyt, Smuttot és Meyer Lukácsot, de ugyilászik, Steyn és Reitz is Pretóriába érkeztek. Pretóriában senkinek sem szabad a boer delegátusokkal beszélni és a kábelcenzura visszautasít minden táviratot, amely a helyzetről tesz jelentést. A londoni körök megint bíznak a béke megkötésében.

London, május 22.

Pretóriából jelenti a Daily Mailnak, hogy Steyn elnök a boer kongresszuson kijelentette, hogy Oranje szabadállamot nem tehet egy katedrumba tenni Transvaallal s hogy Oranjenek speciális koncessziókat kell tenni.

London, május 22.

A Times arról értesül, hogy hivatalos körökben optimisztikusan fogják ílí a helyzetet.

New-York, május 22.

Itteni nagyobb ócegekhez érkezett afrikai táviratok szerint a béke megkötése biztosra vehető.

London, május 22.

Schalk Burger, Reitz, Steyn, Brandt, De Wet és Delarey boer delegátusok vasárnap érkeztek Pretóriába. A béketárgyalásokat illető részletekről csak igen korlátozott számban érkeznek jelentések. A boer delegátusok Kitchener szomszédságában laknak. Milner kormányzó kedden érkezett Pretóriába.

Hága, május 22.

Az európai boer delegátusok révén közlése került Steynnak az a levele, amelyet válaszul küldött Kitchener kegyetlen szeptemberi proklamációjára. A levélben Steyn bebizonyítja, hogy a háborúra Anglia erőinek-erejével kereste az ürügyet. Levelet így tejezi be:

Ami az ön kiáltványát illeti, tábornok ur, biztosíthatom, annak semmi foganatja nem lesz. Országunk földulva, családunk fogságban vagy szanaszétszórva; otthonunk lerombolva, barmainkat elrabolták, testvéreink, véreink a csatasíkon, hol százan és százan közülük már hős halát haltak, és most tegyük le a fegyvert, mert különben — száműzöttséggel suttanjunk minket! Ha ezt tennék, tábornok ur, ön éppen úgy megvetne minket, mint minden más tisztességes ember.

Senki sem óhajta jobban a békét, mint én és kész vagyok tábornok uralmát bármikor, bárhol és úgyben tárgyalni, de kijelentem előre is, hogy csak oly esetben, ha függetlenségünk és foklődi testvéreink bántódást nem szenvednek.

Nem kegyelmet, csak igazságot akarunk. Levelemhez annak hiteles fordítását is csatolom, nehogy — mint egy másik levelemben történt — a fordítás alkalmával egyes szavak elereditésenek, egész részek kihagyassanak, sőt helyükre céltalosan mások tétessenek.

Maradtam excellenciának stb.

M. T. Steyn.

London, május 22.

Az Exchange Telegraph Company magas állású kormányfőtitkárja arról értesül, hogy a béketárgyalások eredményének hivatalos közlése a legközelebbi napokban meg fog történni a nélkül, hogy megelőzőleg minisztertanácsot kellene tartani.

London, május 22.

Hét óra igen nagy az izgatottság politikai körökben. Minden órában várják a félhivatalos jelentést,

mely szerint Milnernek sikerült a boer képviselőkkel elvi megállapodásra jutnia.

A Westminster Gazette vezető helyen kormánykörökből vett értesülés alapján közli, hogy a helyzet rendkívül kedvező és ha továbbra is jól megy minden, akkor a legközelebbi órákban remélni lehet az elleneskedés végleges befejezését. A tárgyalások még azután is heteket fognak igénybe venni, de annyi bizonyos, hogy a boer képviselők nem térnek vissza kommandóikhoz.

A St. James Gazette közlése már nem ilyen kedvező, szerinte e hét vége előtt nem jöhet jelentés a tárgyalások eredményéről.

Loubet elnök Pétervárot.

Pétervár, május 22.

A Loubet elnök tiszteletére Krasnojé-Szeloban tartott díszszemle gyönyörű időben folyt le. Dél előtt tízenegy órakor Miklós cár az elnökkel kocsin megjelent a gyakorlótérén, ahol Alexandra cárné, az özvegy cárné és Feodorovna Jeliszaveta nagyhercegnő is megjelent. A gyakorlótérre érve a cár rögtön lóraült, míg Loubet elnök a cárné balján a Daumont-logatu kocsiban foglalt helyet. A szemle azzal kezdődött, hogy a cári pár, Loubet elnök és a cári család tagjai elhajtattak a négyszögben fölállított csapatok arcéle előtt. A csapatok lelkes hurrával üdvözölték a cári családot és az elnököt. A cárné és Loubet elnök azután a cár sátrába vonultak, mielőtt a cár szemlét tartott a csapatok fölött. Az összes csapatok főparancsnoka Nikolajevics Miklós nagyherceg, a lovasság főfelügyelője volt. A cár mögött a nagyhercegek és a kisértek sorakozott lóháton. A szemlemben résztvevő 56 és fél zászlóalj, 36 lovasszázad, 12 kozákszotnya és 266 ágyú. A szemle lovassági rohammal végződött.

Pétervár, május 22.

A cár sátrában adott reggeli után a cári pár több előkelőséggel beszélgetett. Azután a cári pár Loubet elnökkel visszaért Carskoje-Szeloba.

Pétervár, május 22.

A cár és Loubet Krasnojé-Sze oban sokáig tanácskozott. Gróf Lambsdorfnak is többször alkalmát volt, hogy Loubetval eszmét cseréljen. Delcass francia külügyminiszter aranyból való, drágakövele gazdagon díszített szekrényét kapott a cártól. Loubet párisi játékszereket ajándékozott a cár a gyermekeinek. A pétervári városi hatóság ünnepi lakomát rendezett a francia matrózok tiszteletére. A matrózok az ebéd után nyitott kocsikon sétakocsizást tettek városban. A francia veterán-egyesületek küldöttjei tegnap díszkardot adtak át a cárnak, aki meleg szavakkal köszönte meg az ajándékot.

Páris, május 22.

A lapok a pétervári pohárköszöntőkkel foglalkoznak. A Figaro azt hiszi, hogy a Pétervárot elhangzott pohárköszöntők az egész világon erős visszhangot fognak kelteni, mert azt bizonyítják, hogy a francia-orosz szövetség hű marad elveibe és szándékaiba. Oroszország és Franciaország hadserege peeséte és záloga e szövetség erősségének, amelynek lőőrekréve a béke megtartására irányul. Miklós cár is, az elnök is fontosnak tartotta, hogy megerősítse a kétős-s övetség békés természetét, amelyet különben többé senki sem von kétségbe.

Pétervár, május 22.

Loubet elnök ma délelőtt a varsói pályaudvarról a melléje kirendelt Frederiks báró főhadseggeddel, urái testőrközakóktól kísérve, a Péter-Pál templomba hajtatott. A templomhoz vivő tásorban katonaság állott sorfalat. A templomban Loubet elnök III. Sándor koporsójánál imát mondott és mirus-ággal övezett, elelánt-csont-markolatú, remek kivitelű kardot tett le a koporsóra. A kardon ez áll:

A l'Empereur Alexandre III. — Emile Loubet, President de la République Française.

Az elnök azután megnézte a cári család többi elhunyt tagjainak sírját, majd Nagy Péter házikójához hajtatott, a melynek megtekintése után a francia jótékony-egyesület menedékházába ment.

Pétervár, május 22.

Loubet elnök Delcass külügyminiszterrel és kíséretével reggel 9 órakor Carskoje-Szeloból ideérkezett; a varsói pályaudvaron a városi képviselők Leljenov polgármester vezetésével fogadták. A polgármester sőt és kenyeret nyújtott át az elnöknek. A francia jótékonyági egyesület menházában Loubet elnök a pétervári, moszkvai, rigai, odesszai és kharkovi francia gyarmatok küldöttségeit fogadta, melyek albumokat és feliratokat nyújtottak át. Ezután ez elnök jelen volt az ambulatorium ünnepies alaklőtetőtelőnéél és ő tette az első három kalapácsütést. Erre ez elnök a nagy nép-

tömeg által viharos felkiáltásokkal üdvözölve, a márványpalotába hajtatott, ahol látogatást tett Konstantin Konstantinovic nagyhercegnél. Ezután Loubet elnök a francia nagykövetségre hajtatott, ahol reggelt adott az orosz méltóságok tiszteletére. A reggelinél gróf Lamsdorff külügyminiszter az elnök jobboldalán foglalt helyet.

HIREK.

Örmester ur Zupás.

Volt egy nyurga suszter-gyerek a századunknál. Vogl Hermannnak hívták. Minden félreértés végett ki kell jelentenem, hogy svábnak született s nem a Makkabeusoknak volt egy elkésett sarja. Örmester ur Főhrerski megparancsolta egyszer néki, hogy borjudeklből varrjon a kedvesének papucset. Vogl Hermann magánmunkát, ami pláne lopás is, nem akart elvállalni, mire az örmester ur Főhrerski behívta az irodába s úgy vágta pofon, hogy a cingár suszter elesett. Sirva jött ki a szobából. Másnap rapportra jelentkezett. Beschwerden katonáéknál nagy dolog: az alattvaló panasza a föllebvalója ellen. Ilyenkor az egész század izgatott s remegve várja a kapitány ítéletét.

— Herr Hauptmann, ik melde gehorzaam, besverdommi jöttem! — szólt remegve Vogl Hermann.

— Mért? — kérdezte a kapitány.

— Örmester ur Főhrerski tegnap úgy vágott pofon, hogy összeestem.

— Igaz ez, Főhrerski? ...

— Nem igaz, — jelentem alásan kapitány ur. Infanterista Vogl Hermann hazudik.

— Rendben van, szólt a kapitány ...

Aztán a legénységhez fordult: Láttá valaki, hogy az örmester Voglt pofonvágta?

A légy döngését se lehetett hallani. A megkínzott, elgyötört bakák, kik lekűk mélyéből gyűlöltek az embertelen örmestert, érezték, hogy az ő közösségüknek tagja huzza a rövidbetet és mukkanni sem mertek. Ha látták volna is a történelmi esetet, még akkor sem nyilatkoztak volna, de az örmester okos és elvívgyázó volt s az irodában, négyszemközt intézte el ügyét.

Vogl Hermannat a szemtelenségért, hogy föllebvalójáról rosszat mert mondani és bepanaszolta, nyolc napi szigorított egyesreítelték. Manlicherével még aznap delután főbe lötte magát.

Ez egyik apró tragédiája a katonalétnek. Eszembe jutott pedig abból az alkalomból, hogy a delegáció ülésén az altisztekről is szó esett. A századoknál pedig a legfőbb altiszt a zupás örmester. A kapitány csak a délelőtti rukkolásoknál vezényel, de a század tényleges vezetője, parancsolója és istene az örmester.

S milyenek a mi örmestereink? Kevés kivétellel abszolút műveletlen, durvalekű alakok, kiket a katonalét gondtalan cívassága, az örmesteri rang tirannusi méltósága birtára, hogy tovább szolgáljanak s állati durvaságukkal egy-egy századot elkeserítsenek és a halálba küldjenek töméntelen embert. A hoszszu szolgálat élelemessé teszi őket, a katonai magazinok mind az ő magánéljaikra szolgálak, abból ruházkodnak, kedvesüket abból ajándékozzák meg kedves kis meglepetésekkel, összejátsszik velők a század minden szubója, susztere s jaj annak, aki nem engedelmeskedik nekik.

Örmestereket, de tisztességes, derék örmestereket nevelni, ez volna a hadsereg egyik legfontosabb és legstörősebb kötelessége. Valamirevaló ember ezidőszentit alig szolgál tovább a hadseregnél s aki ott marad, az legjobb tehetsége szerint nyuzza és kinozza alattvalóit. Ajándékokat, pénzt, megvesztegetést követel, a legénységgel szemben zsarnok, tisztjeinek hizeleg s uralmát még a fiatal hadnagyokra is kiterjeszti, akik akkor kerülnek ki az iskolából s teljesen járatlanok a csapatnál.

Szomorú valóság ez s valóban kár, hogy

tisztjeink ezzel abszolúte nem törődnek. Amint lerázzák hivatásuk kelletlen kötelességeit, sietve menekülnek kávéházba a kaszárnya rideg folyosóiról s akkor átveszi őrmester ur Zupás az ő birodalmát. Parancsai nyomán véres köny és fájdalom fakad, ártatlan embereket juttat börtönbe, lopásra, csalásra csábítja a legénységet, de azért *Beschreibung*ig mindig kitűnő marad s tizenkét évi szolgálat után teljes dícsérettel adnak neki élete végéig valami kellemes szolgálást a városnál, vagy államnál.

A Vogl Hermannokkal pedig a kutya sem törődik.

N.

Budapest, május 22.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Május 31-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul köldhessük tovább.

— **Személyi hír.** Dr. Arányi Zsigmond fővárosi orvos és úrdorvos *Herkulesfürdő*-ben, a fürdőbe érkezett és működését megkezdte.

— **Erzsébet királyné emléke Territetben.** Territetből jelentik, hogy ott ma leplezték le gyönyörű időben *Erzsébet* királyné emléksobrát. A szobron, amely festői helyen áll, francia nyelven a következők vannak felírva: *Erzsébet császárné és királyné ő felsége emléksobrát Montreuxben való gyakori tartózkodása emlékéül.* A szobor tizezer frankba került. A költéshez hozzájárult a berni osztrák-magyar követ, a *Grand Hotel*, ahol a királyné lakott és meghalt és a Montreuxben lakó idegenek. Gróf Kuefstein követ mondotta az ünnepi beszédet és hangsúlyozta, hogy a király egyenes parancsára jött a leleplezésre. Nagyon szép gondolat volt — ugymond — szobrot emelni a megbodogult királyasszonynak azon a helyen, ahol életének utolsó szép napjai töltötte. A királyné szeretete azt a népet és körében jól érezte magát. A király mély meghatottsággal bizott meg, hogy nevében köszönetet mondjak Territet lakosságának. A szoborbizottság elnöke és a művésznek. E szobor létesítése újabb bizonyítéka a nemzetközi szolidaritás nagy érzésének, amely részt vesz a gyászban is.

A szobor alapozására gróf Kuefstein narciszokból és líliomokból font nagy koszorút tett le. Egy zenekar svájci chorált adott elő. *Veyrassat*, a szoborbizottság egyik tagja előadta a bizottság működésének történetét, köszönetet mondott gróf Kuefstein támogatásáért és azután így folytatta:

Midőn népünk a szomszéd- és barát-ország uralkodójának vonásait márványban megörökítette, kettős célt tűzött maga elé. Meg akarta örökíteni Erzsébet császárné és királyné vidékünkön való többszöri tartózkodásának emlékét, mely különösen drága emlék Montreux lakossága előtt, mely szerette a bájos királyné egyszerűségét és oszadta jószágát és igaz érdeklődését, melyvel ez ország és lakosai iránt viseltett. Ez az emlékszóron azonban nem egyedül Montreux lakosságának műve. Svájci más részéből is minden osztálybeli polgárok oszatiokoztak ehhez, manifestációhoz. Az emlék egyuttal *ünnepes maradványt* tartózkodása a svájci népek ama bűnös és örületes történelmi elem, melyeknek ártatlan áldozata lett egy nemes asszony és meg fogja örökíteni az utálatraméltó gonosztevőnek a közlekkisemert által követelt megtagadását, aki 1898. szeptember 10-én vendégszerető földünket meggyalálta. (Bravó!)

Veyrassat ezután az emlékszóron átadta polgártársainak őrzetére. A zenekar az osztrák néphimnuszot játszotta. Erre lebulott a lepel a szoborról és az összes jelenlévők levették kalapjukat. A szobor mély hatású alkotás. *Chessez*, a bizottság elnöke átadta a szobrot a községi hatóságoknak, akik arval a kijelentéssel vették át, hogy a lakosság tisztelete fogja azt környezni. Gróf *Montgelas Luitpold* bajor régens-herceg nevében sárka rózsákból és nefelejcsből font gyönyörű koszorút tett le a szoborra, mire az ünnepség a zenekar hangjai közt véget ért.

A Grandhotelben ma 60 teritűki ebéd volt. *Chessez* a szoborbizottság elnöke mellett, jobbról gróf Kuefstein osztrák-magyar követ állt, balról *Chiatone* szobrász, az emlékmű alkotója. *Chessez* felolvasta a bécsi Erzsébet szoborbizottság táviratát, melyben köszönetet és szimpátiát fejeznek ki a svájci bizottságnak, gróf Kuefstein meg egyszer kifejezte a hála érzelmét a lélekemelő ünnepséggért. Az osztrák-magyar követség óhajára a szertartás egyszerű volt. A szövetségi és kantoni hatóságokat nem hívták meg hivatalosan.

— **Budavár bevételének évfordulója.** Budavár bevételének tegnap volt az ötvenharmadik évfordulója. Az ostromnál elesett hősek emlékéért ma délelőtti tíz órakor gyászistentisztelet volt a krisztinavá-

rosi templomban. A gyászistentiszteletre a templomot a közönség teljesen megtöltötte. A feketével bevont padokorokban az 1848—49-es honvédek országos központi bizottságának tagjai ültek elnökükkel, *Balogh Sándorral*. Ott voltak továbbá az öreg honvédek egyenruhában, *Szentimrey Kálmán* parancsnokkal. Sokan voltak a vidékiek is. A misét *Hosztaházy Kálmán* plébános tartotta. Mise után a szentély előtt felállított ravatal szentelbe, melyet nemzeti lobogók és honvédiság díszítettek. Istentisztelet után az öreg honvédek kimentek a temetőbe és hatalmas nagy babérszuszorúttak le az elesett hősek sírjára. A koszoru barna szalagjain ez a felírás áll: 1849. május 21-én Budaváránál elesett bajtársaknak. 1902. — Az 1848—49-es honvédek országos központi bizottsága.

— **Beteg osztrák miniszter.** Bécsből jelentik, hogy *Spens-Boden*, az osztrák igazságügyminiszter már gyógyulófélben van. A mai orvosi jelentés szerint a betegnek már csak mérsékelt láza van, az éjjel elég nyugodtan aludt és a sebbe is egészen normális.

— **A történelem korrigál.** Ha van név, melyre Magyarország csak megvetés és utálattal tudnak gondolni: a Haynaué az. Ha felszázad múltán még a boer-hangulat setudott Magyarországon minden rokonszenvet lerontani Anglia iránt: kérdés, hogy melyik angol cselekedetnek lehet betudni, annak-e, hogy az emigránsokat szeretettel fogadták, vagy annak, hogy a brecciai híenát, mikor egyszer kezük közé kapták, emberül elpáholták. Szóval: még azt is szeretjük, aki velünk s a mi kedvünkért gyűlölte ezt a bestiát, aki élete alkonyát ugyan magyar földön töltötte, de egy jóvalvaló érzést a magyar nemzet iránt lelkében föltámadni sohasem engedett. A Haynau neve tehát gyűlöletes volt, az is marad. A történelem azonban közbelép és korrigál valamit a magyar-ság hangulatán. Ez a Haynau ugyanis csinált valamikor egy alapítványt, melynek kamataiból azoknak jutott, akik vele és alatta küzdöttek. Elvezették-e a kamatokat, sokan élék-e a kedvezményt? — nem tudjuk, nem is érdekel minket. De most az történt, hogy az alapítvány megvan, kamataiból gyarapszik és *nincs már, aki a kamatokra pályázzék.* A közös hadügyminiszter pedig úgy változtatta meg a használatlan maradt alapítvány szabályait, hogy most már a *manya negyvennyolcas honvédek pályázhatnak a kamatokra, s ha rokkant honvédek nem akadnának, ugy más magyar agyastyánok, akik akár negyvennyolcas, akár ötvenkilencben résztvettek az olasz hadjáratban és megrokkantak.* Az új pályázat már így van kiírva a Haynau-alapítvány kamataira s a nagyszombati katonai rokkantak házához most már a magyar öreg harcosok kérévényeit várják. Így korrigálta ki a történelem, amit Haynau gondolt, megmutatván azt a tanulságot, hogy akik Haynau alatt hazájuk ellen harcoltak, azok hamarabb pusztultak ki a világból, mint a mi honvédek, akik a szabadságért harcoltak s akik most pályázhatnak a Haynau-alapítvány kamataira — ha ugyan akarnak majd pályázni.

— **A berlini léghajós-kongresszus.** A tudományos léghajós fejlesztése érdekében nemzetközi léghajós-kongresszust tartottak a minap Berlinben. A kongresszus iótárgya az idegen országban leszálló léghajók utasainak ügye volt. A léghajókat ugyanis a legtöbb országban gyanakodva fogadják s talán mert a léghajó a leginternacionálisabb közlekedési eszköz s mert nagy előkészítője az általános nemzetköziségnek, azt hiszik, hogy minden léghajós kém, aki nemzeti szolgálatokat teljesít. Az ilyen kémdéssel vádolt léghajósokat azután mindenféle kellemetlen vizsgálattal zaklatják. A kongresszus abban állapodott meg, hogy minden európai állam kormányát megkéri a léghajózás diplomáciai uton való rendezésére.

— **Templomszentelés.** A babocsei plébániához tartozó *bohói* római katolikus hírközség 15 év alatt 16.000 koronát gyűjtött, hogy kápolnaszerű kis temploma helyett nagyobb templomot építhessen. Az italmérségi jog eladásával további 14.000 korona jutott a szent célra, amelyhez *Hornig Károly* veszprémi püspök 1000 koronával járult. A templomnak e hó 20-án volt ünnepélyes felszentelése, amelyet *Peller* Antal muraközi apátkanonok, *Reiner* Gyula szuloki apátplébános és *Szami* Ferenc taranyi esperes-pébános végeztek fényes segédlettel.

— **Óltalmat a galamboknak!** A postagalambok trainingje alkalmából a Kolumbia galambkedvelők köre a következő kérelmet teszi közzé: Ha egy postagalamb élve elloagnak, kéri az egyesület, ad. annak neki ételt, italt, esetleg éjjeli szállást; másnap pedig, ha szép az idő, bocsássák szabadon. Ha a galamb elhullott, adják tudomásul ezt a körnek. Egyéb-ként megjegyezi a kör, hogy a postagalambok a hadügyminiszterium oltalma alatt állván, bántalmazásuk bűnyentít eljárást von maga után.

— **Tüzoltó-kongresszus.** A Magyar Országos Tüzoltó Szövetség XV. kongresszusát az idén Egerben fogja megtartani augusztus 14-16-ig. A kongresszus ünnepségeket lesz összekötve, melyeknek legérdekesebb része a tüzoltó-verseny. A rendezőbizottság élén dr. *Gloss* Kálmán parancsnok és *Puchin* Lajos tükár állanak.

— **Futtábaváló cédula.** *Veres* Izrael uram, néhai szobbi tiszteletes uram házában nagyon nagy vigalom lehetett a jökevő *Csokonai* Mihály tiszteletére. A postára, akinek széles jökevőlől olyan sok adoma kering s akiről több esetben bebizonnyult, hogy kelletlenül mélyebben is belepislantott a pohárba, most is egy kis kedvesen kompromittált adatot derített ki *Danka* István kaposvári tanár, mikor Csokonainak egy kis levélkéjét, vagy a hogy ő mondja, futtábaváló céduláját beküldötte. A nagy mulatozás közben lemaradt a költő köpönyege s a cifra láda kulcsa. Erről szól a levélke. Szerencsére minden megkerült s Csokonainak nem volt kára. A kedves levél, melyen a jó és udvarias magyar világnak bája tükröződik, a következő:

Felsők, 1799. 3/22.

Édes jó Barátom! Szívességét, mely szerint a' porköpnögy eránt szorgoskodni nem sajnálott, teljes indulattal köszönöm. A cifra Láda kulcs pedig megvan: ugyanis a' Főbíró Urnak visszatért kocsisáttól a szentiai Vendégfogadósnak is, akinél oszonátunk, hasonló kis futtábaváló Szédulát írtam, melyre ő másnap István király napi Misére bejuttatkozódván a kultot is kezembbe, küldötte egy cigányasszony által. Így tehát, mai napon a Tiszteletes ur a porköpnögyet beküldvén, semmiben sínes vesztésem. Tisztelem a Tiszteletes Asszonyt s minden jóknak kívánása mellett maradok állandóul, az Urnak barátom Urannak

tisztaszivű kész szolgálója
Csokonay Vitéz Mihály.

Az Urnak Veres Izrael Urannak barátságosan — *Szobba.*

— **Egyházkerületi közgyűlések.** Debreczenből táviratozzák: A tiszántúli reormátus egyházkerület ma folytatta közgyűlését, melyet *Aron* püspök helyett *Zsigmond* Sándor egyházkerületi főjegyző nyitott meg. Új tanácsbírák lettek *Puky* Gyula íróispán és *Tisza* István akik az esküt rögtön letették. A *Dacconi* Lajos halálával megüresedett közigazgatási jogi tanszékre előki döntéssel dr. *Jászi* Viktor keskeméti jogakadémiai tanárt választották meg. Az egyházkerület egyhanguig elhatározta, hogy *Tisza* Kálmán arképet elkészítteti és e célra 1000 koronát szavazott meg.

Nagyenyedről táviratozzák: Ma tartották meg a reormátusok egyházi értekezletét *Bartók* György püspök, gróf *Kun* Géza és *Dési* Gyula elnökök, valamint kétszáz tag jelenlétében. A vendégeket kocsárdon, mint az enyedi egyházmegye báráján *Sándor* esperes, az enyedi vasúti állomáson *Gáspár* főgondnok, a piaci díszkapunál pedig *Varró* polgármester üdvözölte. Délelőtti istentisztelet és diszgyűlés volt a templomban. Gróf *Kun* lendületes megnyitóbeszéde után *Nagy* tükár tartotta emlékbeszédét Molnár és Szilveszter elhunyt elnökökről. Ezután a temetőben leleplezték *Kovács* Ödön híres teológus és tanár sírmeikét. A leleplezésnél *Sándor* esperes mondott emlékbeszédet. Dében közebb volt a Két hatyu-szállóban, amelyen mintegy háromezázan vettek részt. Este szóaré volt Bethlen szobra javára, amelyen *Szabolcska* Mihály felolvastat tartott.

— **A szláv hírlapírók kongresszusa.** *Leibachból* jelentik, hogy a szláv újságírók pünkösdi első és második napján tartották ott negyedik kongresszusukat. A kongresszus nem nagyon sikerült, mert se Oroszországból, se Szerbiából nem vett részt benne egy újságíró sem. Az előki jelentés szerint a tavalyi raguzai kongresszus határozatainak egyetlenegy pontját sem sikerült megvalósítani. Remélték, hogy pánszáz távirati iroda alapítására öszeszednek kétszáz-ézer koronát, de csak 9000 korona gyűlt össze, az is csak Csehországból. A laibachi kongresszus elhatározta, hogy tovább folytatja a gyűjtést s valamennyi szláv nép íróiból és irodalom-pártólából nagy irodalmi és közművelődési egyesületet alapít.

— **Házasság.** Barankai *Demjanovich* Dezső 6-ik gyalogezredbeli főhadnagy május 25-én esküszik örök hűséget az újvidéki katolikus templomban *Strone* Ilonkának, dr. *Strone* Ferenc kórházi főorvos leányának.

Krausz Vilmos szabadszállási kereskedő eljegyezte *Weiss* Ida kasszonyt, néhai *Weiss* Jakab volt enyegi gazdatiszt leányát.

Pattaly Adolfi Kiskürtösről eljegyezte *Blumenthal* Jolánát, *Blumenthal* Gábor földbirtokos leányát Nagy-Zellőrl.

Agotai Béla, a székesfővárosi tanügyi osztályban működő igazgató eljegyezte *Birkli* Margit kasszonyt Székesfehérvárról.

— **Egy huszár tragédiája.** Szomorú véget ért Debreczenben *Turcsány* Mátyas, a Vilmos huszárezred szakaszvezetője. Készeg állapotban Szalkai és Hajdu őrmestereket lövéllel lenyegetve, revolverből háromszor rájuk lőtt, de nem talált és aztán a büntetéstől való félelmében sziven lötte magát és nyomban meghalt.

— **Iskolatársak találkozója.** Dr. *Fábián* Béla (Budapest, Lehel-utca 17. szám) kéri volt iskolatársait, akik vele együtt Mezőtúron 1891—92-ben a reormátus gimnázium VI. osztályában jártak, sziveskedjenek jelenlegi lakáshelyüket vele tudatni.

— **A becsületés város.** Japánban, ha Shiratori visszatér, bizonyosan nagy fölölvasás lesz, magas helyekkel és elsőül közönség előtt. Mert Shiratori tudós, fiatal és szegény, s a mellett Magyarországot tanulmányozván, Debreczenben is megfordult a napokban. A fölölvasásnak nyilván ez lesz a címe: *A becsületés város* s hangzani fog ilyenképpen:

Oh Magyarország nagyon becsületés nép lakik. Ha az ember éjféltkor kiszórja az aranyait az ablakon, reggelre kelve, minden aranyát ott leli az ablak alatt, mert Magyarországon nincsen tolvaj s nincsen betörő. Ott mindenki becsületés. Halljátok, mi történt például én velem Debreczenben. Sok derék tudással ismerkedtem meg, akik egy alkalommal árpalevesre hívtak meg. Az árpaleves nagyon jó itál, melytől elfeledi az ember minczen bánatát s minden egyebet, ami a földön gondokat okoz. Megértitek tehát, hogy elfeledi az ember a pénztárcáját is. Az árpaleves hatása nagyon érzett rajtam s tudós társaim úgy segítették hazamenni. Reggelre kelve újból eszembe jutottak az élet keservei s akkor vettem észre, hogy pénzem erszényem hiányzik. Sietve mentem az árpaleves-mérésbe s ime, a pincér tálcán hozta elélem a pénztárcámat.

— Köszönöm — feleltem meghatottan.
A pincér mosolygva mondta:
— Kérem. Nincs mit.
— Hogy, hogy? — kérdeztem. Ezt ön oly természetesnek tartja?

— Ugy van — felelte — tudósok erszényét e hazában soha senki nem tulajdonítja el.

— Oh — mondtam én — ez nagyon becsületés ország s föl fogom jegyezni, hogy itt milyen kiváltságot élveznek a tudósok.

A pincér mosolygott s még csak azt tetta hozzá:

— Igen, a tudósok erszényétől mindenki húzódik. Nem érdemes följegyezni. Ez mindig csekélység.

— **Püspök az iszákosság ellen.** Hej Debreczen, Debreczen, ha rád emlékezem! . . . zengte valamikor Petőfi, akire ugyancsak nem mosolygott a sors a kálmínista Rómában. Mostanság azonban ugyancsak vidám lehet ottan az élet, annyira, hogy püspök meg főkapitány egyidejűleg kívánja a vidám állapotok orvoslását. Kiss Áron, a tisztántali ev. ref. egyház érdemes püspöke a következő panaszos beadványt intézte a városi tanácsához:

Mélyen tisztelt Tanács!

Több oldalról hallható az a panasz, miszerint városunknak nemcsak külterületén, hanem a fényes belső utcákon is — a sűrűn található italkiméresi helyiségekben — napról-napra szaporodik azon esetek száma, hogy a megittasult emberek, egyenként vagy tömegesen — minden jó érzést felháborító kiabálások között verekedést rögtönöznek és a helyiségekből erőszakkal eltávolítatnak.

Történnék pedig ezek — ami még szomorúbb dolog — nemcsak köz-, hanem vasár- és ünnepnapokon is, amidőn a templomokhoz igen közel eső italkiméresi helyiségekben lejátszóó jeleneteknek a temploma fel-, vagy ottan hazavonulók áhítatos gyülekezeti tagok kényszerült tanúi, még pedig megbotránkozó és nyugodt érzéseikből felháborodott tanúi.

Midőn ezen — sajnálatos körülményre tekintetes városi tanács figyelmét felhívom: egyetemes felkérem, hogy ezen ügy melőbbi javítására valamelyes intézkedést tenni méltózzassék.

Teljes tisztelettel vagyok
Debreczen, 1902. május 20-án.

Kiss Áron,
püspök.

A püspök kéréséhez csatlakozik Végő Gyula főkapitány is, aki azzal a konkrét javaslattal lép a tanács elé, hogy a kocsmai zárórákat vasár- és ünnepnapokon délelőtt kilenc órától délután négyig terjeszték ki. Igen ám, csak hogy maga a város is szeszvállalkozó és kérdés, lemond-e a jelentékeny jövedelemről. A püspök panaszát és a főkapitány javaslatát legközelebb fogják tárgyalni.

— **Iparosok kitüntetés.** Az Országos Ipar-egyesület díszérmekekkel tüntetett ki egyes kiváló iparosokat és munkásokat, akik valamely új ipari eljárást találtak fel s új iparágat honosítottak meg. Ezenkívül azoknak is adományoz az egyesület díszérmekeket, akik az iparpártolás terén szereztek érdemeket. Az igazgatóság a következőknek ítélte oda az ideai egyesületi érmekeket.

Aranyérmek kaptak: Grünberg Testvérek kefégyára Pozsonyban. **Éstérmet kaptak:** Adamicza Lajos és társa butorgyárosok Zsolnán, Blum és társa katonai ruhászállítók. Bodon Károly és fia asztalosok Brust Dávid nagykereskedő Budapestben, Deutch Kálmán pamutgyáros Újvidéken, az Első Keeseméti konzervgyár, Ferenczy Ignác cipészemester Kolozsvárt, Gerenday A. és fia sziromlékkőgyárosok, Kriszhaber Leó szabómester Budapestben, Malutsek József cipészemester Kolozsvárt, Müller József kár-

pitos, Révai Oszkár gázalkályhagyáros, Scheikl Ferenc gőzfőnaléste, Schwarz Lajos jaquardszövőgyáros, Szabó Antal szobrász, Szirech Imre bronzárgyáros, Szilpán István bádögömszter, Ury Imre cipészemester Budapestben és Weisz Armin és fia bőrgyárosok Újpesten. **Bronzérmek kaptak:** Borszik Kálmán zekeszemester Kun-Szent-Márton. Híkáde Lajos konyhabutor-asztalos Budapestben, Klein Ferenc cipészemester Besztercebányán és Unger Alajos Cs.-Somorján. **Munkás-érmekek kaptak ezüstben:** Beck Ferenc, Berlitzér Mária, Harlek György, Léber Károly, Nagy József, Novák Alajos, Novák Miklós, Peltz Agnes Seidl Antal, Strohmayer István, Svoboda László, Szuhanek József, Tóth Emil, Truckenbrod József, Süss István, Wieland Antal. — **Bronzok:** Bróz Tódor, Faust József, Kovanda Ferenc, Sojkó Mátyas, Nuofer Nándor, Nyíri János. Pittner József, Szabó István, Szpustayák Mihály és Török István.

— **Martinique pusztulása.** Fort de France városát, a Pelée és Martinique egyéb tüzehányói még nem pusztítottak el teljesen, még mindig nagy veszedelemben van. Újabban a lakosság a tengerből a városra zuduló szökőhullámok rémitik. Tegnap negyedóra hosszág *havicsesó hullott a városra* s a lakosok ezrivel menekültek. Fort de Franceban tikkasztó hőség van. Tegnap este egészen elsötétült az ég és a Mont-Pelée kihányt köveit egészen Fort de Franceig juttatták. A Pelée még mindig füstölög; attól félnek, hogy újra ki fog törni. *St.-Pierreben eddig hatezer holttestet temettek el.* A geológusok egybehangzóan jelentik, hogy *Közép-Amerikát rendkívül nagy veszedelem fenyegeti.* Egyes vulkánok már megkezdték tevékenységüket. Egy másik títvárt szerint tegnap este egy amerikai gőzös elvitorlázott a Mont-Pelée előtt amelyből még mindig fúlasztó gáz ömlik.

— **A Beck Julius ur boltja.** Julius Beck alias Beck Gyula Bécsben székelt nagyiparos s amint ez már igazi telivér osztrákhöz illik, áruforgalmában nem hagyja ki a számításból Magyarországot se. Beck Gyula műkereskedő. Képet árul öt forinttól feljebb és pedig rámásult vesztegeti a képeit — ezen a poton pénzén. Nem reprodukciót. Dehogya. Odáig nem ereszkedik le. Eredeti festményeket s a legtöbbjét különböző méretekben. Mindenesetre érdekes újítás a piktura terén, hogy a művész a neki tetsző tájat előbb lefesti kilencven centiméter hosszú s hatvan centiméter magas vászonra. Aztán rögtön olyanra is, aminek százhusz centiméter a hossza és nyolcvan a magassága. Annak harminc forint az ára, ennek negyven. Egyéb előnye között azzal is dicsekedhetik a Beck Gyula ur boltjából kikerült eredeti festmény, hogy: mosni lehet. Ha antik színezetet kap, egy kis szappanyos víz újra modernné varázsolja. Ez a képkereskedés olyan érdekes üzlet, amivel érdemes kissé közelebbről is megismerkedni. Beck Gyula ur aligha engedne bepillantást az atelierjába, azért hát ime mi áruljuk el ennek az en gros produkciónak némely titkait. Beck ur egész csomó mestertembert foglalkoztat, akik neki reggeltől estig pár száz telepíngált vásznat liferálnak. Ha jól megy az üzlet, akár éjjel is festenek napnyugtató és déli verítényt. Gázvilágítás mellett. A munkások egy része a kék eget csapja oda a sorjában kifeszített nagy csomó vászonra, a másik nyomában jár ennek s megtermeti a műben a zöld mezőt, berket, ligetet, vadont, a harmadik vizet andalog hozzá, a negyedik viskót, palotát, hangulatos váromot lehel a csörgedező patak vagy a fodros tenger mellé s van olyan is, aki csak úgy a fejből zergét, rókát, kutyát pingál mindennek a tetejébe. Így készülnek azok az eredeti festmények, amelyeket nemcsak hogy a műért publikum becses figyelmébe ajánl Julius Beck, hanem sokfelé jámbor hatóságok támogatásával kiállításokon is bemutat. (Valaki föl-hívta a figyelmünket arra, hogy legutóbb Décsen volt egy ilyen kiállítás — a vármegyeház termében.) Hogy a Beck ur pépgyára az emberi korlátoltság kihasználására létesült, azt nem kell bizonygatni. Az ilyen eredeti festmény előállítását alantosság ipar, mint akármicsoda iparnak nevezett, de a művészetig fokozható mesterség. S hogyan lehetne a pénzlinek ezt a visszaélést egy napon emlegetni azzal a művészetrel, ami manapság már a reprodukció? Azaz hogy lehet, Beck ur árjegyzékét ad ki a portékájáról s annak a végén közönség-leveleket közöl az intelligens publikum köréből, akárcsak olyan gilisztaporról lenne szó, amely érdemesnek bizonyult az elismerésre. S míg Magyarországot fővárosában egy-két igazán a hivatása magaslatán álló műkereskedő-firma azzal bajoskodik, hogy miképpen tegye valóban közkincsese az, amit a magyar mesterek alkottak, hogyan fokozza a reprodukció máris lehetséges finomságát odáig, hogy a művészi alkotásra tökéletes mása jusson el az olyan publikum elé, amely nem képes a Műcsarnokban vagy a Nemzeti Szalonban vásárolni képet — az ugynevezett intelligens középosztályból egész sor ember akad, aki kijelenti Julius Beck urnak, hogy a *kiállításnyel* meg van elégedve. (Feltűnően sok közöttük a polgári iskolai tanár. Hogy lehet ez? Hiszen ebben az iskolában készítik elő a fiukat a technológiai szakiskolák számára. Hát ha a tanár csak

ennyire tudja, hogy mi a művészet, mit tudhat, mit sejtethet a tanítvány?) S Julius Beck ur Bécsből konkurrál a művészi nívón álló, mesterek munkáit mesterileg sokszorosított reprodukcióval. Hihetetlen ez az késéggébejtő az olyan emberre nézve, aki az intelligens érzésben, érzékben fejlett magyar elemtől várja ennek az országnak a fölszabadulását éppen az ilyen durva becsapások alól, amelyek csak a kiskorúsággal szemben mernek előkvetni a kulturnációk Beck Juliusai. — Mulsatóság ennek a firmának a katalogusa. Kettő van neki, egy német és egy magyar. Egy olvasónk beküldte e sorok írójának mind a kettőt. A klicsék ugyanazok mind a két füzethetben, hanem read, édes magyarom, különös kedves figyelemmel gondold Beck Julius. Ami képcsinálmány alá a német katalogusban az van nyomtatva, hogy *Táj a Rajna mellől*, az a kép a magyar prospektusban *Részlet a Tisza partjáról*. Voltaképpen valami különösen be sincs csapva ezzel a publikum, mert akik a kép-maszatot összedolgozták, a Rajnát se látták soha és a Tiszát se látták soha. Bánja is azt Beck Julius és bánja is azt — sajnos, keserves igazság — az a bizonyos intelligencia, amely olyan naív, hogy eredeti képet akar kapni öt forinttól feljebb s eredeti képet — a raktárból. — A német katalogusban van valami vidékforma, aminek azt a nevet adta Beck Julius, az Isten neki ugyancsak röjja fel büntül, hogy: *Részlet a bodeni tó mellől*. — A magyar árjegyzékben ugyanez a kép szintén tő és szintén részlet, csak hogy a Balaton mellől. — Ezek után a Beck Julius boltjával körülbelül tisztában lehetünk s akkora naivitást már igazán nem tudunk elképzelni, amely tündőve megálljon a keresztuton, szébeben a kis pénzecskevel, amit a maga gyönyörűségére fordíthat s töprengjen, hogy Beck Juliusba dugja-e a pénzt vagy komoly, igazán művészi reprodukciót vásároljon.

— **Mussolino pöre.** Valóban kétséges, hogy ki érdemel súlyosabb büntetést és keményebb ítéletet: Mussolino a rabló ur-e avagy védőüggyvéd? Mussolino ur heteság tartó bünpöre folyamán elegáns brigátnak bizonyult, de védőüggyvédei még csak elegánsnak sem mondhatók. Mussolinot öt fiatal luocai ügyvéd védte, akikhez még öt calabriai ügyvéd csatlakozott. Ez az öt calabriai kizárólag azzal foglalkozott, hogy minél több kellemetlenséget szerezzen a bíróságnak s minél több borsot törjön az ügyész orra alá. A botrányok egymást érték a tárgyaláson. E mellett kedves kis üzletet rendeztek be a védőüggyvédek. Mussolino emlektárgyait ezerszámra hozták forgalomba s ha Mussolinonak összesen csak két tucaat zsebkendője volt is, az élelmes védők eladták belőle vagy kétezer darabot. Egy olasz lap munkatársa beszégetni szeretett volna Mussolino nővérel, de az ügyvédnek százötven lírárt akarták csak megengedni neki ezt a beszélgetést. Ilyen körülmények közt végre a fölháborodás olyan nagy lett, hogy a derék védőknek vissza kellett vonulniuk s el kellett hagyniok Lucát. Így most Mussolino védelem nélküli maradt s a tárgyalást el kellett halasztani. Mussolino ugyan könyörgött, hogy folytassák a tárgyalást, sőt kérését avval támogatta, hogy neki több esze van, mint az egész olasz ügyvédi karnak, de ezt már mégsem hitték el neki s így az elnök mégis hivatalból rendelt mellője védőt. A védőnek az akták áttanulmányozására több heti időre van szüksége, ami annyit jelent, hogy a tárgyalást csak hetek múlva fogja folytatni a törvényszék.

— **Uj posta- és táviradhatval.** A Dohány-utca 5. szám alatti házban új kincstári posta- és táviradhatival nyílt meg. Az új hivatal felvezés levél-, pénz- és csomagküldeményeket, 1000 koronáig terjedő postaltalványokat Ezenkívül utánvételekkel és postai megbízásokkal, továbbá postatakarékpénztári teendőkkel foglalkozik. Az új posta- és táviradhatival érdeklő leveleket a Budapest 40. számú postahivatalhoz kell címezni, mert ez annak kirendeltségektől működik.

— **A soproni bankbukás.** A soproni építő- és földhitelbank bukása folytán a bank hivatalnokai és igazgatósági tagjai ellen megindított bünvizsgálatot Elő Ferenc vizsgálóbíró ma fejezte be s az összes iratokat áttette a királyi ügyésszékhez. Most az ügyésszék fogja megtenni vádindítványát. Mint vádoltak a volt tisztviselők, *Prohászka Arthur, Wrohosky Gyula és Braunschier Gyula*, valamint *Russ J. B., Friedrich Agoston, Kánia József, dr. Gebhardt József* nyugalmazott polgármester, *Meche József, Schmeder Márton, Zettl Gusztáv, Thirring Nándor* igazgató. *Felkl József, dr. Krétschy Sándor és Prückler Ignác* felügyelőbizottsági tagok tognak szerepelni. A tárgyalás hihetőleg még csak késő ősszel lesz.

— **A közúti vasút biztonsági fékél.** A budapesti közúti vasútállomásokat hatványozó mozgó-tengelyű kocsiját oly biztonsági bekapcsoló szerkezettel kívánja felszerelni, amely a kocsinak lejő pályán való megfutatomását majdnem teljesen kizárja. A kereskedelmi miniszter a felszerelést azzal engedélyezte, hogy az átalakított szerkezetek a vasúti és hajózási fölülgelőség által a kocsik üzembelyezése előtt megvizsgálandók.

— **Witte pénzügyminiszter nyilatkozata.** Két francia újságíró *Henri Lapouse* és *Marcel Hutin* érdekes beszélgetést folytatott **Witte** orosz pénzügyminiszterrel a beszélgetésükről részletes jelentésben számolnak most be lapjukban. Lapozzanak, egyebek közt, ezeket mondotta **Witte** miniszter:

Egyetlenegy igazi barátom volt Oroszországban. Szijelgin, ugyanaz, akit madame Adam vádja szerint én gyilkoltam meg.

Az újságíró arra kért magyarázatot a miniszterrel, hogy van az, hogy, míg egyrészt az orosz parasztokat lázadásba kergeti az éhség, a takarékpénztárak mindögre jobban meglétek.

— Valóság ez, — felelte **Witte**. — Igaz az is, hogy Oroszország ipari válságot ér, s hogy számos gyárat már eddig is becsuktak, számosat pedig becsukni készülnek. Eddig azonban nem a kormány a felelős, hanem a francia tőke, mert őket ék a belgák bizták. A belgák azután nyakra-lőre alapítottak gyárat Oroszországban, rengeteg mennyiséget gyártottak és soha egy percre eszükbe nem jutott, hogy tanácsért, vagy bár csak felvilágosításért is, a kormányhoz forduljanak.

Az orosz közállapotokra, az állítólagos forradalmi hangulatra is ráért **Witte**.

— Annak az előkelő és lojális orosz urnak nyilatkozata, hogy *Vulkánom táncolunk* — egyszerűen boldogság! Bizonyos, hogy sok az elégedetlen s az ipari válság, meg a rossz termés karbité zavaroknál válhatik okozójává, a mindkében legutóbb is tanui voltunk Dél-Oroszországban. De vajon miben különböznek ezek a harcok a belgáktól? Epp olyan kevéssé voltak komolyak, mint azok. Nézetem szerint nem tájékozott ember az, aki Oroszországról szöve, forradalomról beszél. Mivel Oroszországban a saját nem szabad, hát azt hiszik a kívül levők, ki tudja, micsoda rendkívüli dolgokat rejtgetünk. A mi különben magamat illeti, én híve vagyok a sajtószabadságnak, csak hogy a saját nem az én tárcám keretébe tartozik, hanem a belügyminiszterébe. Forradalomtól nem szükséges tartani, hiszen Oroszországban nincsenek is forradalmi elemek. Félni valójá senkinek sincsen Oroszországban, talán csak nekünk, akik bármelyik pillanatban ki vagyunk téve egy-egy rajongó tőrnek, golyójának.

Még érdekesebb dolgokat beszélt a miniszter a másik újságírónak, *Hutinnek*. Kivált Fasodáról és Angliáról hangoztatott mérés nézeteket. *Hutinnek* ama megjegyzése, hogy *Marchand* örmagynak nem kellett volna kivonulnia Fasodából, ha Oroszország támogatja volna Franciaországot, ezt felelte **Witte**:

— Igaz, hogy Oroszország, amelyől Franciaország tanácsot kért, azt tanácsolta annak idején, hogy igyekezzék az ügyet békésen leghyolítani. Minden jel arra vallott akkoriban, hogy első sorban Franciaország magazeteret volt érdekelve a Fasoda-kérdésben. De érdemes lett volna ennyit ér csupán ennyit ér háborúba kezdeni Angliával és Oroszországgal is magával ragadnia egy nagy világháborúba? Ha Franciaország valóságos érdekei írogatok volna kockán, tudtuk volna mi nagyon, mi a hü szövetségtársnak kötelessége. Igaz is, mikor a békés megoldást tanácsoltuk Franciaországnak, súlyos csapat mértünk Angliára. Ha a Fasoda-kérdés meg nem oldódik békésen, az angolok nem tértek volna háborúval a boerokra; pénzügyi és katonai tekintetből nyilván meg nem gyöngült volna annyira s az angol politika bizonyára ki nem hitta volna maga ellen annyira az egész gondolkodó és érző világ lesújtó ítéletét. Meg vagyok róla győződve, hogy lord Salisbury és Chamberlain ur szívük mélyén sokat, nagyon sokat adnának érte, ha nem keveredtek volna be a délafrikai háborúba. A franciáknak az sokkal hatalmasabb elégtétel és bosszu, mint lett volna a nyitl háború. Anglia presztízse megsemmisült. Tanuság reá az, ami Kínában történt. Főtehető-e, hogy így esett volna akkor is, ha Anglia kezét meg nem kötö Tranzsval? Szó sincs róla. Látnivaló, hogy a Fasoda-kérdés békés megoldása óriási hasznosságú volt Európára nézve.

— **Az óbudai takarékpénztár ügye.** A hivatalos lap mai száma közli az óbudai takarékpénztár mérlegét. E szerint a tavalyi év mérlegében a tiszta veszteség 205,082 korona 32 fillér. Az idei év első negyedének a mérlege szerint a betétnél 219,132 korona 70 fillér a hiány, amiből 190,548 korona 28 fillért kellett tödözni. Az igazgatóság azt javasolja, hogy a 128,000 korona tartalékukat egészen a hiány fedezésére fordíthassák, ezenkívül befizettek az igazgatóság tagjai a hiányra 62,548 korona 28 fillért.

— **Gyilkosság Solymáron.** Megírta már, hogy május 15-én Solymár határában a *Szarvas*-csárdában meggyilkoltak egy öreg kintornást. A gyilkosság részleget most közli a pestvidéki törvényszék a rendőrséggel. A meggyilkolt *őreg Blau* Jakab kintornás, aki 16-én este kordélyon ment a oszáróhoz és a kocsiságyal szállást kért. Másnap az őreg az istállóban agyonverte találták. A gyilkos valószínűleg a kocsisa, aki megszökött. Az őreg ki volt rabolva, Pénztét, óráját, láncát a gyilkos elvitte.

— **Zivatar és jég.** A fővárosban a zivataros napok után ma végre száraz idő volt; a hőmérséklet azonban még mindig nem a rendes tavaszi. A vidéken ma is több helyütt volt zivatar és jégeső. — **Débrecentenél** táviratozzák, hogy ma délután három órakor negyedórát tartó mogyorógnagyságu jég esett. A kár igen nagy, a szőlő és gyümölcsökönkre van verve. — **Unghvárról** jelentik, hogy ma délután 10 perccig tartó jégesővel vegyes záporosó zudult a városra és határára. A jég nagy kárt tett a gyümölcstermesztésben és szőlőkben. — **A Tisza** — mint *Csongrádról*

táviratozzák — **Csongrád** mellett növekedőben van; már nem csupán a védgátak közötti területet, hanem a 4000 holdas bokrosi pusztát is elöntötte.

— **Adjál Uram Isten hiedget.** Egy bizonyos *Deutsch* nevezetű öreg emberről van szó ebben a pár sorban. Ezt az öreg embert egész életében üldözte a szerencsétlenség. Addig volt valamiképpen a maga ura, amíg a más szolgálatában állott s kinnal-bajjal valahogyan összeszerzett pár száz forintot, amivel aztán üzletkebe fogott. Eleintén mindig boldogult, csak hogy magasabbról bukják azután. A sors megmutatta neki az utat, amelyen haladva, vagyont lehetne szerezni, ha szerencséje volna, de amikor közeledett a vagyonhoz, földhöz csapta. Szállított katonának, civilnek, kosztot adott a diákoknak, esőtömeget vásárolt és aztán csödbe ment vele maga is. Aztán talpra állott valahogy és ócskavas-üzletbe fogott. Belebukott. Átvett egy panorámát a ligetben s rettenetes szelek összehasogatták a ponyvát. Aztán handlét le. Sok ócska nadrág, über-eiher révén megint jutott egy kis pénzhez. Egy kóser koszmába fedtette s én istenem, ugy kell lenni, hogy másfelé jobban főztek, mert a kosma állandóan üres volt. Egy vendég, ah igen, volt egyszer egy. Bejött, hogy egy tizforintot váltson, de akkor már az öregedő, beteges és minden reményből kifosztott *Deutschnak* elfogyott az aprópénze. Új után nézett, verekedve a pechhel, ami üldözte és szerzett is valamiképpen és hogy ne heverjen, kiadogatta kamatra fiatal uraknak, akik sok kamatot ígértek, de aztán elmentek erre, arra. Ki tudna utánuk járni? S az öreg *Deutsch* újra valami pénzeske után nézett, de most már nem felejtette ki az üzletből a mindenek hatalmas elrendezőjét, a gondviselőt se. Az embereket megunta. Félt is tőlük egy kiest. Ha eladni akart, nem volt: kinek, ha vásárolt: csalódott. Hát valami olyan üzlet után nézett, amhez az kell, hogy ne egy magafajta szegény szerencsés ember végezze, hanem maga a meg nem hazudtolható, emberi csalafintasággal nem befolyásolható szent természet. Az a bizonyos természet, aminek megvan a maga kiszabott útja. Nyárra őz jön. Őzre tél. Dére: fagy. Minden vállalkozásnak kis maradékát, az egész kis pénzeskéjét tehát befektette a most már igazán öreg *Deutsch* a fagyba s kibérelte a fővárostól a rákosi hó téli természetét, a jeget. Ma már nem is igen aktuális a történet, de hát nem tehetünk arról, hogy most mesélte el nekünk valaki. Az öreg *Deutsch* szorgalmasan kijárt a tavához s valószínűleg sűrűn imádkozott héberül, magyarul vagy németül, ahogy könnyebben esett neki, hogy: adjál uram Isten hiedget. S föltötte és a tő föltött gyönyörűen ragyogott a nap és a tő tükre szikrát hányt, sok szikrát és kacagta *Deutschot*, az őreget — s ime ozzal a szomorú befektetéssel tőkeletesen tönkrement a vén ember. Ez a története s alig-alig lesz már folytatása a mesének. Mert hát ezt az utolsó üzletet akkor cselekedte meg a vén ember, amikor már olyan vénységbe bandukolt bele, ahol nincs már edve új üzlet. Nem bírja. — **Szóval:** nemcsak azoknak van igazuk, akik bérletjegyet vettek a városligeti korcsolyapályára és nem tudtak korcsolyázni érte. Zugoldódtának az efféle vén merkantilista is, szegény öreg *Deutsch* ur.

— **Tolnacségyel korcsomavízének.** A tolnacségyei korcsomákban vízei tornák folynak. És embervér is folyik bőségesen, úgy hogy halottak is maradnak a osataterén. A harci krónikás ma éjszaka a következő két jelentést küldi Paksról:

I.

A **kajdasi** korcsomában néhány legény idősgált. Csakhamar összeverekedtek, miközben a leggarázdábbak *Gerendai* Sándort kitétkék a korcsoma ajtaján. *Gerendai* haszaszaladt és fokossal, késsel felgyervekve visszament a korcsomába és magával hozta az öccsét is. A többi legény nekiesett *Gerendainak*, hogy ismét kivigyék, de *Gerendai* nem hagyta magát, hanem a fokossal védekezni kezdett és ebben öccse is segített neki. A verekedésnek az lett a vége, hogy *Gerendait* annyira összeszurkálták, hogy azonnal meghalt. A legények közül többen veszedelmesen megsebesültek. A osendőrség letartóztatta a verekedőket és a szegzárdi ügyesség fogházába kísérte őket.

II.

Ledneczky János és **Takács** Mihály paksi földmivések a korcsomában kártyázás közben összeveszttek, miközben **Takács** előrántotta kését és azzal mellbeszurta társát. **Ledneczky** hadokolva rogyott össze, a kés a tődejét járta át. **Takácsot** a osendőrség letartóztatta.

— **Eltűntek.** *Csuczor* István 28 éves lakatossegéd a Tömő-utca 33. számú lakásáról, ifjabb *Vidovics* József 20 éves bádógos segéd a Körös-utca 12. szám alatti lakásáról, *Benes* Lőrinc 38 éves kávéselegény a Dob-utca 31. szám alatti lakásáról eltűntek. Eltűnt továbbá *Boda* Antal 14 esztendőes kereskedőinas, aki *Buzbanm* Antal kereskedőnél lakik a Kerepesi-ut. 57. szám alatt és *Schuch* Pál 20 éves fodrászsegéd. A rendőrség keresi az eltűnteket.

— **Leleplezett csalóbanda.** Furfangos csalóbandát leplezett le tegnap a rendőrség. Négy tagból áll a banda s feje *Nedevoszky* Pál már a börtönben ül; míg társait, *Ofcsák* Ferencot, *Frenkovic* Pétert és a negyediket, akinek a nevét még nem tudják, körözik. A veszedelmes emberek a vendéglősökre vetették ki hálójukat és minden lehető módon osalták őket. Igy *Klívényi* vendéglős címével ellátott megrendelési lapot nyomattak és *Klívényi* nevének a hamisításával *Kuglertől* sűteményt, *Glaser*től kenyert, a sajtólót sajtot, a mészárosból húst csaltak ki, amelyet azután eladtak. *Klívényi* persze meglepetéssel fogadta a számlákat olyan árúkrét, amelyeket ő nem is rendel meg. Tegnap azután megjárta a banda. *Nedevoszky* Pál beállított *Prindl*hez és négy füveg pengőt kért *Klívényi* megrendelő lapján. A dolog gyanúsak tűnt fél *Prindl* előtt és oda telefonált *Klívényi*hez. Onnan persze az a válasz, hogy tartóztassák le az illetőt. *Nedevoszky*t bekisérték a rendőrségre, ahol bevallott mindent. Társait körözik.

— **Rejtélyes halott.** Emlegettük, hogy e hó 18-án a tabáni kikötőnél egy feloszlásnak indult női holttestet fogtak ki a Dunából. A boncolás megállapította, hogy az ismeretlen nő száájában löveb van. A rendőrség most azt nyomozza, hogy bünténynek az áldozata-e az illető, vagy öngyilkosságot követelt el.

— **Az osztálysorsjáték mai húzásán a 20,000 koronás jónyeremény a 47988 számú sorsjegyre esett,** melyet a szerencséséről előnyösen ismert *László* Fülöp kollekturájában vásároltak *Kassán*.

(X) **Az osztálysorsjáték mai húzásán a 20,000 koronás jónyeremény a 47988 számú sorsjegyre esett,** melyet a szerencséséről előnyösen ismert *László* Fülöp kollekturájában vásároltak *Kassán*.

A király itthon.

— **A Budapesti Napló tudósítójától.**

Budapest, május 22.

Ő felsége a király ma délelőtt — itt tartózkodása alatt utóljára — általános kihallgatást adott, amelyen több küldöttség és sok magánember jelent meg előtte. Több kihallgatás ezuttal már nem lesz, amíg az udvar Budapesten tartózkodik. A mai kihallgatásról a következő tudósításaink számolnak be:

(Az általános kihallgatás.)

A mai kihallgatáson elsőnek a karusszal rendező-bizottsága jelent meg, amelynek tagjai voltak: gróf *Baththy* Lajos elnök, *Andrássy* Tivadar grófiné, és *Rohonczy* György altábornagy. A *Szeretel* országos egyesület küldöttségét fogadta ezután a király; a küldöttség tagjai voltak: gróf *Baththy* Lajos, *Almásy* Ilona grófiné és *Scherer* István tanár. A kihallgatáson megjelentek továbbá *Talkács* Béla v. b. titkos tanácsos, *Sárközy* Aurél és gróf *Sádpáry* Péter kamarások, báró *Linder* Alfonz bajor királyi kamarás, báró *Dóczy* Lajos, *Barcsay* Kálmán és *Deéry* Zoltán főispánok, *Marianovics* Lukács udvari tanácsos, egyetemi tanár, *Gözy* László közigazgatási bíró, *Sekulics* János és *Bemiczky* Lajos alispánok, *Zurna* Károly, *Weisz* Nándor, *Cenna* László és *Zavodszky* Otmár altábornagok, *Wanka* Lajos vezérőrnagy, *Algya* Sándor, *Krausz* Henrik, *Kalics* János, *Müller* Ede, báró *Stipsicz* József, *Strzevoshk* Károly, *Vajna* Albert, *Vogel* Simon, *Weisz* Ernő, *Zsupán* Ernő ezredesek, báró *Baselli* Viktor sorhajókapitány, *Csada* Géza, *Hoffmann* Lipót, *Horváth* Sándor, *Jon* Jenakie, *Kálnay* Lajos, *Nagy* Géza és *Schmidt* János alvezérek, *Patselt* Ferenc, *Tschudy* János, *Halmbacher* Károly és *Della-Torre* főtörzsorvosok, *Protivinsky* József főhadbíró; *Várady* L. Árpád címzetes püspök, *Holdonner* Ferenc prépost, *Demjanovich* Endre kanonok, *Keserics* Ferenc címzetes apát, dr. *Vio* Ferenc főmei polgármester, dr. *Lers* Vilmos miniszteri titkár, *Lepel* Ilona bárónő, *Haydn* Károly ügyvéd, *Ebner* Klótid, a jözelelvárosi négyesület elnöke, *Walny* Alajos, *Safarik* Ferenc és *Gesell* Sándor főbányatanácsosok és *Safarik* Emil és *Milde* József kir. tanácsosok. Azonkívül együttesen még megjelentek: *Belovár* város küldöttsége *Kukujevics-Bassano* Milutin főispán vezetésével, amelynek tagjai voltak: *Blasovics* Simon polgármester, *Omcsikus* Fülöp polgármester és *Misulin* Adolf városi tanácsos; a főmei *Mária* Immakulátionternás igazgatónője: *Horcsogh* Teréz és titkárnője: *Oroszy* Rika; *Guany* Béla főszolgabíró és *Guany* Frigyes főhadnagy.

(Kolozsvár küldöttsége.)

A király a kihallgatáson fogadta Kolozsvár város küldöttségét, amely ő felségét meghívta a Mátyás-szobor leleplezési ünnepélyére. A küldöttséget

Hegedüs Sándor, Kolozsvár egyik képviselője vezette a király elé. Tagjai voltak: Szvacsina Géza királyi tanácsos polgármester, báró Feilitzsch Artur kamarás, országgyűlési képviselő, dr. Márki Sándor egyetemi tanár, Fekete-Nagy Béla tanácsos, dr. Esterházy László főjegyző, Nagy Lajos unitárius esperes. A küldöttség vezetője, Hegedüs Sándor a következő beszédet intézte a királyhoz:

Kolozsvár küldöttsége tisztelettel jelent meg ő felsége előtt hogy bejelentse, miszerint nagy szülőföldünk, Mátyás királynak szobra, amelyet legelőképpen ő felsége nagylelkűségének és magas támogatásának köszönhetünk, rövid időn elkészül. E szobor leleplezési ünnepélyét a királyhágóntúli részre nézve teljes és nagy nemzeti ünnepé tenné és Kolozsvár városának nagy örömeire való nék az ő felsége legmagasabb látogatásával szerencsétlenül. Jobbjaí hódolattal és gyermeki szeretettel legalázatosabban kéri a küldöttség erre ő felségét. Együttal engedelmét kér arra, hogy Kolozsvár nevében a törvényhatóság meghívólevelét és az ez alkalomra készült díszművet átnyújtassa.

Ő felsége válaszában kijelentette hogy dicső elődje szobrának leleplezésén, ha csak időbeosztása és egyéb körülményei megengedik, személyesen meg fog jelenni. Ha azonban akadályozva lenne a megjelenésben, gondoskodni fog arról, hogy személyét Háza egyik tagja képviselje. Az emlékművet szívesen elfogadja. — A király ezután Hegedüs Sándorhoz lépett és a szoborról kérdezősködött. Hegedüs Sándor válaszában elmondotta, hogy a szobrot Fadrusz János tervezte és az nagyhatalmas ígérkezik. Egyideig a talapat kőanyagával nem voltak tisztában, most már azonban a munka serényen halad és szeptemberre teljesen el fog készülni. A király a küldöttség minden egyes tagját megszólította. Szvacsina polgármesterhez a város fejlődéséről intézett kérdést. Örömmel hallotta, hogy a nevével viselő tudományegyetem új épületei teljesen elkészültek és a Mátyás király-tér rendezését is befejezték. A küldöttség a várból a Muzeumba ment, ahol a delegáció ülésén részvevő Széll Kálmán miniszterelnökönél tisztelegtek. A miniszterelnöknek Szvacsina Géza polgármester lejezte ki a szobor-bizottság és a város községét azért, hogy a kormány harmincezer koronás adományával a szobor építésének befejezését lehetővé tette.

(A pozsonyi kiállítás küldöttsége.)

A pozsonyi II. országos mezőgazdasági kiállítás díszelnöksége és igazgatósága is ma tisztelettel ő felségénél, hogy őt a kiállításnak annak idején való meglátogatására fölkérje. A küldöttséget Darányi Ignác földmivélségi miniszter, mint a kiállítás díszelnöke vezette; tagjai voltak: gróf Pálffy István, a Pozsonymegyei Gazdasági Egylet elnöke, Broly Ti-vadar pozsonyi polgármester díszelnökök, Klempa Bertalan Pozsonymegyei alispánja, Bujanovics Sándor udvari tanácsos, a kiállítási igazgatóság elnöke, Bartal Aurél országgyűlési képviselő, Forster Géza, az O.M.G.E. igazgatója, mint az igazgatóság tagja; gróf Desseffy Aurél, az egyik díszelnök akadályozva volt a megjelenésben.

Darányi Ignác földmivélségi miniszter rövid szavakban kérte ő felségét, hogy az ősi koronázóvárosban tartandó kiállítást legmagasabb látogatásával szerencsésültsse mire ő felsége ezt a választ adta:

— Igen fogok örülni, ha a kiállítást megnézhetem.

Ezután Darányi miniszter bemutatta a küldöttség tagjait, a kiket ő felsége mind megszólítással tüntette ki. Pálffy István gróttól a Pozsonyi Gazdasági Egylet viszonyairól, Broly polgármestertől Pozsony város haladásáról, Bujanovics Sándortól a kiállítási munkálatok előrehaladásáról kérdezősködött. Forster Gézától a terméskilátásokra vonatkozólag tett kérdést és sajnálkozását fejezte ki, hogy a folytonos abnormis időjárás a termésre káros bejövással lehet.

(A király nyári programja.)

Mint a Reichswehr írja, a király e hó 29-án Budapestről Schönbrunnba érkezik. 29-én részt vesz az urnapi körmenetben. Junius elején ő felsége szemlét tart a bécsi helyőrségi csapatoknál. Junius közepén a király Bruckba megy és két napon át az ottani táborban levő csapatok felett tart szemlét. Az első napon udvari ebéd lesz, a második napon közvetlenül a gyakorlatok befejezése után ő felsége visszautazik Schönbrunnba. Junius közepétől augusztus 20-áig séjour lesz Ischlben. Közben néhány udvari vadászatot terveznek. Rövid bécsi tartózkodás után a király a pola-dignanoi partvidéken tartandó kombinált flotta- és partszállási gyakorlatokhoz utazik. Szeptember elején ő felsége a Vág és March közötti területeken tartandó nagygyakorlatokon vesz részt. A legelső hadiszállás Sassinban lesz. A hadgyakorlatok befejeztével a király visszautazik Bécsbe, a honnan október elején Gödöllőre megy.

Bernard Lazare Budapesten.

(Interview.)

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 22.

— Mikor látta utoljára Dreyfust?

Ez volt az első kérdésem, amelyet Bernard Lazarehoz intéztem kellett. Ma reggel óta tudniillik Budapesten időzik a kiváló francia publicista, aki igazságszeretetének lángoló lelkesedésével, temperamentumának elragadó hatóerővel és tollának hatalmas fegyverével annak idején kezdeményezte és végigvívta a civilizált emberiség feszült várakozása közepette azt a harcot, amelynek eredménye: egy egyszerű francia tisztnek, Dreyfus kapitánynak felszabadítása az egész világra nézve az igazság eszményének diadalát jelentette. Éveken át visszafojtott lélekzettel nézte az emberiség ezt az idegoket elcsigázó látványt, mint küzd egy maréknyi csapat országának közvéleménye a polgári és a katonai hatalom ellen az Ördög-szigetnek rabja érdekében, aki az Ocean egyhangú mormogásában vagy zajongó viharában siketett ült, nem hallva, nem sejtve, ami az ő nevében a világot mozgatta. Az az újságíró, akinek szívében első dobogott az emberiség lelkiismerete és aki a százezrek lelkesedését magával tudta ragadni, imhol Budapesten tartózkodik: Bernard Lazare ma reggel érkezett fővárosunkba Bukarestből.

— Hogy mikor láttam utoljára Dreyfust?

Nos, három hét előtt utaztam el Párisból és elutazásom előtt egy nappal Dreyfus nálam volt látogatóban.

— Hogyan? Dreyfus Párisban van? Megvallom, hogy ez a hír sokakat fog meglepni, mert az általános hiedelem szerint a boldogtalan ember hazájától távol keresi a nyugalmat.

— Szó sincs róla. Dreyfus állandóan Párisban él. Kiszabadulása után először is Carpentrasba ment, ahol nővére családi körébe menekült az általános kiváncsiság elől. Majd Svájcban töltött el hat hónapot, ahol ronesolt idegzetét pihentette. De azóta Párisban él, jár-kezel szabadon és nem titkolja se kilétét, se lakását.

— Nincsenek kellemetlenségei?

— Egyáltalában nincsenek. Nem hinném, hogy mindenki ráismerne, mert szakáltt eresztett. Viszont, ha tekintetbe vesszük, hogy a pár idején millió és millió arcképével árasztották el az országot, nem valószínű, hogy a buvárdok népe föl ne ismerné a rideg urban a rennesi pár hősét. Sokszor maga is érzi, hogy ráismertek. De aki mellette elhalad, ránez, minden gyűlölet nélkül, inkább részvételt. Ugy áll tudniillik a dolog, hogy most már a legkonokabb ellenfelek is meg vannak győződve Dreyfus ártatlanságáról. Es ennek a pörnek nincs is vége. Dreyfus szilárdan el van tőkéve, hogy az első alkalmat megragadja a maga teljes rehabilitálására. Erre vár...

— De mit csinál? Hogy él?

— El. Istenem, hát él. Olvas...

— Bizonyára tanulmányozza a lapokat, amelyek fogsága idején nem olvashatott.

— Betűt se! Minderről a legaprólékosabb részletekben is tájékozva van. Carpentrasban, majd Svájcban elolvasta fölmentése napjától visszamenőleg az összes újságokat addig a napig, amikor elfogták. Isméri a világmozgalmat, annak egyes mozzanatait és tisztában van a nemzetközi hangulat lélektanával. Idegzte ugyan ronesoldott, lelki frisseséget elvesztette, de különben tele van élet-erővel, heroikus nyugalommal és férfias biztossággal. Kevés szépirodalmat olvas és sok, sok katonai szakmunkát. Mert egészen olyan, mint Picquard ezredes...

— Mit csinál Picquard?

— Azt, amit Dreyfus. El. Sétál. Olvas. Elmélkedik. Egyszóval, él.

— Van miből?

— Alig. Nyugdíja nagyon csekély, valami kis örökség is jutott rá, egyébiránt férfikora java erejében le kell mondania a munkáról, amelyet kiváló tehetség és igazi hivatás jelölt ki neki.

— Megható lehetett ennek a két férfinak első találkozására a rennesi itélethozatal után! A kiszabadult rab, az odaadó bajtárs, aki bátran áll a hatalommal szemben az igazság érdekében, — megrendítő egy kép!

— Igen, igen, de úgy látszik, ön félreisméri a két férfi jellemalapját. Mikor Dreyfus-Svájcból Párisba érkezett, első útja Picquard-hoz volt, hogy megköszönje neki, amit értett. Picquard katonásan kijelentette, hogy amit tett, az meggyőződésből való kötelessége volt. Picquard a látogatás után bizonyára letette névjegyet Dreyfusnál, amint az illem követeli, — de ez aztán minden. Valami bensőbb barátság nem fejlődött ki közöttük. Ha ma Dreyfus Picquarddal az utcán találkozik, úgy lehet, hogy a két férfi, akinek neve és alakja annyira összefonódott a közönség fantáziájában, szépen köszön egymásnak és szó nélkül halad tovább a maga útján. Így áll a dolog: Dreyfus is, Picquard is minden ízében katona. Semmi líra. Semmi fantázia. Szenvtelenség. Rideg kötelességteljesítés legridegebb hűség. Az ilyen ember be van fogva a fegyver-jármába, ellenzővel jár, mint a paripa, hogy ne lásson egyebet, mint ami előtte van: az igazságot, a kötelességet. Képzheti, hogy ez a két telivér katona mint sinyli a télettséget. Bizonyára azon gondolkodik: miért nem lehetek katona, ha már katona vagyok?! Ha az ilyen ember nem szolgálhat, meghalt a világnak, a világ meg neki. Picquard tragikuma, hogy lelkében is katona, nemcsak egyenruhájában. Lássa, Picquard meggyőződésből antisemita, aki faji és nem tudom még miféle okokból heves ellensége a zsidóknak. De abban a pillanatban, amikor fölismerte, hogy Walsin-Esterházy követte el a hamisítást, semmiféle hajlam, meggyőződés, vagy megfélemlítés nem tudta őt eltéríteni az igazság útjáról. Ott volt az ellenző: csak az igazságot látta! Neki még az a vigasztalása sincs, amit Dreyfusnak az olvasmányon kívül az ő családi köre nyújt...

— Milyen a családi élete?

— A legbensőbb és a legboldogabb családi élet ezen a világon! Dreyfusnak, ez a hősiesszony, aki magának és nevének az egész világ osztatlan tiszteletét vívta ki, szereté-vel, imádatával és bensőséges költészetével veszi körül urát. Es Dreyfus, az a rideg kaszárnya-természet, akinek nincs mosolya a külvilág számára, otthon átalakul és a jóság-nak, a szeretetnek az a sok ragyogása, amely családi fényképek melegit, lelkének mosolyát váltja ki. Soha gyöngédebb térj, soha jobb apa!...

Ezután másra tértünk át. Megkérdeztem Bernard Lazare-tól, honnét érkezett hozzánk.

— Bukarestből — választolt — de nem egészen a magam jószántából; körülbelül úgy áll a dolog, hogy elkergettek.

— Hogyan történt ez?

— Romániában mentem, hogy a zsidókérdést tanulmányozzam. Es pedig két szempontból; megjegyzem, hogy egyik se felekezeti természetű, mert ez nem is érdek. Az első szempontom: a humanisztikus. Uram, a huszadik század elején, száz évvel a francia forradalom után, Európában, uram, Európában megtörténhetik az, hogy százezer ember törvénnyel törvényen kívül helyeznek, kenyerétől megfosztanak, földjéről kirugnak és földönfutónak a határra helyeznek! — A másik szempontom szocialista természetű volt. Szocialista vagyok testestől-lelkestől és elhiheti, hogy szociológiai tanulmányok fölöttébb érdekes ez a kérdés. Mert azt tessék venni, hogy az a százezer ember keserűségével és igénytelenségével idegen országokat áraszt el, ahol másokat foszt meg a kenyerétől. Először is Jassyba mentem, — istenem, mily rómületes nyomor! Edzett vagyok, mert sokszor kerestem föl az inség legborzasztóbb tanyáit, — de ilyen még nem láttam, ez minden emberi képzelmet felülmúl. Kloákákban laknak, az éh-tífusz dühöng a gettonban és mondhatom, Románia határain túl a baromnak nem le-

het oly rossz sora, mint itten embernek, testvérünknek! A férfiak csupa erő, izom, munkakedv és tudás, de nem adnak nekik munkát. Jassyban például nincs keresztény cserépfedő; sok házat inkább fedetlenül hagynak, csak hogy zsidónak ne keljen munkát adni. És érdekes, a lakosság nem egészen antisemita, a szegény oláh például szívesen segít a maga szerény erejéből a nyomorgó zsidón... Jassyból Bukarestbe mentem, ahol cifra kalandokon mentem át...

— Minő kalandokon?

— Elmondom sorrendben. Mihelyest megérkeztem, ezer meg ezer nyomorgó zsidó jelent meg szállodám előtt. Feljött egy küldöttégük, amely szívszagató módon változta a romániai zsidóság sorsát. Megfosztják mindenétől, aztán jön a zsandár, hogy a határra kitaszítsa. — Ezután fölkerestem a zsidó negyedeteket, hogy személyesen szerezzek tapasztalatokat és higgye el, emberi szó nem változtatja azt a nyomort, amelyet láttam. Másnap, amint egy bukaresti orvos, jóbarátom házában ebédelni ülök, fölkerest a legfelsőbb hatóság két bizalmi embere és a kormány nevében felkérték, ne jelenjek meg a zsidóság érdekében tartandó gyűlésen, mert a diákok ellentüntetést terveznek és a hatóság nem vállalhat felelősséget testi biztonságomért. Eszembe jutott, hogy már ma is, tegnap is pamfletet osztogattak az utcán, amelyben ellenem izgatták az utcacsöcseléket. Először is meg voltam botránkozva: bezzeg Párisban, ha román egyetemi diákok magyarok ellen tüntetnek, a francia fennhatóság respektálja vondegeinek politikai jogait, de a francia köztársaság polgára nem részesül a román hatóságok ótalmában, amikor nem is igaz, csak tanulmányoz. Később észrevettem, hogy éppen román rendőrök osztogatják a legszorgalmasabban azt a bizonyos pamfletet. Rövid habozás után kijelenttem, hogy eleget tesz az a hatóság óhajának, — oh, nem gyáva-ságból! Párisban számtalanszor bizonyítottam be, hogy nem félek és talán ellenségeim is mosolyognak, ha valaki a gyáva-ság vádjával illetne. De más a helyzetem itt idegen földön, ahol csak átutazóban vagyok. Franciaországban magam viselem a felelősséget mindenért, amit teszek, de mi lesz, ha miután Bukarestből elutaztam, a tömegek dühe ártatlan emberek felé fordul? Elhatároztam, hogy elutazom, miután tanulmányutam elé ilyen akadályok gördülnek. Időközben a diákok elhatározták, hogy megostromolják a szállodát, ahol laktam. Ettől már a román hatóság is megijedt, nyilván észbe jutott, hogy a francia köztársaság felelősségre vonná, ha valamelyik polgárának testi biztonságát veszélyeztetné. A szállodát zsandárkondonokkal elzárták, a diákok és a csöcselék pedig a zsidó-negyed felé tartott, ahol néhány boltba betört, hadd mondhasa el: diem non perdidimus! Mikor a vonathoz kihajtottam, tizezrei a szegény, agyongyötört zsidóknak álltak sorfalat és sirva intettek felém bucsút... Otthon Párisban majd rajta leszek, hogy Delcassé ur hivatalosan is szerezzen tudomást, mint becsülik meg Romániában a francia állampolgárok politikai jogait. Képzelteti, hogy ilyen előzmények után milyen jól érzem magam itt Magyarországon, ahol egy lovagias nép diadalmasan lobogtatja a szabadság és testvériség zászlaját.

Ezzel a beszélgetés véget ért. Remélnék, hogy kitűnő francia kollégának a legjobb emlékeket fogja magával vinni Budapestről.

Törvénybe citálva.

Az elnök (a közönséghez): Fölvonom a publikumot, hogy bármennyire jogos is fölháborodása a vádolt ellenében, tartózkodjék a düh kitöréseitől. (Egy urhoz, aki belép.) Verje le a csizmáját a havat. (Egy hölgyhöz, aki az urat nyomom követi.) Miért jön ide, kérem, olyan toalettnem, ami a tárgyalás komolyságát sérti? Micsoda tepszi van a feje bubján?

A hölgy: Elverté a jég a kalapom, míg idejöttam.

Az elnök (diáktól a jegyzőnek): Irja. Egy hölgy, a kinek a kalapját elverte a jég. Az saktákhöz kell csatolni. Miért ír balkézelt? Hol a jobb keze? Vegye elő, kérem. Ne komédiázzunk.

A jegyző: Lefagyott.

A publikum: Ah, ah, ah... .

Egy ur: Botránny.

Az elnök: Hall... hall... (prüsszent) gass... .

(prüsszent).

Valaki (befejesi): son.

Az elnök: Köszönöm. (A teremszolgához.) Tegyenek a tűzre. Miért nem fűtenek? Azt hiszi, hogy decemberben vagyunk, amikor nélkülözhetjük a fűtést?

(Izonyu szél. Egy ablakszárny nagyot roppan a terem közepébe hull. Csörömpölés. Egy hölgy elájul.)

Az elnök: Telefonozzanak a mentőkért.

A teremszolga: A mentők a Kálvin-téren vannak elfoglalva. Az elnököt pincéből telepitik ki a lakokat.

Az elnök: Ugy? Tömje be ezt az ablakot pokróccal.

(Uj szelroham. Az elnök nyakába zuhogva ömlik az eső a nyitott ablakon át.)

Egy csirkéfogó: Ugy kell neki. Ő is elázta másokat.

Az elnök (ezsi a méreg): De nem így. (A teremszolgához.) Adja ide az ernyőm. Tehát sorra kerül a szándékos emberölés, rablás, lopás, sikkasztással, csalással, sok rendbeli súlyos testi sértéssel, idegen vagyon el tulajdonításával s többi a többivel vádolt... (A teremszolgához.) Ne tegyen idegessé azzal a buta pófával. Mit akar?

A teremszolga: Semmit. Még sohase vettem észre, hogy méltóságos ideges.

Az elnök: Nem is, hanem a fene tudja kiismeri magát ebben az időben. Hát... .

(Künn kiderül. A nap beragyog az ablakon.)

Egy ur (a szomszédja oldalába bökte, kedélyesen): Győre Jancsi, egyik meg a tavaszt. (Indulnak.)

Egy hölgy (kikécselődik a bundájából): Várjatok meg, gyerekek, (kék-csikos fehér tenisz-buz van rajta a bokáig terő lila-szoknya. Lábaikról lerugja a botot, mire kislit, hogy barna bőrből varrott kis cipőt és fehér-csikos fekete-selyem-hariganyt visel, amikor sül a nap.)

(Az ég befeketedik. Dörög. Ujra. Izonyu csattanással becsap a publikum közé a menyők. A hölgy összeesik.)

Az elnök (fagyos nyugalommal): Vigyék ki a nőt s értesítsék családját kimeletemre. Már amennyire lehet ebben a piszok időben. (Dühbe borulva.) A teremtesít neki... .

Valaki: Elnök ur!

Az elnök (magához térve): Köszönöm. Tehát az illető vádoiba van, hogy bizonyos ugynevezett vulkanikus kitörésekkel, nemkülönben vízaráddással, menyőcsapással, más- különben nála szokatlan durvasággal ezeket és ezeket legyilkolt. Elrabolta az emberiségnek a jövőbe vetett remény- ségét. Pici szöngő füvecske korábban eltagyaszította a kenyeret termő buzát, rozst, a bortadó venyige didergő kocsnányát, a gyümölcsöt fésledező bimbó korában. Kilopta a jövődö ke- zéből a lehetőségét is annak, hogy az produkálhasson valamit. Nem lévén erre alap, a semmiből akármicsoda sokszorozás révén is csak semmi lehet. Megesalita a hitet, amit ez ideig bizony, mondhatnám szolid fölépéssel fölkellett... . Némely más időbeli tényezőknél fenntartott privilégiumokat elsajátítva, jéggel kopogtatta be az emberi fejeiket. Beleszólt, monda- nom se kell, hogy illetékeltlenül a vagon kérdésébe. Magának erőszakolta ki az idegen tulajdonát. A vetést, a rügyező fát, a virágot s bár az volna a teremtesztől adott földadata, hogy a fejlődés munkájában segítkezzék, rombolt és rombolt... .

Egy földbírtokos: Igaz.

Az elnök: Ne beszéljen bele. (A börtönörhöz.) Vezessék be Majúst.

A börtönör (szörnyű állapotban az elnök elé lép.) Nem lehet.

Az elnök: Miért nem.

A börtönör: Pofozott, rugott, harapott. Az orrom be- verte, a fejem behasította... . Ugy látszik, hogy rossz kedvé- ben van.

Az elnök (összeszúgorodik): Hát majd várunk, amíg egy kicsit kifújja magát. (Kimegy.)

A publikum (szorongva és lehetőleg feltűnés nélkül távo- zik. Mindenki minél kisebbre igyekszik összehúzódnálni. Künn kiderül az ég. Melegen sül a nap.)

T-u.

FŐVÁROS.

(*) **Választás helyett előléptetés.** A nemrégiben elhalálozott Molnár Kálmán VII. kerületbeli anya- könyvezető és elsőosztályú tanácsjegyző állására pályázatot hirdetett a tanács, a melyet azonban most Halmos János polgármester hatályon kívül helyezett, mert időközben megérkezett a belügyminiszter jóvá- hagyása arra a szabályrendeletre, hogy a tisztviselő- ket azoktól az állásoktól fogva, ahol a sorrend meg- állapítható, ezentul nem választás útján, hanem sor- rend szerint léptetik elő. Ebben az esetben tehát már az a másodosztályú tanácsjegyző lép elő elsőosztályú jegyzővé, aki ebben a minőségében legrégebben szol- gált. Minthogy azonban a fogalmazók között sokan vannak, akik egyszerre léptek szolgálatba s így ott a sorrend pontosan meg nem állapítható, a polgár- master elrendelte, hogy a másodosztályú tanácsjegyzői állásra és másodosztályú fogalmazói állásokra hirde- tett pályázat érvényben maradjon. Ezt a két utóbbi állást tehát a közgyűlés választás útján fogja betölteni.

(*) **A tavalyi zárószámadás.** A székesfőváros tavalyi zárószámadásának a végeredménye a követ- kező: A tényleges kiadások összegüként 34,775,268 korona, a tényleges bevételek összege 34,860,379 ko-

rona, a bevétel tehát 414,888 koronával kevesebb, amelyet levonva a rendelkezésre állott fenntartási készletből, illetőleg a fedezetül engedélyezett 1,118,944 koronából, a költségelölírányathoz képest jelenlegi kedvezőbb eredmény összege: 704,060 korona. A most jelentkező kiegészítés 5,860,960 korona, amelyet ösz- szesen 4,862,389 korona előirányzat terhel és így az 1901. év végével jelentkező öltözet 1,023,621 korona, amelyet az 1902. évben öltöztető elutasíthatatlan ki- adásoknak póthitel útján kijelölt fedezetül alapulj és az 1903. évi előirányzatnál várható hiánynak apasz- tására áll rendelkezésre. Az 1901. évben elért ke- zvező eredmény főleg az 1,070,340 koronára rugó megtakarításoknak s az elévülés és egyebek címén betölt 697,616 korona összegnek köszönhető.

(*) **Az adókvetés és az ügyvédek.** A VII. kerületi demokrata-kör helyiségeiben a kerületben lakó ügyvédek ma délután népes értekezletet tartot- tak, amelyen elhatározták, hogy az adófizelő polgá- rok érdekében, pártkülömbökre való tekintet nélkül, az adó-fizetési feladatokat díjtalanul látják el. Fölkéri a kerület polgárságát, hogy adóügyeikben forduljanak bizalommal a demokrata-körhöz.

(*) **A kaposztásmegyeri vízmű kibővítése.** A székesfőváros tanácsa a dunabírti kaposztásmeg- yeri vízmű kibővítésénél előforduló összes munkára, illetve szállítókra nyilvános árlejtést hirdet. A munkálatok 351,660 koronára vannak előirányozva. A kellőképp teljesített ajánlatok június 20-ik napjá- nak délutáni tíz óráig adandók be Vostis tanácsnok- nál (Központ-városnéző II. emelet). A szükséges tel- vülítési munkák egyébként a vízművek igazgatósága adja meg a hivatalos órák alatt; ugyanott a helyszín- rajzok és tervek is megtekinthetők.

(*) **Tanítók kivánsága.** A Budapesti Tanítótes- tület ma délelőtt Trajer Károly elnöklésével igazgató- tanácsai ülést tartott, melyen Barócz Pál egy nagy alappozsgával készítet s a főváros tanácsához inté- zendő memorandumban kifejtette, hogy a népkölköl- ban divatos szakrendszer helyett meg nem állhatja, mert sem nevelési, sem módszertani szempontból nem helyes. A drezdai és svajci állapotokra hivatkozva, kimutatta, hogy az előbbiben ez a rendszer csak a mellékterületekre van kiterjesztve, az utóbbiban pedig a szakrendszer egyenesen törvényileg túltva van. A testület a memorandumot magáéval vette. — **Hajós Mihály**nak a nyugdíjtörvény revidálása tárgyában bemutatott javaslatát egy bizottsághoz tették át, mely akkor fogja az akcióit megindítani, amikor az orszá- gos tanítói nyugdíjtörvény revíziója a képviselőház elé kerül. A testület egyébként már most kéri a ta- nácsot, hogy egyes törvényen alapuló kivánságait teljesítse, ilyen a temetési járulékok, az özvegyi nyug- díj és a vidéki évek beszámítása.

(*) **Adókvetés.** A fővárosi adókvetés-bizottsá- gok a héten a következő új helyrajzi számu házakban összeírt adókvételekre vonatkozó III. osztályú keres- tedő-javaslatokat fogják tárgyalni egymint: az I. kerületi (Krisztinavárosi) pénteken 1408-1-3-1433, szombaton 1457-1452; a II. kerületi (Vizvá- rosi) pénteken 2765-2824-2830-1., 2., 3., szombaton 373-390, az V. kerületi a) bizottság 665. sz. a. A-F kezdőbetűk javaslatait, szombaton a 665. sz. a. H-tól végig és a 666-667; az V. ker. b) bizottság pé- nteken 950-958, szombaton 3529-3540; az VI. ker. b) bizottság pénteken 1548-1552a-a/1-1548-1552-69, szombaton 1548-1552a/4-1548-1552; a VII. kerü- leti a) bizottság pénteken 4791-4805, szombaton 4806-4819 és a külön megbízottakat; a VII. kerületi b) bizottság pénteken 4256-4264/65, szombaton a külön megbízottakat; a VIII. kerületi a) bizottság pénteken 6646-6661, szombaton 6662-6670; a VIII. kerületi b) bizottság pénteken 6533-6575; szom- baton 6676-6680; a IX. kerületi pénteken 8787-8 11, szombaton 8-12-8822/6; a X. kerületi pénteken 6576-6620, szombaton 7458/3-7477 házszámig.

SZÍNHÁZ, ZENE.

* **Hírek a Nemzeti Színházról.** A Nemzeti Színházban hétfőn 26-ikán Shakespeare tragédiája, a *Romeo és Julia* kerül színpadra, a két csiszerepben *Beregi Oszkár* és *Márkus Emília*val. *Lőrinc* barát szerepét Molnár László játszza először. — A jövő hét szombatián, május 31-én új betanulással kerül színpadra *Melba* négytelvönös vizjáték. *Aszú*, mely két évtizeden át egyik legkedveltebb darabja volt a Nemzeti Színház műsorának s eddig negyven- kilenc előadását ért meg Prachs grófot, az a fachtét *Császár*, Palmer bárónét *Lánczy Ika*, Sobornét *R. Maróthy Margit* játszza. A *Fernande* holnap bemutató előadása hét Grakor kezdődik.

* **X. aszonny.** Az X. aszonny jelmezes és diszle- tes házi előpróbáját ma tartották meg a Vigszínházban. Gavaut és Berr bohózatát, amelyre egész hónapon át készült a személyzet, holnap, pénteken mutatják be. Az újdonság, amely Párisban a mostani szezon egyik legnagyobb sikerét aratta, a mai előpróbából ítélve, nálunk is a legjobb fogadtatásra számíthat.

* **Márkus Emília Nagyváradon.** A nagyváradi Szigligeti-Színházban, amely utóbbi időben a legki- válóbb művészi erőket látja vendégekül színpadán, jövő héten *Márkus Emília*, a *Nemzeti Színház* kitűnő tagja fog három estét vendégszerepeltetni. A művésznő a *Fernande*, a *Közöny* közönymel és a *Vörös talar* című darabokban fog fellépni.

** Magyar karmester sikere a külföldön. A *Feliner Börsen-Courier* tegnapi számában részletesen beszámol az *amsterdami Németalföldi Opera Wagner-előadásairól*. Az előadások magas színvonalán és zenei stilszerűségében jelentős része van *Márkus Dezsőnek*, az ismert tehetségű, kitűnő magyar karmesternek, aki nagyszerűen vezeti a zenekart. A magyar karmester a legújabb külföldi sikerének elismerő méltányolásán kívül dicsőretek emlékezik meg a berlini újság Hahn és Lejo asszonyok s a férfiak közül Feinhals, Friedrich és Schramm szerepéről. Az előadások — az idézett kritika szerint — nagy szolgálatot tesznek a Wagner-ügynek.

** Kúri Klára második fellépése. Szabadsága után másodszer szombaton este lép fel *Kúri Klára*, a *Népszínház* kiváló művésznője Engländer operettjében, *Aranyosban*, amelynek fő női szerepével ez évadban különös sikert aratott.

** Az Uránia-Színház bemutatója. Az *Uránia-Színház* legközelebbi újdonságában *Salamon Odönnek*, a *Budapesti élet* című darabjában, melynek premierje szombaton, 24-dikén lesz tizenöt saját felvételei hatóság mozgóképet mutat be a színház. Erősek tárgyával és művészi beállításával kiváltak ezek közül: a Szent István-napi kőmőlenet mozgója, a tüzoltók felvonulása, a lovasrendőrök rohama, a gyémántok a nyaralótelepen, az uri és női uszoda, a síelők túrózó, korzó a Kossuth Lajos-utóban, a Stefánia-uti kosárlabda, a lövésény közönsége és a Dunapart panorámája. Jegy elővételei ár nélkül váltható a pénztárnál.

** A ködkirály. Lapunk mai színházi rovatában egy hír jelent meg, amely szerint *Pásztor Árpád* és ifj. *Ábrányi Emil* a *ködkirály* címmel új egyfelvonásos darabot írnak. Ez annyiban szorult rektifikálásra, hogy az új mű nem operett, hanem opera. Tárnya egy északi nép mondáiból van véve s zenészkörökben nagy érdeklődéssel várják, mert a fiatal zeneszerző a filharmonikusok egyik ezidei hangversenyén szimfoniájával már tanujelét adta nagyrühavoltóságának és kiváló talentumának.

** Egyházi zene. *Nadler Eveline*, a jeles drezdai hangversenyeken, pénteken (május 23-án) este hatkor a Mátyás-templomban tartandó májusi ájtatóságon *Marchesi: Oh Sanctissima* . . . címűénekét fogja előadni. A művésznő *Nadler Róbertnek*, a kiváló festőművésznek a nővére.

** A Népszínház kínai látványossága. A *Népszínház* látványos színművében, az *Egy kínai kalandja* *Khindában*, melynek jövő héten lesz a bemutatója, a mennyei birodalom két érdekes népszokása, a kínai lakodalom és a kínai temetés sorakozik a látványosságok közé. Mind a két szertartás hű mása lesz a kínai nép lakodalmi és temetési szokásainak s kétszázaléknál több személy vesz részt a két jelenetben.

** Vizsgálati hangverseny. *Halász Mariska* cimbalomművésznő és tanárnő növendékei május 25-én, vasárnap délelőtti tizenegyedeli órákban az Országos Tisztviselők Kaszinójának dísztermében (VIII., Esterházy-utca 4.) vizsgálati hangversenyt rendeznek.

** Fővárosi Nyári Színház újdonságai. A *Fővárosi Nyári Színház* legközelebbi operette újdonsága *Gaston Serpente* szép zenéjű, mulatságos operettje a *Cousin-Cousin* lesz, mely *Tuz a felsőbb lényiskolában* címmel dr. Komor Gyula fordításában kerül először színre. A *Kereszt felében* című nagyszabású dráma kiállításán is folytatást serényen dolgoznak a színikör összes műhelyeiben.

** Jane Hading és az angol cenzúra. *Jane Hadingnak*, a hírneves párisi színésznőnek, aki most Londonban játszik, baja akadt az angol cenzúrával. A rigorózus urak nem akarták megengedni a *Félszék* és a *Badgadi hercegnő* előadását, de aztán megígérték a szívek és beleegyeztek a darabok előadásába. A *Félszék* azonban *Maud*, a darab hősnőjének a neve alatt került a színpadra, a *Dumas-féle* színmű második felvonásból tettenértés jelenését pedig mérsékelni kellett. Így aztán meg volt mentve *Jane Hading* repertoira és az angol morál is.

** Az új Zenepalota tervai. A közoktatási minisztérium által a régi *Vakok Intézetének* királyi-utcai telkén építendő Zenepalota tervai elkészültek s végleges jóváhagyásuk ügyében pénteken fog dönteni az Országos Képzőművészeti Tanács. A tervet *Fittler Kamil*, az iparművészeti iskola igazgatója, az építészeti szakosztály elnöke fogja bemutatni. A Zenepalotában, mint már említettük, egy mintaszerű hangversenyarnak lesz a zsenikivül az Országos Zeneakadémiát és az Országos Színiskolát helyezik el benne.

** Schrott asszony és a berlini díszelőadások. Röviden említettük, hogy *Schrott Katalin* asszony lemondta a berlini díszelőadásokban másorra tűzött közreműködését. A lemondás oka, egy berlini újság szerint az volt, hogy a bécsi Burg-színház sokat emlegetett volt művésznője, akinek fellépése a tékozlóban volt másorra véve. *Anzengrubernek Esküszög parasztabán*, vagy a *Maltrancos hólygban* akart fellépni. Sűrű táviratváltás folyt a művésznő és a berlini udvari színház közt s a vége az volt, hogy a művésznő kívánságát nem lehetett teljesíteni. Ez volt az oka annak, hogy a Burg-színház volt érdekes tagja a német udvari színházban nem lép fel.

** Tolstoj új drámája. Egy francia lap újságozza, hogy *Tolstoj*, az oroszok nagy írója új drámát írt, mely tárgyat az orosz diákavargásokból meríti. A francia lap híre, amennyire érdekes, úgy annyira megerősítésre szorul.

** Városligeti nyári színház. A *Sohse halunk meg* kacagató bohóságát mindennap tett ház előtt adják és a közönség a darab egész tartama alatt nem fog ki a kacagásból. Szombaton Zeller dallamos operettje, a *Madarász* kerül színre. Ezutal mutatkozik be az operett-személyzet. Az igazgatóság elgondolta előadásra dr. Fényes Sómának a Kuruc Feja Dávid szerzőjének *Vezekés* című színművét.

** Vidéki színművészet. A szolnoki színházban *Szalkai Ársutjának* két estén nagy sikerrel vendégszerepelt *Tabori Frida*. A jeles szubrett, akit a fővárosi közönség a Városligeti Színházban vala szereplése révén előnyösen ismer a Gésákban és a Görbe napban játszott és mind a két estén élénk tetszést aratott. Szalkai igazgatója a nagyszerű vendégjáték után a művésznőt szerződtette társu. atához.

** Fővárosi Nyári Színház. A Fővárosi Nyári Színházban szombaton *A görög rabszolga* kerül színre lényen kiállításal. A fánccokat Hans Gyuláné, a Népszínház balettmesternője tanította be.

** Parfümözött színház. A wiesbadeni új udvari színházban, mint ismeretes, nemrégiben folytak le az évente szokásos díszelőadások, amelyekben a német császár is ott volt. Egy berlini újságban olvassuk, hogy egy *Wiesbadenben* időről időre vendég, *Lohse Gusztáv*, — a díszelőadásokon a színházati illatszerrel locsoltatta, mint a hogy ez a berlini udvari Opera díszelőadásain már régebbi idő óta szokásban van. A berlini újság a parfümözött színházakra nem minden szellem nélkül azt jegyzi meg, hogy a közönség gyakran rossz darabokat lát, közepes színészeket hall, de hogy esetleg neki nem tetsző műveket is kénytelen legyen saogni. Az már több, mint amennyit a legtöbbször színházi közönségtől is követelni lehet.

** Hangverseny a Telefon Hírműködésben. A Telefon Hírműködés szervezősége ma este fél 9 órák előfizetőinek és hallgatóinak szórakoztatására házihangversenyt rendez. Közreműködésüket a hangversenyre megígérték: *K. Gerő Lina*, *Fujin Leona*, *Radó Lina* és *Zala Karola* úrnok. *Dajka Balázs*, *Eöri Szabó József*, *Kürthy Emil* és *Pardos Gyula* urak. — A hangverseny után a rendes esti előadás következett, majd annak befejezte után 11 óráig még cigányzene lesz hallható a kagylókön keresztül, melyet az Elite- és az Emke-kévéházról közvetít a Telefon Hírműködés.

MŰVÉSZET.

□ **Az Iparművészeti Társulat Turinban.** A magyar Iparművészeti Társulat e hónap 28-ikán szerdán tartja meg első társas kirándulását Turinba, hogy ott tagjaival az ímént megnyitott nemzetközi iparművészeti kiállítást megismeresse. A résztvevő tagok szerdán délután három órák körül indulnak a keleti pályaudvarról Fiume felé, hová csütörtökön reggel érkeznek meg és egy órával később Velence irányába Turinba utaznak. Az utazás kedvezményes és igen olcsó. A kirándulás programja az iparművészeti társulat titkárságánál kapható az Üllői-úti iparművészeti múzeumban.

□ **A nagybányai festőiskola Fonyódon.** A nagybányai festőiskola, mely *Hollósy Simon* mester vezetésével alakult a nagybányai művésztelepen szokott tanítani, az idén a Balaton melléköre, a fonyódi hegyre költözött. Mintegy hatvan tagja van az iskolának, közte német, francia, angol, norvég és spanyol tanítványok. A fiatal művészek képeket festenek a Balaton tájáról s a balatonmelléki népiéletből. A magyar tengerrel festett képeiket az őszszel külön tárlaton fogják kiállítani.

□ **Tót festők és szobrászok.** *Gödíng* nincs Magyarországban, sőt Morvaországban van. Aki tehát Morvaországban született s akinek művész lelkét a morva vidékek szépségei ihlették meg, az jogosan teszi, ha *Gödíngben* állítja ki művészi termékeit. Sőt az sem bűn, hogy akinek a Gödíngben állásai szépségei ihlették meg a lelkét, az is *Gödíngben* állítsa ki a képeit s szobrai. Sőt szép, ha magyar művész *Gödíngben* is diadalt arat. Hanem ha északmagyarországi festők, akik állítólag csakugyan művészek, soha Budapesten nem állítanak ki képet, hanem mindjárt *Gödíngbe* viszik festményeiket s *tót-festők* néven szerepelnek, az már művészekhez nem illő *politizálás*. A tót „nemzeti” képművészetből mi nem kérünk s ezen a címen nem is akarunk bejvet adni a tót festőknek, sőt nem is igen vágyódnak utánuk ezek után, hogy látjuk, hogy az esetjűkkel nem a művészetet szolgálják csupán, hanem arra is felhasználják, hogy tüntetéseket rendezzenek vele.

Mi meg tudunk élni a tót nemzeti festészet nélkül is, ha mindjárt magyar tárgyképeket s a magyar vidékek szépségeit pingálják is ezen a címen.

A gödíngi kiállításról a bécsi Vaterland pünkösti tárcája számol be, elmondván, hogy a kiállítást morvaországi és magyarországi tótok rendezték, *tót nemzeti kiállítás* név alatt. A Vaterland nagy elismeréssel szól *Uprka József* és *Ferenc*, *Peestinka*, *Manda Cirill*, *Frolka*, *Antal*, *Hudcsek* János, *Hanula József*,

Augusta János, *Lehotzky Károly*, *Andráskovics Tamás*, *Mitrovsky Milán* testők, *Blazek Antal* műépítő és *Andrysek József* szobrász műveiről. Különösen kiválik *Uprka József Tót madonája*.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Az Akadémia pályázata.

Budapest, május 22.

A Magyar Tudományos Akadémia legutóbb tartott nagygyűlése alkalmával a következő pályázatokat hirdette:

1. *Gróf Szechenyi István* életrajza. Jutalom: 4000 korona. — 2. *Id. báró Wodaner Albert alapítványból* 1000—1000 korona Magyarországi bármely népi-iskolájában működő két néptanítónak. A jutalmat az Akadémia az 1903. márciusi összes ülésén ítéli oda. — 3. *Bezerédj István* élet- és jellemrajza. Határnap: 1903. szeptember 30. Jutalma *Bezerédj Pál* adományából 2000 korona.

Az egyes osztályok jutalomtétellei a következők: I. osztály. 1. A gróf *Teleki József jutalmáról* 1903-ban vigjátékok pályának, a boházatok mellőzéseivel. A verses forma előny, jutalma 100 arany. Határnap: 1902. szept. 30. — 2. A gróf *Karacsony-jutalmáról* 1903-ban komoly drámai művek pályának. Jutalma 200 arany. Határnap 1903. év szeptember 30. — 3. Színmű, melynek tárgya Nagy Lajos királbi veendő. Tragedia-, vigjáték- vagy középajú dráma. Jutalma *Kócán Ferenc* alapítványból 100 arany. Határnap 1903. máj. 31. — 4. Elbeszélő költemény, tárgya lehet történeti, mondai vagy a jelen életről veit. Jutalma a gróf *Nádasdy-alapítványból* 100 arany. Határnap 1903. szept. 30. — 5. A *Farkas-Baskó alapítványból* 2000 korona hazafas költeményre: himnusz, óda, elégia, ballada, kőtői beszélyke, tanköltemény vagy szatira. Határnap 1902. szept. 30. — 6. A magyar verses epikai költészet története a XIX. század második felében. Jutalma a *Lévay-alapból* 1000 korona. Határnap 1903. szept. 30. — 7. Az összehasonlított mondatból a szerkesztet valamelyik csoportjának tárgyalása, iktetelmélete a magyar, vogul és osztjaki nyelv közti viszonyra. Jutalma a *Marczibányi-alapítványból* 40 arany. Határnap 1904. szept. 30. — 8. *Kisfaludy Sándor* élete és munkái. Jutalma a *Lévay-alapból* 1000 korona. Határnap 1902. szeptember 30. — 9. A komikum elmélete. Jutalma a *Gorove-alapítványból* 100 arany. Határnap 1902. szeptember 30. — 10. A magyar helyesírás története a legrégibb írott emlékektől napjainkig. Jutalma a *Hortoványi-alapítványból* 40 arany. Határnap 1902. szeptember 30. — 11. A magyar lyrai költészet története, a legrégibb nyomokon kezdve 1867-ig. Jutalma a *Lukács Krisztina-alapítványból* 2000 korona. Határnap 1902. szeptember 30. — 12. A művészet-történeti tanulmányokhoz bevezetésül szolgáló művészettani kézikönyv, amely az építészet, a szobrászat, a festészet és a sokszorosított művészetek művészi mivoltát és technikáit megfelelő képek kíséretében ismerteti. Jutalma a *Bésán-alapból* 2400 korona. Határnap 1902. szeptember 30. — Az Akadémia a Magyar Nyelv-történeti szótár egy-egy példányát kitűnti jutalmul a budapesti és kolozsvári egyetemnek egy-egy (a magyar nyelvészeti foglalkozó) hallgatója számára, akit az illető kar szaktanári a kitűntetésre ajánlani fognak.

II. osztály. *Új jutalomtétellek*: 1. *Bródy-féle* alapítvány 6000 korona jutalma az 1903. évi nagygyűlés alkalmával oly publicisztikai mű megjutalmazására lévén fordítandó, mely az utolsó három év folyamán nyomtatásban megjelent. Aki a jutalomra igényt tartanak, az említett ciklusban megjelent munkájukat az év végéig (1902 december 31.) a főtűkari hivatalhoz küldjék be. Azért a be nem küldött munka, melyről a tagoknak tudomásuk van, szintén pályázhat. Kelelő munka hiányában a díj oly publicista általános hírlapírói műkedvelésnek jutalmazására fog fordítani, akinek egész tevékenysége arra érdemesnek ítélték. 2. Adassanak elő a törlesztéses államadósok különféle nevei, előnye és hátrányai. Jutalma a *Dóra-alapítványból* 50 arany. Határnap 1903. szept. 30-án. 3. Fejtessék ki a legtöbb kedvezményi záradék kérdésének jelenlegi állása és jelentősége a vámpolitikában. Jutalma a *Kereskedelmi Csarnok Szechenyi-adományából* 1000 irank. Határnap 1904. szeptember 30. — 4. A magyar ipar és kereskedelem védelmére irányuló törekvések 1825—1848-ig. Jutalma a *Bésán-alapítványból* 2400 korona. Határnap 1904. szeptember 30. — 5. Tárgyaitassék az értéknövekedés megadótásának kérdése. Jutalma 1000 korona. Határnap 1904. szeptember 30. — 6. Adassék elő az elemi vagy népoktatás története Magyarországon 1540-ig. Jutalma az *Ötványi-alapítványból* 1000 korona. Határidő 1904. szept. 30. 7. A magyar jobbajóság története 1514 Mária Terézia koráig. Jutalma a *Péczei-alapítványból* 2000 korona aranyban. Határnap: 1904. szeptember 30. — 8. A társadalmi élet a Thököly és Rákóczy-korban. Jutalma a *Vigyázó-alapítványból* 1200 korona. Határnap: 1904. szeptember 30. — 9. Fejtessék ki a határozaton elméletének jelenlegi állása. Jutalma az *Ullmann-alapítványból* 720 korona. Határnap: 1903. december 31. *Már hirtetett jutalomtétellek*: 1. A legújabbkori etikai elméletek kritikai ismertetése. Jutalma a *Gorove-alapítványból* 100 arany. Határnap: 1903. szeptember 30. — 2. A lélektan története Wolfllt napjainkig. Jutalma a *Lukács-Krisztina-alapítványból* 2000 korona. Határidő: 1903. szeptember 30. — 3. A magyarországi rublén népi története betelepüléséig a legújabb időkig. Jutalma a *Péczei-alapítványból* 2000 korona. Határnap 1902. szept. 30. — 4. Minő haladást tett a közgazgatás tudomány a XIX. század második felében.

Jutalma a Sztrókay-alapból 100 arany. Határidő 1902. szept. 30. — 5. Az árpádházi királyok udvartársának története, beleértve az ahhoz tartozó népeket is. Jutalma a Gorove-alapítványból 100 arany. Határnap: 1903. szept. 30. — 6. A magyar hadi történet valamely nevezetesebb eseménye. Jutalma a Vigrázó-alapítványból 1200 korona. Határnap 1902. szept. 30. 7. Oknyomozó tanulmány a földnek hitel által való megterhelhetőségéről az ország valamely vidékéről, lehetőleg egy megye területéről, tekintettel a birtokok terjedelmének főbb osztályaira. Jutalma az Első magyar ált. bizt. társ. alapítványából 1000 korona. Határnap 1902. szept. 30.

III. osztály. Új jutalomtétel: 1. Az 1902. évi *akadémiai nagyjutalom* (200 arany) és *Marczibányi emlékjutalom* (50 arany) az 1890—1902 évközben megjelent s a természetudományok körébe tartozó munkák legjobbainak lévén odaítélendő, az ily munkák szerzői műveiket 1903. január végéig a főtájkári hivatalhoz küldjék be, ítélgyezvén röviden, amit munkájuk kiváló vonásának tartanak. Be nem küldött munkák is pályázhatnak. 2. A *Wahrmann-éle* alapítvány 2000 korona jutalma az 1903. évi nagyjutalás alkalmával az utolsó hat évben (1897—1902) az ipar terén legnagyobb érdemeket szerzett magyar állampolgárnak odaítélendő. A jutalomra igényt tartók munkájukat vagy találmányuk leírását vagy egyéb érdemeik feltüntetését ez év végéig a főtájkári hivatalhoz küldjék be. — 3. A *Forster* Gyula-éle alapítvány 8000 korona jutalma az 1903. évi nagyjutalás alkalmával az 1897—1902. hat évi időközben megjelent oly irodalmi mű, találmány vagy földművelés jutalmazására fog fordítani, mely a hazai földművelés előmozdítására haladást foglal magában. Határidő 1902. december 31. 2. Az abszolút geometria tárgyalása a szakirodalom gondos és rendszeres felhasználásával. Jutalma a Lukács Krisztina-alapítványból 2000 korona. Határidő: 1904. december 31. *Már hirdett jutalomtétel:* 1. Oly vizsgálat, mely a differenciál- és invariánsok valamely osztályának meghatározását nyújtja. Jutalma a Tomori-alapítványból 200 korona. Határnap 1903. december 31. 2. Az antiszeptikus és aszeptikus orvoslási módok történetének megírása. Jutalma a Vigrázó-alapítványból 1200 korona. Határnap 1902. szeptember 30. 3. Valamely növényesálad vagy nagyobb genus monografiája önálló kutatás alapján. Jutalma a Vitez-alapítványból 400 arany. Határnap 1902. szeptember 30.

SPORT.

*. **Nemzetközli atletikai és kerékpáros viedal.** Nagy ünnepségre készül május 29-ikén (Urnapi) a Budapesti Torna Club. A külföld összes athlétáit szólítja versenyezésre a magyarokkal, hogy nemes közlemben összemérjék erejüket a győzelem dícsőségéért. A kerékpáros versenyeken pedig, melyek Magyarországon egy kilométeres bajnokságra kerül döntésre, az ország legkiválóbb kerékpárosai fognak találkozni. A versenyek nevezési zárnapja május 24-ikén este 8 órakor lesz.

*. **Kerékpárverseny.** Az *Olympia Sport-Egyesület* vasárnap, e hó 25-én este hat órakor tartja a Csömöri-úti millenáris versenypályán III. nemzetközi kerékpár- és motorversenyt. A verseny érdekessége a berlini Müller részvétele, továbbá *Gerger* Ferenc, Európa bajnokának találkozása *Papp* Gyulával, Ausztria bajnokával. A versenyen több vidéki versenyző is nevezett.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Ügyvédi kamarákból.** A budapesti ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy néhai dr. *Murányi* Ármin budapesti ügyvéd irodája részére gondnokul nem dr. *Murányi* Elemér, hanem dr. *Murányi* Ernő budapesti ügyvéd (L. V., Bálhory-utca 17. szám) nevezetelt ki. — A brassói ügyvédi kamara dr. *Erdener* Vilmos ügyvédet Brassó székhelyivel, a debreceni ügyvédi kamara dr. *Dóczy* Emil ügyvédet, dr. *Weinberger* Sándor ügyvédet, Debreczen székhelyivel, az ügyvédek névjegyébe felvette.

§§ **A villamos áram tolvajai.** *Patócs* Lajos hentes és *Szentiványi* Ede mechanikus sokalták a villamos világítás árát, s módot találtak, hogy olcsóbban világíthassanak. Úgyesen alkalmazott áhuzalokkal az áramot elvezették a fogyasztás mennyiségét mutató óra elől, amely aztán ekként nem mutatta a teljes fogyasztást. De a társaság rájött a csalafinta-ságra és feljelentette a két kereskedőt. A bíróság lopásnak minősítette az áram elvesztését s emiatt helyezték vád alá a két kereskedőt, sőt el is ítélték őket, Szentiványit 8 hónapi, Patócsot 6 hónapi börtönrre. Az ítélet ellen fölbezztek s azt vitatták, hogy a villamos áram nem eshetik a lopás fogalma alá, mert az áram nem ingó dolog s külföldön például Németországban épp ezért külön paragrafust csináltak a villamos áram elidegenítésére. Ott megállapították, hogy az nem lopás. A királyi tábla szakértők meghallgatását rendelte el. A szakértők, *Zipernovszky* Károly, *Wittmann* Ferenc és *Schüller* Alajos műegyetemi tanárok véleménye alapján a tábla *Herich-Tóth* elnöklele alatt ma tárgyalta a fölbezzést. A tárgyaláson megjelentek a meghívott szakértő tanárok is, akiket a bíróság kihallgatott és ezek kijelentették, hogy a villamos áram nem tért be-töltő anyag, hanem csak időben végemenő folyamata. A tábla meghallgatván a perbeszédet, megsemmisítette

a törvényszék ítéletét s a vádlottakat *lopás vétsé-gében* mondta ki bűnösnek s egy-egy havi fogházra ítélte őket.

§§ **Éltelt kivándorlási ügyök.** *Sopronból* jelentik: Az itteni rendőség tegnap letartóztatta *Hoffmann* Jánost, *Missler* Frigyes brémai kivándorlási ügynök bécsi irodájának alkalmazottját, aki a kivándorlásra csábító levelekkel Sopronban járt. Nessel főkapitány egyhavi elzárásra és 400 korona pénzbüntetésre ítélte Hoffmann.

§§ **Weiszlovits szabadiára helyezése.** A nagyváradai tábla ma döntött *Weiszlovits* Gyula ügyében. A tábla kimondta Weiszlovits szabadiára helyezését, mert bár a letartóztatás a párbajkozta igazgatóságra való tekintettel érthető volt, a 141. §. alapján még sem tartható fenn, mert Weiszlovits egy állítólagos bűncselekményen kívül csak párbajvívésget követelt el. Weiszlovitsot azonnal szabadon bocsátották.

§§ **Mégy gyilkos halálra ítélete.** Szolcsikán (Temesmegyében) a múlt évben megölték és kirabol-ták *Gergics* Kosta kereskedőt és a feleségét. A csend-Ország nyomos gyanuok alapján letartóztatta *Ignyia* Mihályt, *Pancza* Bertalant, *Adega* Mihályt és *Konstan-tin* Illiát, akik a vizsgálat során tagadták ugyan a szörnyű cselekményt, de a bíróság elegendő bizonyítékot talált ellenük s rablás és gyilkosság büntette miatt vád alá helyezte őket, vád alá helyezte továbbá *Czárán* Tódor volt községi bírót is, aki a gonosztevők orgazdája volt s ismerte kegyetlen tervüket és *Margus* Mihályt, a meggyilkolt házaspár szolgáját. A fehértemplomi esküd-tőbíróság hat napon keresztül tárgyalta a gyilkosok bűnpörét; a vádlottak a tárgyalás folyamán is tagad-tak mindent, de százhusz tanu, akiket a bíróság kihallgatott, ellenük vallott, ugy hogy az esküdtek a négy fővádlottat a gyilkosság és rablás büntetésben mondták ki bűnösnek, a másik kettőt bűncselekményre. A törvényszék tegnap éjjel két órakor hirdette ki az ítéletet. *Ignyiat*, *Panczát*, *Adegát* és *Konstantint kötélt általi halálra*, *Czáránt tizenkét*, *Margust tíz évi fogházra* ítéte. A gonosztevők nyugodtan hallgatták az ítéletet s mindnyájan semmisségi panaszát jelentették be.

§§ **A százmillióssal.** A párisi rendőség eddig haszatlannal kutatta *Humbert*eket, a százmillióss család hősét. Kírköző-levelek mentek szét az egész világba, hogy kézrekeríthessék a hírhedt *Humbert*-családot, amely a legnagyobb csalások egyikét bámulatraméltó vakmerőséggel követte el. Párisból ma azt táviratozzák, hogy a párisi rendőrök már *kikutatta*, hol rejtőzködik a *mezősközt család*. Ezt írják az összes párisi lapok és hozzátesszik azt is, hogy a rendőrök már el is utazott a szökevények előgására. Mennyi igaz ebből a hírből, nem lehet tudni, de nagyon valószínűlenné teszi egy másik párisi távirat, amely azt újságolja, hogy *Leidet* és *Saegnin* ügyvédek letartóztással fenyegették arra az esetre, ha nem mondják meg, hogy hol rejtőzködnek *Humbert*ek. Ezek az ügyvédek összeköttetésben voltak *Humbert*ekkel és állítólag tudják, merre vették útjukat.

§§ **Az Economul igazgatója.** *Kolozsvárról* táviratozzák: Az itteni *Economul* című oláh bank be-pörölte volt dr. *Indre* László jogarasi törvényszéki jegyzőt két cikkért, amelyet az a bank igazgatójának visszaélései ellen írt. A két napig tartó tárgyalás során a tanuk csakugyan több szabálytalanságot bizonyítottak *Podoba* igazgatót ellen, aki azelőtt pap volt. *Indre* védőbeszédében azt mondta, hogy ő hazafi, mert a szatmármegyei oláhok mind jó magyarok, de az erdélyi oláhok tulzók és irredentisztikus törekvésűek. *Podoba* Romániából kap pénzt. Az agitátorok nem meggyőződésből, hanem kenyérkereset-ből izgatnak a magyar állam ellen és ebből lényesen megélnék. Így működik Erdélyben az oláh papság egy része. Hogy milyen jellemű emberek az agitátorok, arra példa *Podoba*, aki főemberük és rábizonyították mint papra, hogy bigamiának áldott meg. Kéri felmentését. A bíróság az esküdtszék verdiktje alapján *Indrét felmentette* és panaszosokat a költségekben egyetemlegesen elmarasztalta.

VIDÉK.

— (Nemzetiségi vita a nyitrai közgyűlésen.) *Nyitra vármegye* mai rendes közgyűlésén elfogadták *Héves vármegye* átiratát a *Rákóczy-törvények* eltörlése és *Arad város* átiratát a *Kossuth-szobor* felállítása ügyében. Nagyvárad városnak a külön vámtörület létesítésére vonatkozó átiratát azonban, biva a törvényhozás bölcsességében, tudomásul vették. Az alispáni jelentésnek az a része, hogy — „ot, ahol a tót nemzetiségi taji öntudatnak csak oszirá vannak, vezetett mezeje van a magyar kultúra minden igyekezetének, ott azokat a magyar kultúra el nem lojthatja, csak gyorsabb kibontakozásra serkentheti” — élénk vitára adott okot és *Franciszi* nyitrai teológiai tanárnak az az érvelése, hogy a nemzetiségi kérdés

történeti alapon fejtsék meg, nagy visszatozást szült és e kérdés nemzeti alapon való egyedüli megoldásának elegendetlenségét hangoztatták. E kérdés körül kétórai vita után elhatározták, hogy a fenyegető nemzetiségi akció ellen a vármegye egész tette-rejével száll sikkra. A módoszatok megállapítása végett az alispán elnöklele alatt hat-tagu bizottságot választottak.

Nyitlér.

LUHI ERZSÉBET
— ásványvíz —

Dereg-megyében szikla tövében fakad és minden fídogan elemőtől mentes kerüli a palackba. Kiváló hatású különösen *torok*, *tüdő* és *gége*, ugyancsak a *gyomorhántalnak* minden nemre ellen.

Kitünő nyálkaidószér!
Elsősébs orvosok bizonyítványai csodás eredményekről számolnak be.

A Lubi Erzsébet ásványvíz
Kitünő *üdítő ital* és *borhoz keverve* kitünőkedvelt.

Megrendelhető a forrásbőről Szolyván (Bereg-megye.)
Budapesti főraktár: **VII., Huszár-utca 5. szám.**
Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Szenzációs olcsó

kép, díszmúru- és szalon-tárgyak kaphatók *Andrássy-ut* 17. szám alatt *Hegedűs* Zsigmondnál.

Munkatársakat keresünk

s alkalmat nyujtunk tisztesség, ambíciózus és erélyes embereknek, hogy maguknak állandó és jövedelmező pozíciót teremtsenek.

NEW-YORK

életbiztosító-társaság
több mint 600.000

— *kötvény-tulajdonost számlá*, —
kik több mint

6738 millió kor. biztosítottak.

A magyar társadalom legjobb rétegeiből körülbelül

5000 ember

váltott „New-York“-kötvényt
60 millió korona összegben.

Biztosítási módosztatink a legelőnyösebbek!
Kötvényfelteteink a legliberálisabbak!

Magyarországi képviselőség:
Budapest, „New-York“-palota.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Páris május 22. Hír szerint *Millerand* kereskedelmi minisztert *Indo-Khina* főkormányzójává fogják kinevezni.

Madrid, május 22. *Oleiros* és *Sada* galíciai helységek lakosai között tisztán helyi természetű okokból valóságos harcra került a dolog, amelyben *hatvanhá* több ember megsebesült, köztük néhányan súlyosan.

Az ausztriai helyzet.

Bécs, május 22. A képviselőház mai ülésére beérkezett *írományok* között van *Niemntowski* interpellációja a *Ferdinánd*-vasut államosítása dolgában. Az interpelláló arra utal, hogy a forgalmi politikának egyik legvitalisabb kérdése a nagy forgalmi ereknek egységes állami hálózatba való összefoglalása, s azt kérdezi a kormánytól, hajlandó-e az 1885. szeptember 6-iki törvényben fenntartott jogánál fogva a *Ferdinánd*-vasut vonalait már 1904. január elsején beváltani.

Az igazságügyi költségvetés tolytatlagos tárgyalása során *Kienwein* új büntetőtörvény alkotásának szükségére utal és behatóan foglalkozik a börtönügy kérdésével.

Dobrsinski panaszodik a legfőbb törvényszék előkerülő ügyek lassu elintézésé miatt, aminek oka az, hogy az ügyek szaporodnak a nélkül, hogy a bírák számát megfelelően emelnék.

Baerweither sajnálja, hogy az igazságügyminiszter a nehéz operáció miatt nem lehet jelen a tárgyalásokon. Szóvá teszi az ausztriai büntető jogszolgáltatást és kéri a minisztert, hogy gyorsan intézze el a katonai büntetőperrendtartás tervezését, amelyet a hadügyminiszter kidolgozott. Azután átér a polgári büntetőtörvényre, amely már szeszszendős koránál fogva is reformra szorul. Különösen elavultak a fiatal büntetésre vonatkozó rendelkezések. Elismeréssel szól azután az új polgári perrendtartás végrehajtásáról, amely törvény új vonást hozott bele az osztrák jogszolgáltatásba. Nem ajánlja, hogy már most törvényhozási vagy közigazgatási változtatásokat tegyenek a polgári perrendtartáson.

Dobránski kijelenti, hogy a lengyel klub nincs megelégedve az igazságügyminiszternek a galiciai bíróságok szaporítása tárgyában adott válaszával.

Choc olyan új büntetőtörvény mielőbbi benyújtását követeli, amely a halálbüntetést eltörli. Pártja nem fogja megszavazni a költségvetést, mert a csehek a mostani igazságügyminisztert nemzetiségük legnagyobb ellenségének tartják.

Schucker teljes mértékben csatlakozik ahhoz az elismeréshez, amelyvel az új polgári perrendtartás megalkotójának adoztak. Szóvá teszi azután a bírói állások betöltésénél követett igazságtalan eljárást, mert a németeket állítólag mellőzik.

A sabáci osziny.

Belgrád, május 22. Eckstein Ferenc vádolt mitrovicai házasságotól elvált, az általa hogy Strk György vádolt, midőn Mitrovicából átkeltek Sabácba, három revolvért vitt magával. Strk Ecksteint és két társát két nappal elindulásuk előtt fogta fel. Alavancics egyszer elhalasztotta az indulást, még pedig azért, mert részeg volt. Eckstein válihangoztatja, hogy sem ő sem társai a legfőkébből sem sejtették Alavancics szándékát. Midőn ez felvette az egyenruhát, a királynak tartották őt. Verner és Samotny vallomása teljesen egybehangzó Eckstein vallomásával. Mind azt mondják, hogy Strk igen bizalmasan érintkezték Alavancicsal. Milan Jovic és Voin Sorbitz vádoltak, pénzügyőrök egybehangzóan azt vallják, hogy követték Alavancicsot, mert tényleg szerb tábornoknak tartották őt. A Sabacba való bevonulásra vonatkozó vallomásaik teljesen megegyeznek a már ismeretes tényekkel.

A kínai lázadás.

London május 22. A Standard jelenti Tiencintől: A Juhani vasút Csengcsintől délre eső hidjának a pusztításában annak a jelét látják, hogy a lázadás átszaporított Pecsüli tartományra is, amelyre eddig nem terjedt ki a mozgalom. Tiencincben állandóan olyan hírek érkeznek, amelyek szerint Szecsuanban is komoly a helyzet. Az övezeg császárné utasította Juansikkait, hogy a lázadókat szorítsa dél felé és akadályozza meg Peking felé való előnyomulásukat, nehogy az idegen hatalmasságoknak früggyük legyen a beavatkozásra.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, május 22. A közös vámterület külkereskedelméről szóló statisztikai kimutatás szerint áprilisban a behozatal 151.4 millió koronát (a tavalyinál 18 millióval többet, a kivitel pedig 153.4 millió koronát (a tavalyinál 6.9 millió koronával kevesebbet) tett. Január elsejétől április végéig a behozatal 571.2 millió korona (a tavalyinál 40.7 millióval több), a kivitel pedig 597.1 korona (a tavalyinál 21.5 millió koronával több) volt. A kereskedelmi mérleg aktívuma tehát április végén 25.9 millió korona holott a múlt év megfelelő időszakában a kivitel 45.1 millió koronával haladta meg a behozatalt.

New-York, május 22. (Terményföldes.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban hejben 9. 1/2 (9. 1/2). Májusra 9.15 (9.30). Augusztusra 9.59 (9.72). New-Orleansban hejben 9. 1/2 (9. 1/2). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.40 (7.40). Stand white Philadelphianban 7.35 (7.35). Refined in Cases 8.60 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.20 (1.20). — Zsír: Western steam 10.60 (10.60). Robe és Brothers 10.85 (10.85). — Tengeri irányzata állandó. — Májusra 70.— (70.—). Júliusra 67. 1/2 (67. 1/2). — Szept.-re 65. 1/2 (65. 1/2). Buza irányzata állandó. — Píros ősz hejben 89. 1/2 (89. 1/2). Májusra 80.— (80. 1/2). Júliusra 80.— (80. 1/2). Szept.-re 78. 1/2 (78. 1/2). Dec.-re 79. 1/2 (80.—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1. 1/2 (1. 1/2). — Kávé: fair Rio 7. sz. 5. 1/2 (5. 1/2). Májusra 5.— (5.—). Augusztusra 5.20 (5.20). — Liszt: Spring Wheat clears 2.95 (2.95). — Kukor: 2. 1/2 (2. 1/2). — Őr: 29.10 (29.25). — Rész: 12. 1/2 — 12. 1/2 (12. 1/2 — 12. 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 22. (Terményföldes.) (Zárlat.) Buza irányzata állandó. — Májusra 78. 1/2 (74. 1/2). — Júliusra 74.— (74. 1/2). — Tengeri irányzata állandó. — Szept.-re 60. 1/2 (60. 1/2). — Zsír: Májusra 10.17 (10.15). — Júliusra 10.17 (10.15). — Szalonna short clear 10.25 (10.45). — Sertészsír: Májusra 17.02 (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFELÉK.

Monostoron.

Aranygerendezek közt az ős Monosstor áll Szőke Duna mosolygó parnáján. Zugó habok hordják a bánatot S a könnyűt, mit magyar szem hullatott. Mellettem süvít el az ősz szele Abándall, búval, sóhajjal tele, De földvidt szívem s úzi tova A bánatot Monosstor lángbora. Teremj Monosstor. bort, gyöngyöt sokat! Nemzetvidító, édes dalokat! Fecske tanyázdon ereszed alatt, Ne halljon falad bús sóhajok! Légy ami vagy: jókedv vidám tanyája, Magyar ére nyek biztos meggé ágya. Idők viharát ne érezd soha, Gazdádhoz ne légy soha mostoha.

Lőrinczy György.

— Kérők a kis Alice körül. A kis Alice senki más, mint az Egyesült-Államok hatalmas elnökeinek a leánya, aki csak nemrégiben lett viághírűvé Henrik herceg amerikai látogatása alkalmával amikor is az őt viágrész közfigyelmé mellett keresztelte meg a Meteor nevű szép német tengeri gőzöst. Azóta térjehemzetlenek az eshetőségi jelentékenyen emelkedtek is, s kérője annyi ígérkezik, akár Penelopének. Hódolói között, akik az elmúlt szezonban kegyeire törekedtek, ott van elsősorban egy Charles C. Wanters nevű fatalembert a washingtoni belga követésgről. Január elején mutatták be Roosevelt Alicének egy nagyon előkelő jótékonyelő bálon, s a fiatal leány iránt érzett bálumata csakhamar vonzalommal alakult át. Amikor miss Alice, kárpótlásért, hogy VII. Edvárd angol király koronázására el nem mehet, Kuba szigetére utazott, Wanters oda is utána ment s mint Washingtonban, ott is hűséges lovagján szegődött. Együtt nézték meg a sziget minden látványosságát s beárták a san-juani csatateret. A Fehér Háznak egyetlen zeneestéről sem maradt el a fiatal gavallér s egy politikai jelentőségű, valamint a család elbédőkre egyképpen meghívták. Azonkívül sokban osztja Mrs. Roosevelt mama izlését is s ennek következtében a jövőbéli anyós támogatásával is díszkedhetik. Henrik herceg látogatásakor is azok között volt, akik különös figyelemben részesültek, amikor a csinos Alice a Meteor megkeresztelte, ezen való elragadtatásának élénk kifejezést is adott. Most tavaszkor megkezdődik Washingtonban a nagy vakáció, de Wanters csak akkor kezd meg szabadságát mikor az elnök családja Oyster Bayba megy, s beszél, hogy visszatérésének ideje összeesik a Roosevelték hazatérésének idejével, csakhogy boldogságának árnya is van. Wantersre a háttérben erős vetélytárs leselkedik. Grotonban ugyanis a kis Alice, miközben a fiatal Rooseveltet ápolta, gyakran találkozott egy másik fatalemberttel, Gratton Cushinggal aki meg Bostonból került elő. Kikocsiztak sétáltak s a hideg, komor városkában szórakoztak, amennyire csak lehetett. Cushing azóta szintén ellátogatott Washingtonba a Fehér Háznak vendége lett és telírsítette miss Aliceval való ismeretségét. Gratton Cushing a bosztoni társaságnak egyik legegységesebb alakja s nemrégiben még a női nem iránt való teljes közömbösségéről volt nevezetes. Nagy vagyonnak az ura. de élénk munkásságot folytat s csak nemrégiben neveztek ki a bostoni iskolaszék elnökének. Hír szerint a négy hónap alatt, míg vetélytársa távol lesz, aki eddig előnyben volt, arra fogja felhasználni, hogy a kis Alicekegyét megnyerje.

— Tolsztojnál. A Petersburgskija Vjedomosti egyik munkatársa ebben a hónapban kétszer is meglátogatta Tolsztojt. Az első látogatás május elsején történt. Tolsztoj ezidő szerint Pain Gaspra grófnő birtokán lakik egy barátságosan berendezett kis házban, amelynek szürke kis tornyairól pompás kilátás nyílik a tengerre. Gaspra birtoka két órányira van Yaltától délre. Tolsztojnak hosszas betegsége után még kimélnie kell magát. A nap legnagyobb részét pamlogon, az ágyban, vagy toléskéken tölti.

— Csak nagy nehezen tarthattam vissza könyveimet — írja a muszka lap munkatársa — mikor az agg irót a toléskéken ülvé olyan gyöngének, olyan soványának és roskatagnak találtam Leo Nikolajevicsét. De erőt kellett vennem magamon, mert az izgalom ragadó és minden izgalom ár nekí. De mikor kezét fogott velem s a hangját meghallottam, láttam, hogy az első benyomásom kissé téves, Tolsztoj mindenesetre le van soványodva és gyöngé, de a hangja triss és elég erősen cseng, a nézése erő-

lyes s mint azelőtt, most is érdeklődik az események iránt. Megkérdezte tőlem, hogy mi történik Péterváron s tudakozódott azok felől a kérdések felől, amelyek legutóbb annyira felkeltették az orosz társadalmat... Később a francia politikai pártokról beszélgettünk, amelyeknek elhelyezkedése nagyon érdekli.

Másodizben május 5-ikén kereste fel az újságíró a gyógyuló szellemóriást. Akkor Tolsztoj ágyában pihent és az Ai-Petri csucsán nézgette:

— Látna ott azt a hegyesucot? — kérdezte vendégétől. — Azt az alacsonyabbat értem. Amikor a lányom megmászta az Ai-Petrit, akkor innen néztem a messzelátóval és egészen tisztán láttam.

Akkor még údebbnek látszott Tolsztoj. Sokat beszél a agrárpolitikai kérdésekről és Henry George-ról, akit igen nagyra becsül. Sználkozva mondotta, hogy ugy Oroszországban, mint a külföldön nem érdeklődnek ennek az irónak az eszméi iránt. Ebből után bucsuzott el a pétervári újságíró Tolsztojtól, aki még elmondotta, hogy milyen irodalmi munkákat tervez a jövőben.

— Párisi ügyvédek és orvosok. A Gaulois érdekes cikkesekét közöl arról, milyen honoráriumokat kapnak a párisi ügyvédek és orvosok. Az ügyvédeknek van egy régi szabályzatuk, amely a védőbeszédüket huszonnéz irankra becsüli, természetesen „holt betű” ez a szabályzat, s az ügyvédi kamara szigorúan meghagyta az ügyvédeknek, hogy bámilyen honoráriumot is elfogadjanak az államtól, amikor hivatalból beszélnek. A párisi ügyvédek vagy ingyen, vagy pedig bizonyos díjért vednek, amelyet maguk állapítanak meg. A párisi ügyvédek a-onkivül előre kívánják a pénzüket, s a fejedékeny klienseket nem pörlik, hanem nekik ajándékozzák a pénzt. Mindazonáltal vannak Párisban ügyvédek, akik háromszázezer frankot is megkeresnek évenként. Gréy a Guano-perben egyetlen védőbeszédért ötszázezer frankot kapott, legalább azt állítják. Ez azonban természetesen már nem is honorárium, hanem ajándék. Egy áltáánosan ismert füzetember egy ügyvédnek százezer frankot adott. Áltáában még a leghíresebb ügyvédek sem kapnak többet nagy védőbeszédükért huszezer franknál, és kevés azoknak az ügyvédeknek a száma, akik százezer frankot keresnek évenként. Ami az orvosokat illeti, ők is körülbelül ugyanolyan honoráriumviszonyok között élnek, mint az ügyvédek. Egy pár érdekes esetet mond el a Gaulois. Egyik leghíresebb párisi sebész egy napon táviratot kapott, hogy rögtön jöjjön Madridba, hogy egy operációt elvégezzen. Rá sem hederített a telegramra, s a sarokba dobta: — Éppen arra érek rá most, hogy Madridba menjek! — mondotta a sebesztánár fitymáló hangon.

— Az aszisztense ellenben fölvetta a táviratot s így szólt:

— De miért utasítja vissza tanár ur, mielőtt tudná...?

— Mit tudjak?

— Hogy mennyit adnak.

— Tudnak is engem most megfizetni, amikor így el vagyok foglalva.

— De azért csak bizza rám tanár ur a dolgot.

— Ugyan!

— Százezer frankot fogok kérni.

— Ön örül! De százezer frankért mégis vázom. Kevesebbet azonban nem. Mindenesetre megtagadják ezt az összeget és én éppen ezt akarom.

Az aszisztense erre a következő táviratot küldte Madridba:

„Nagyon el vagyok foglalva. Lehetetlen, ha csak nem kapok százötvenezer frank.”

— És néhány óra múlva megjött a válasz:

„Elfogadjuk, ha rögtön jön.”

— És a sebesztánár még aznap este elutazott Madridba.

Péán, a nagy sebész vagy nagyon sokat kért, vagy semmit. Sokat a gazdagoktól és semmit a szegényektől. A sok azonban nem volt több harmincezer franknál.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A hivatalos ásszó. A vámitételeknek ezúttal történő fizetésénél vagy biztosításánál a törvény értelmében szedendő aranyárkeletpótlókat a pénzügyminiszter június hónapra 19% százalékban állapította meg.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank közhírré teszi, hogy korona értékű 4%-os zálogfelvételeink tervezett évi sorsolása a június hó 1-re eső vasárnap miatt már a megelőző napon, vagyis folyó hó 31-én, szombaton délelőtt 10 órakor fog a bank helyiségeiben megtartani; ugyanakkor az intézet 4 1/2%-os forint értékű községi kőtelekből 10 millió koronányi összeg végletik sorsolása alá.

Budapesti kereskedők — a szövetségek ellen.
 Ana mozgalom ügyében, mely a kereskedők között a jogszabási szövetségek ellen és az ugynevezett élelmiszer-hamisítási ügyben megindult, ma szervező ülést tartott mintegy 500 kereskedő. A budapesti kereskedőket föl fogják kérni, hogy amikor a szervezőbizottság a kereskedők memorandumát átnyújtja a minisztereknek, felületük tartásáért és a küldöttséghez, melyben az eddigi jelentések után itélve, közel 5000 ember vesz részt, csatlakozzanak valamennyien. A nagygyűlést 4—5 héten belül tartják meg.

A szervezőbizottság elnöke Willinger Ferenc, társelnökök Takács Gyula, jegyzője Öcsiky Zoltán. Kerületi elnökök: Frey Alajos, Spuller István, Gebhard József, Takács Lajos, Kramer Miksa, Szimon István, Brozik Gyula, Takács Gyula, Vogel Gyula, Czeckel Ferenc, Vidovaiy Bódog, Szita István, Lindentfeld Dávid, Weinberger Gusztáv, Kozalik Ferenc, Hell Imre Károly, Salberger József. Kerületi alnökök: Walter Ernő, Eisner Nándor, Brunner Alajos, Wirth Antal, Berger Armin, Pintér Gyula, Riehter Károly, Kintzly Gyula, Fischer Zsigmond, Hencz Zoltán, Seidl Samu, Keményi Géza, Weisz L. Samu, Feigl Dénes, Németh Viktor, Mazer Gyula, Brust Jakab, Vas Béla, Stern Lipót.

A legközelebbi szervező ülés vasárnap délután 2 1/2 órákor lesz Kőbányán a Martinovics-terei kereskedők, iparosok és gazdák köre helyiségeiben.

A gyáriparosok országos szövetsége. Az aradi és csanádmezei gyárosok Chorin Ferenc kezdeményezésére ma megalkították a gyáriparosok országos szövetségének aradi főköjt, amelybe tíz gyáros lépett be. Elnököt Neumann Samut, a választmányba pedig Ramor Lajost, Dobajschy Józsefet, Rosenthal Ignácot és Halász Jenőt választották meg. A megalakuláson jelen volt Chorin Ferenc is, mint a gyáriparosok országos szövetségének elnöke.

A newyorki tőzsde. Newyorkból jelentik május 21-iki keletelt: A mai értéktőzsdén a Kanada-Pacific-forgalymok emelkedő irányzatával egybehangzóan a forgalom többi terén is szilárd volt a hangulat. A forgalom azonban nagyon korlátozott volt. Amalgamated-Cooper-részvények szintén szilárdak voltak az általános helyzetet uralkodó kedvezőbb veteményre. Zárítást nagyon szilárd. Részvényforgalom 550.000 darab.

Szészárak. A kontingens nyersesz árú Budapesten pénteken 39.— korona, áruban 39.50 korona. Bécsben 37.80, illetve 38.20 korona.

Vásárcarnok. (Vámos és Bruszt hatósági közvetítői üzleti heti jelentése.) A piac mai forgalma csendes lefolyású volt, egy a hozatal, mint a vételek nagy részén volt, kivéve borjúbán, ahol egy kis áremelkedés volt észlelhető. Részleteiben a következőképp alakult az üzlet: **Husfélék:** vidéki marhahús változatlan árak mellett keresett; őt borjú bőrbén, hosszan levonás nélkül 70—80 fillérrel keltek el kilogrammonként; őt sertések szalonnával együtt 90—100 fillért jegyeztek kilogrammonként. **Tojásban** változatlanul élénk az üzlet, a fogasztás felülmúlja a keresletet és ma 1. rendű teit alföldi áru 56—57, erdélyi 65 koronát jegyzett ládánként. **Vaj** 1. rendű szövetkezeti édes tejszínből készült teava 1/4 kg.-mós darabokban 2.20—2.40, 5 kg.-mós darabokban 2.—2.10, és jó triss 16 ózvaj 1.50—1.60 korona kilogrammonként minőség szerint. Turó 16—18 fillér kilogrammonként. **Spárga** vastag szálu (szőlő) spárga 80—120, középszerű 60—80 és vékony levelesnek való spárga 40—50 fillér kilogrammonként. Elő és vágott barnafőben változatlan az üzlet. **Vadfelek:** Őzek kilogrammonként 1.40—1.50 koronás árban keltek el. **Dió,** vékony héjú egészleges dió 32—36 korona méterázsánként.

Szészármarhavasár. (A budapesti marhavasárléri vásári pénztár részvényársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák, Magyar ökr 741 darab, magyar tehén 332 darab, szerbiai ökr — darab, szerbiai tehén — db, boszniai ökr — drb, éves tehén 110 drb, bivaly 11 drb, bika 82 darab, összesen 1278 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlali való ökr 56 darab, fejős tehén 483 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig: vágómarhákért: Magyar hizott ökr, legjobb minőségű 62.— K-tól 66.— K-ig, kivételesen — K., 100 kilónként élő súlyban, középminőség 52.— K-tól 60.— K-ig, silányabb minőség 48.— K-tól 50.— K-ig, Magyar legelőmarha jobb minőségű 50 K-tól 60.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 42 K-tól 48 K-ig, Tarka hizott ökr, legjobb minőségű 62.— K-tól 68.— K-ig, kivételesen — K-ig, középminőség 52 K-tól 60.— K-ig, silányabb minőség 46 K-tól 50 K-ig, Szerb és boszniai ökr legjobb minőség — K-tól — K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőség — K-tól — K-ig, bika jobb minőségű 64 K-tól 67.— K-ig, kivételesen 69.— K-ig, silányabb minőségű 46.— K-tól 52.— K-ig, Bivaly 36 K-tól 44 K-ig, kivételesen — K-ig, Magyar tehén 42.— K-tól 56.— K-ig, kivételesen — K-ig, Tarka tehén 44.— K-tól 64.— K-ig, kivételesen 68.— K-ig, Mind 100 kilónként élő súlyban, Gazdasági marhákért: Igás ökr elsőrendű — K-tól — K-ig, méterázsánként, kivételesen — K-tól — K-ig, — K-ig páronként, közép minőségű — K-tól — K-ig 100 kilónként — K-tól — K-ig páronként, silányabb minőség — K-tól — K-ig 100 kilónként, — K-tól — K-ig páronként. Hizlali való ökr tehén — kg.-kint — K-tól — K-ig, Fejőstehén keresztzetű színes 140 K-tól 220 K-ig darabonként, bonyhádi faj 280 K-tól 320 K-ig darabonként, kivételesen — K-tól — K-ig, Igás bivaly — K-tól — K-ig páronként,

A konzum-marhavasáron 200 darabál több szerb marha került eladásra, mint a múlt héten, ellenben a mai vásáron 900 darabál kevesebbet hajtottak föl. Idegen vevők részéről a kereslet kielégítő, a helybeli fogyasztás gyöngébb. Az árak 1—2 koronával mm.-kint emelkedtek. Különösen kivitelre alkalmas bikákra volt nagyobb kereslet. Jármas ökrökre vevő nem jelentkezett.

Borjувásár. 1902. évi május hó 22-én. (A budapesti marhavasárléri vásár-pénztár részvényársaságtól.) Felhajtás: Belldi élő borjú 941 drb, leölt borjú — db, bécsi borjú — db, — db., nővendékmárha 78 darab, bárány élő 53 darab, leölt bárány — darab. Árjegyzések: — Belldi élő borjú 1. rendű 70—82 l.-ig, kivételes 86 —, 11. rendű élő borjúkért 56—68 l.-ig, 1 kilónként, leölt borjú 1. r. — i.-ig, II. r. — i.-től — i.-ig, kivét. 1. kilónként levonás nélkül, Rugott borjúkért — l.-ig, Növendékmárha — i.-től — i.-ig, I. r. 56—64 l.-ig, középminőségű 48—56 l.-ig, alárendelt 40—46 l.-ig, 1 kilónként, Bárány élő 6.10—11. k., leölt bárány — K. kivételesen ár — k.-ig páronként. — Az irányzat szilárd, az árak változatlanok maradtak.

Közvágóhídi sertésvásár. (Hivatalos jelentés.) Készlet 453 darab. Erkezett 528 darab. Összesen 1081 darab. Eladott 716 darab. Maradt 365 darab. Mai árak: Öreg másodikú sertés: 74— korona, silány — korona, fiatal nehez — korona, közép 84—91 korona, könnyű 70—86, malac — korona 100 kilogrammonként elsőlyban, minden levonás nélkül. Vásár lanyha volt.

Bécsi juhvásár. Május 22. (Saját tudósított telefonjelentése.) Felhajtott 85 darab. Jegyezett: Elsőrendű juh — fillér, Kiviteli juh —, 47 fillér, kiv. fillér. Anyajuh —, korona páronként. Egy kis csapat angol juh kg-kint 60 filléért kelt el. Legközelebbi vásár e hó 28-án.

Bécsi szarvasmarhavasár, május 22. (Saját tudósított telefonjelentése.) A mai vásárra felhöztek: 4270 darab borjút, 2790 darab élő sertést, 1522 darab levágot sertést, 288 darab levágot juhot, 1263 darab bárányt.

Eladási árak: Levágot borjú 76—93 fill., elsőrendű 98—114 fillér, legeleje 116—124 fillér, élő borjú 72—92 fillér, elsőrendű — fillér, legelsőrendű 100—108 fillér, fiatal sertés — fillér, kivételesen —, levágot nehez sertés 100—118 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt sertés — fillér, zsirra hizalt sertés fillér, könnyű sertés 96—110 fillér elsőrendű 54—112 —, 116 l., élő juh — l., levágot juh 54—80 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 12—26 korona, páronként.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, május 22.

Nyugodt üzletmenet mellett 9000 métermázsás buza került a forgalomba változatlan árakkal.

Rozs tartott maradt. Tengerit 5 fillérrel magasabb árakon jegyezték. Zab szilárd irányzat mellett került a forgalomba.

Eladottok:
Buza, Tiszavidéki: 600 mm. 783 k. 9 K. 15 l. **Hódmezővásárhelyi:** 1160 mm 77 k. 9 K. 05 l. **Fehérmegyei:** 700 mm. 78 k. 8 K. 95 l. **Pestmegyei vidéki:** 300 mm. 70 k. 9 K. 07 1/2 l., 500 mm. 78 k. 9 K. — l., 600 mm. 77 k. 8 K. 85 l., 600 mm. 77 k. 8 K. 80 l. **Csernekai:** 2700 mm. 753 k. 5 K. 90 l. **Bánsági:** 1780 mm. 753 k. 8 K. 60 l. **Szerbiai:** 500 mm. 75 k. 8 K. 10 f. **Mind három hónapra.**

Rozs: 200 mm. 7 K. 25 f., 100 mm. 7 K. 20 f., 400 mm. 7 K. 15 l., 100 mm. 7 K. 10 f. **Zab:** 100 mm. 7 K. 45 l., 100 mm. 7 K. 40 f., 100 mm. 7 K. 30 l., 150 mm. 7 K. 15 l. **Tengeri:** 1100 mm. 5 K. 15 l., 600 mm. 5 K. 60 f.

Készpénzfizetés mellett.
 A készrua hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint középszemben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

B u z a	Kiló	Kilogramm árs		Kiló	Kilogramm árs		
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig	
Tiszavidéki	uj	76	8,75	8,85	56	9,66	9.2.
"	"	77	8,85	8,95	57	9,76	—
"	"	78	8,95	9,05	58	9,86	—
"	"	79	9,05	9,15	59	9,96	—
Fehérmegyei	"	75	8,75	8,85	55	9,66	9.1.
"	"	76	8,85	8,95	56	9,76	—
"	"	77	8,95	9,05	57	9,86	—
"	"	78	9,05	9,15	58	9,96	—
Pestvidéki	"	75	8,75	8,85	55	9,66	9.1.
"	"	76	8,85	8,95	56	9,76	—
"	"	77	8,95	9,05	57	9,86	—
"	"	78	9,05	9,15	58	9,96	—
Bánsági	"	75	8,75	8,85	55	9,66	—
"	"	76	8,85	8,95	56	9,76	—
"	"	77	8,95	9,05	57	9,86	—
"	"	78	9,05	9,15	58	9,96	—
Boszniai	"	75	8,75	8,85	55	9,66	—
"	"	76	8,85	8,95	56	9,76	—
"	"	77	8,95	9,05	57	9,86	—
"	"	78	9,05	9,15	58	9,96	—

Egyéb gabonafajták	Kiló	Kilogramm árs			
		K.-tól	K.-ig		
Rozs	uj	elsőrendű	70—72	7,15	7,25
"	"	másodrendű	68—70	7,15	7,25
"	"	háromadik	66—68	7,15	7,25
"	"	égetni való	64—66	6,75	6,85
"	"	sörözőre való	62—64	6,35	6,45
Zab	uj	elsőrendű	30—41	6,70	7,10
Tengeri	uj	bánsági	—	6,70	7,10
"	"	boszniai	—	6,70	7,10
Repe	uj	káposzta	—	6,70	7,10
"	"	káposzta	—	6,70	7,10
Köles	uj	—	—	6,00	6,00

A határirtózatot nyomán a következő kitések

Wrtétek:
 Májusi buza 1902. . . 8.71—8.72—8.69—8.65—8.66
 Októberi buza 1902. . . 7.78—7.82—7.80—7.78—7.82
 Októberi rozs 1902. . . 6.66—6.67—6.69—6.66—6.68
 Októberi zab 1902. . . 5.76—5.79
 Májusi tengeri 1902. . . 5.12—5.11—5.16
 Júliusi tengeri 1902. . . 5.11—5.10—5.14—5.13—5.21
 Augusztusi repce 1902. —

Déli egy órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Májusi buza 1902. . . . . 8.66 „ 8.67 „
 Októberi buza 1902. . . . . 7.81 „ 7.82 „
 Októberi rozs 1902. . . . . 6.67 „ 6.68 „
 Októberi zab 1902. . . . . 5.78 „ 5.79 „
 Májusi tengeri 1902. . . . . 5.16 „ 5.17 „
 Júliusi tengeri 1902. . . . . 5.22 „ 5.23 „
 Augusztusi repce 1902. . . . . 11.85 „ 11.95 „

Délután fél 6 órák zárul:
 Buza májusra 1902. . . . . 8.67— 8.68
 Buza októberre 1902. . . . . 7.82— 7.83
 Októberi rozs 1902. . . . . 6.68— 6.69
 Októberi zab 1902. . . . . 5.77— 5.78
 Májusi tengeri 1902. . . . . 5.14— 5.15
 Júliusi tengeri 1902. . . . . 5.20— 5.21
 Augusztusi repce 1902. . . . . 11.85—11.95

A budapesti értéktőzsde.

Az előtőzsde egy kisebb ügynök fizetéképtelenségének nyomása alatt nyit meg, de csakhamar a magasabb bécsi jegyzések támogatása mellett kedvezőbb hangulat került ismét felszínre, mely a déli tőzsdére is kiterjedt. A forgalom mindvégig mérsékelt volt, mivel a spekuláció meglehetősen tartózkodást fejt ki.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 632.50—684.—, Magyar hitelrészvény 707.—708.75. Jelzálogbank részvény 487.50—466.50. Alpesi bányarészvény 408.50. Államvasuti részvény 692.—694.50. Közüti vaspálya részvény 617.—. Koronajáradék 97.90 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.95 százelek. Magyar Hitelbank-részvény 708.50—711.—, Jelzálogbank-részvény 467.—, Osztrák hitelrészvény 684.—687.—, Kereskedelmi bankrészvény 2508.—2515.—, Rimamurányi vasmű-részvény 516.—. Közüti vaspálya részvény 616.—617.—. Államvasuti részvény 695.50—696.—. Német birodalmi márka 117.85 korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárítákor maradt: Osztrák hitelrészvény 685.75. Magyar hitelrészvény 711.—. Rimamurányi vasműrészvény 516.50. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 693.25. Közüti vasut részvény 617.—. Villamosvasut részvény — korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árlételeket állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 46.—54.— korona, vörös aprószemű 35.—40.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánsági — korona, középszemű 42.—46.— korona, nagyszemű 48.—52.— korona. **Disznózsir:** budapesti 63.50—64.— korona, vidéki — korona. **Tablaszalonna:** légszárazított vidéki — korona, városi 4 darabos 53.—53.50 korona, 3 darabos 54.50—55.— korona, üstölt — korona. **Szilva:** boszniai, szokás szerinti minőség 12.75—13.25 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 18.50—18.75 korona, 85 darabos 21.50—22.— korona, azonnaliszállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.75—13.25 korona, 100 darabos 17.75—18.— korona, 85 darabos 21.—21.50 korona. **Szilvaír:** slávoniai 19.25—19.50 korona, szerbiai 17.50—18.— korona, azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, május 22. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Külföldi tőzsdék nem mutattak kezdeményezést. Az idő miatt nem volt ok panaszra, noha az hidegre fordult. Tengeri 5 fillérrel javult, rozs és buza 1— fillérrel hanyatlott. Buza május—júniusra 8.86—8.88—8.83, buza őszre 8.02—8.04—8.02, rozs őszre 7.—6.98, zab május—júniusra 7.37—7.88, zab őszre 6.18—6.14, tengeri május—júniusra 5.30—5.32, tengeri július—augusztusra 5.40—5.42 korona. Zárítákor buza május—júniusra 8.89, buza őszre 8.05, tengeri július—augusztusra 5.64, rozs őszre 7.01—7.03, tengeri május—júniusra 5.36—5.37 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde a tegnapi hangulat hatása alatt állott. A déli tőzsde élénkebben indult, általános szilárd hangulat.

Zárult szilárd bányapapirokban eszűdes.
Bécs, május 22. (Magyar értekek szilárd.) 4%-os anyajárék 120.75. Tízaz és szegedi kölcson sorsjegye 162.40. Magyar vasúti kölcson értéken 100.50. Magyar keleti vasúti állami követy 120.—. Magyar ésszámítókész és pénzértőbank —. Rimamurányi vasműrészvény 514.—. Magyar koronajáradék 97.85. 4%-os koronaár 18.00terem. Kötény 97.70. Magyar hitelbank részvény 711.—. Magyar nyerevény kölc

csón sorsjegy 202.—. Kassa-oderbergi vasúti részvény 382.50. Magyar hersek bank —. Magyar cirkókör 1340.
 Bécs, május 22. (Osztrák értesítő) 4 1/2%-os papírjárdék 101.70. 4%-os osztr. aranyjárdék 120.80. 1890-os sorsjegy 153.—. Osztrák hitelsorsjegy 439.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyet 451.—. Osztrák-magyar bank 1508. Déli vasút 44.50. Dunagőzhajózási részvény 374.—. Dohányrészvény 294.—. Cézári és királyi arany 11.36. Német bankváltó 117.30. 4 3/8%-os ezüst járdék 101.80. Osztrák koronajárdék 99.70. 1864-iki sorsjegy 254.—. Osztrák hitelintézeti részvény 685.25. Unionbank 545.—. Osztrák Länderbank 427.—. Osztrák-magyar államvasút 693.25. Elbavölgyi vasút 455.—. Alpei bányarészvény 407.50. 20 frank. arany 19.07. Londoni váltóár 240.30. Bécsi tramway Litt B. —. Bécsi Tramway Ltd. A. 284.—. Lipót köhő 385.—. Gyenge.

Bécs, május 22. (A Budapesti Napló tudósítójának közlése). A délutáni magánforgalomban a várlatok a következők voltak: Osztrák hitelszervény 685 25 Magyar hitelszervény 711.50. Angol-Osztrák bank 274.50. Bécs bankjegyet 451.50. Union bank 546.50. Länderbank 427.50. Osztrák-magyar államvasút részvény 693.—. Déli vasút 45.—. Elbavölgyi vasút 457.—. Északnyugati vasút részvény —. Dohányrészvény 295.—. Rimamurányi vasút 515.50. Alpei bányarészvény 407.50. Májusi járdék 101.70. Magyar korona járdék 97.85. Török sorsjegy 107.—. Német birodalmi mária 117.35. Napoleon'or 18.07.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, május 22. (Tözsdei tudósítás). A nyugat-európai tőzsdék és New-York tegnapi zárlatára, továbbá a beéktetés szempontjából kevesebb pretóriai híreke a tözsde kedvezően indult, de nagyobb forgalom csak a bányatérkek piacán fejlődött. A visszatérési forgalom a tegnapi előadás után szűkült a tőzsdét. Vasutak és járdékok javultak. A második órában a magasabb londoni konzorkulzusok kedvezően hatottak. Osztrák hitel Bécsre jóval magasabb. Magánkamal-láb 24 3/4.

Berlin, május 22. (Zárlat). 4 1/2%-os papírjárdék —. 4%-os osztrák aranyjárdék 102.90. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajárdék 98.25. Osztrák-magyar államvasút 149.40. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltóár 85.15. Magyar vasúti beruházás kölcsön 100.30. Alpei bányarészvény —. Disconto-kommandit 184.—. Altalanos vállalkozás Edison 179.25. Gelsenkircheni 167.50. Laura-kohó 200.—. 4 2/8%-os ezüstjárdék 101.80. 4%-os magyar aranyjárdék 101.75. Osztrák hitelszervény 215.90. Déli vasút 14.20. Károlyi Lajos vasút 100.30. Orosz bankjegy 216.—. 4%-os új orosz kölcsön 96.80. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 102.25. Magyar hitelbank —. Dynamit Irust 172.25. Harpeni 172.80. Az irányzat csendes.

Berlin, május 22. (A Budapesti Napló tudósítójának átvirtala). Esti forgalom. 98.20-os magyar aranyjárdék 101.75. Magyar koronajárdék 98.20. Osztrák hitelszervény 215.10. Osztrák-magyar államvasút 149.—. Déli vasút 14.10. Északnyugati vasút —. Elbavölgyi vasút —. Orosz bankjegy közepes —. Buschtehndri —. Orosz bankjegy 216.—. (Ulmo.) Lombard —.

Páris, május 22. (Zárlat). Osztrák-magyar államvasút 715.—. 4%-os osztrák aranyjárdék 10.—. Osztrák Länderbank —. 3 1/2%-os francia járdék 101.15. Ottoman-bank 665.—. 3 1/2%-os francia járdék 102.02. Alpei bányarészvény —. Déli vasút 14.20. Vllancos részvény 394.76. Bécsi bankjegyet 451.—. Párisi bankrészvény 102.5.—. Olasz járdék 102.40. Francia törleszt. járdék —. Osztrák földhitelintézeti részvény 1315.—. Török dohányrészvény —. Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, május 22. (Zárlat). 4 3/8%-os papírjárdék 101.90. Osztrák aranyjárdék 102.55. Magyar koronajárdék 98.20. Osztrák-magyar bank 115.20. Déli vasút 14.25. Elbavölgyi vasút 117.50. Londoni váltóár —. 394.76. Bécsi bankjegyet 451.—. 14.20. Villancos részvény 394.76. Magyar aranykölcsön 85.40. 4 3/8%-os osztrák járdék 101.75. 4%-os magyar aranyjárdék 101.80. Osztrák hitelszervény 215.20. Osztrák-magyar államvasút 148.90. Északnyugati vasút 113.—. Bécsi váltóár 85.16. Párisi váltóár 112.16. Unio bank —. Alpei bányarészvény 206.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, május 22. (A Budapesti Napló tudósítójának átvirtala). Arányzatok január. Esti forgalom. Osztrák hitelszervény 215.40. Német bank —. Disconto 184.—. Berlini kereskedelmi bank —. Gelsenkircheni —. Harpeni 173.—. Laura-kohó —. Olasz járdék 124.90. Csendes.

Hamburg, május 22. (Zárlat). 4 1/2%-os ezüstjárdék 101.75. 1890. sorsjegy 153.50. Déli vasút 14.—. 4%-os

osztrák aranyjárdék 101.90. Osztrák hitelrészvény 215.50. Osztrák-magyar államvasút 148.50. Olasz járdék 102.70. 3 1/2%-os magyar aranyjárdék 101.80. Az irányzat szilárd.

Budapest-közbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Május 22. A sertésüzlet irányzata változatlan. A Hízott sertések ára: L A Magyar elsőrendű: Öreg hízott (párónként 400 kilogramm felüli sulyban) 100—103 fillérg. Öreg közép (párónként 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. Fialat hízott (párónként 250—320 kilogramm felüli sulyban) 108—110 fillérg. Fialat közép (párónként 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 107—108 fillérg. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 280 kilogramm felüli sulyban) — fillérg. Közép (párónként 240—280 kilogramm sulyban) — fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm felüli sulyban) — fillérg. Közép (párónként 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. IV. Romániai eredetű (Stahai). Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. V. Szerbiai: Nehéz (párónként 260 kilogramm felüli sulyban) 108—109 fillérg. Közép (párónként 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 107—108 fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő sulyban) 104—106 fillérg.

Serüléstiszám 1902. május 20. napján volt készlet 42.877 darab. — 1902. május 21. napján lehajtatott 1079 darab. 1902. május 21. napján elszállított 255 darab. 1902. május 22. napjára maradt készletben 43.701 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Május 22. —

Kinevezés. A király Barna Mihály jászberényi állami főgimnázium és Rajner Ferenc budapesti VI. kerületi állami főreáliskola igazgatóit, mindkettőt jelenlegi minőségében és állomáshelyén, a VII. fizetési osztály 3-dik fokozatába kinevezte. A m. kir. földművelésügyi miniszter Poljanszky István halmi lakost Ugocsa-ármegye tisztánthi járására néve, Molnár Béla frigyfalvi lakost Beregvármegye latorcai járására néve, Rosenstein Márk törökkanizsai lakost Torontál-ármegye törökkanizsai járására néve, — Barra Mózes dobokai lakost Szolnok-Doboka-ármegye szamosújvári járására néve, — Waltenberg Vilmos czinfalvai lakost Sopron-ármegye kisuartoni járására néve, — Henzel Győző pruzsinalakost Trencsén-ármegye illavai járására és Pálty Pál vágvésztercei lakost ugyanezen vármegye vágvésztercei járására néve, — Balogh István tisztelői lakost Borsod-ármegye mező-csati járására néve, — Hegedűs Lajos iktatór-puszta-óvári lakost Nógrád-ármegye szécsényi járására néve, — Ungureán Miklós topanfalvai lakost Torda-Aranyos-ármegye topanfalvai járására néve a gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg. — A dereczeni kir. ítélőtábla elnöke Kopacek József hajdu-bőszörményi lakos végzett joghallgatót a debreczeni kir. ítélőtábla kerületébe dijtalan joggyakorokk, a kassai kir. kir. ítélőtábla elnöke Lányci Géza ideiglenes minőségű dijtalan joggyakorokk a kassai kir. ítélőtábla kerületében dijas joggyakorokk; a m. kir. igazságügyminiszter Hartvárszky Vilmos nagykőrösi rom. kath. néptanítót és Földvári (Fetzer) Ferenc zimbóri állami elemi iskolai tanítót a kassai kir. javítóintézethez, egyelőre ideiglenes minőségben, családifőve, Bukovszky Lajos zólyomlipesi, „Gizella” munkás-árvalvázi család-tanítót és Vaszonyi József monoki elemi népiskolai tanítót pedig szintén ideiglenes minőségben és ugyanazon kir. javítóintézethez családifővéde névezte ki.

Vermagyarországi. Mikovits Fridolin m. kir. államvasúti pályőr és kiskori Anna, Frgyes, Mária és Káta in nevű gyermeke családi nevének Marcsira, Wertheimer Alojz. János illetőségű budapesti János családi nevének Vécsepre, Pruskák István kunstent-miklósi illetőségű ugyanottani lakos családi nevének Halászra, kiskori Stern Irma lapusnyaki illetőségű brádi lakos családi nevének Gesztesre, Spitzer Bertus szabadoski illetőségű ugyanottani lakos családi nevének Sziklaira, kiskori Kohn Géza budapesti illetőségű ugyanottani lakos családi nevének Harira kért átváltztatása befgyminiszteri rendelettel megengedett.

Napirend.

Napár: Péntek, május 23. — Római katolikus; Dezső. — Protestans: Dezső. — Görög-ország: (május 10.) Sim. ap. — Zsidó: Ijor 12. — Nap két: 3 óra 58 perckor. — Nyugszik: 7 óra 22 perckor. — Hold két: 3 óra 17 perckor.

KÖNYVRENDELÉS.

Felhívjuk e helyütt is olvasóink figyelmét arra, hogy a Lampel-Wodianer-cég kiadványainak megszerzését minden módon megkönnyíteni óhajtván, számos kiadványát részletfizetésre is szállítja. Az alábbi megrendelő-jegyen felsorolt művek megrendelhetők új külön-külön, mint összesen, vagy több-több együtt havi részletfizetésre a következő táblázat szerint:

20 korona vétélárj havi 2 kor. fizetendő; 40—60 koronáj havi 5 korona fizetendő; 30 korona vétélárj havi 3 kor. fizetendő; 60—80 koronáj havi 6 korona fizetendő; 30—40 koronáj havi 4 korona fizetendő;

Ezenfelül minden 20 kor. vétélár után a havi részleti kor-val emelkedik

A Remekírók Képes Könyvtára havi 3 koronás részletfizetésre rendelhető meg. Minden egyéb bárhol megjelent művet a készpénz előzetes beküldése vagy utánvé mellett szállít a cég.

Megrendeléséknél kérjük az alábbi rendelés-jegyet kitölteni, a megrendelt művekkel pontosan beleírni a vétélárt és a havi részletet kitölteni, a rendelés-jegy pontos visszállásával ellátva, beküldeni

Megrendelő-jegy. • Lampel Róbert (Wodianer F. és Fial) Budapest. VI., Andrássy-ut 21. sz.

Ferfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányu gyógyszer, melyely az elgyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki aki eziránt ír, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvvel postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezreket mentett meg, kik fiatalkori kihágások miatt nem betegségekben, sypbilis és elgyengült férfierben szenvedtek. E céből elhatározta az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszerrel felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E házisszerrel a baj odahaza gyógyítható és mindenki, a ki fiatalkori kihágások miatt nem betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszer közvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szükségének, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öregek és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut”-nak alantú címen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelését mint otthonuk nem hagyhatják el. A „próbaküldemény bizonyítja, hogy mily könnyen lehet e veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki írhat a gyógyszerért bárhonnét is magyarul, mire neki diszkretion mellett egy gyógyszerküldeményt küldeték felvilágosító könyvvel együtt. Írjon azonban, A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmazni senki sem gyanítja. A levelek következőleg címenek: State Medical Institute, 9, Electricom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesítendő.

perckor este. — Nyugszik: 4 óra 44 perckor reggel. Hold a földtávolban 3 óra 42 perckor délután.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. Osztrákországi huzás d. e. 9 órakor. Nemzeti Szalon tavaszi tériarla (Ferenciek-tere 9. sz.) d. e. 9 órtól este 8-ig. Belépődji 50 fillér. Műbárdok köznékek kiállítás (Ferenciek-tere 4. szám) délelőtt 10-től este 6-ig. Belépődji 50 fillér. Agancsküldetés a Royal-szallóban délelőtt 10—1 óráig és délután 2—6-ig. Belépődji 2 korona. Nemzeti Muzzeum. Régiségár. Nyitva d. e. 9 órá-tól délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődjiall tekinthető meg.

Oroszgos Képtár az Akadémiában délelőtt 9—1-ig. Teknologiai Iparmuseum. Nyitva délelőtt 9—1 óráig. Mezőgazdasági Muzzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-től 1 óráig. Közelekedési Muzzeum a Városligetben délelőtt 9 órá-tól 12 óráig és délután 2-től 6-ig. Az Akadémia Goethe-szobója nyitva délelőtt 10—12-ig. Muzzeumi könyvtár délelőtt 9 órá-tól 1 óráig. Egyetemir könyvtár nyitva délután 3 órá-tól 7 óráig. Egyetemir könyvtár nyitva délelőtt 9 órá-tól déli 12 óráig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődji 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Muzzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerületi Vác-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Házai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeli gyűjtemény, továbbá a ház-ipari kiállítás (melyben az ott elismert leggyakrabban eladott és készülő) a városigeti ipari csarnokbéli nyitva délelőtt 9 órá-tól 12 óráig és délután 3 órá-tól 6 óráig. A külügyi kereskedelmegek központú ügyvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, május 22.

A magas levegőnyomás Nyugat-Európa felett megerősödött és egyidejűleg Keleten is emelkedett a barometere. északnyugati Európa felől pedig új depresszió kövönalul mutatkozak.

Európa időjárásában lényegesebb változás nem fordult elő. Hazánkban az idő változóknak és hűvös volt. Eset jelen-tékenyen kevesebb esett, mint előző napon és reggel már csak elvétve esett. Zivatar észlelték: Akna-Szlatinán, Selmecsbányán, Budapesten (jégesóval), Eszéken, Zomborban, Boros-Jenőn (jégesóval), Kardosalván (Közösmege, jégesóval), Bussyaházán (jégesóval), Munkácsán (jégesóval), Vajda-Illuyadon (jégesóval).

Küldés: Változóknak és enyhébb idő várható, helyenkint zivataros esőkkel.

Vizállás.

Máj. 21. 21. 21.	Máj. 21. 21. 21.	Máj. 21. 21. 21.	Máj. 21. 21. 21.
Jon Duna	Schöring	Tizsa	M-Sziget
• Páncsa	1.72 1.62	• Tolcsva	1.52 1.52
• Lina	1.4 0.6	• V-Namagy	1.72 1.28
• Bécs	1.10 1.08	• Tula	0.50 0.18
• Pozsony	3.64 3.58	• Tizsa-Páncs	1.74 1.28
• Enekám	3.06 3.50	• Szabolc	0.42 0.61
• Budapest	2.47 3.34	• Csengerád	0.67 0.43
• Paks	1.90 2.03	• Senged	0.53 0.68
• Mohács	4.22 3.26	• Török-Béme	3.95 3.93
• Gombos	1.13 4.24	• Tisza	4.33 0.0
• Újvidék	3.54 3.81	• Ondova	0.70 0.79
• Páncsova	4.58 4.87	• Topolya	Hoór
• Orosva	4.00 4.18	• Bodrog	Zemplén
• Magyarfalva	1.40 1.84	• Sajó	Zoosla
• Vág	1.06 1.1	• Hornád	H-Németh
• Zsolna	3.62 3.38	• Berettyó	Margita
• Trencsén	1.02 1.04	• Békés	1.54 1.61
• Szerep	1.03 1.04	• B-Ufalva	3.84 4.04
• Kábe	S-Gothárd	• Ócsa	0.67 0.70
• Sárvár	2.10 0.91	• N-Várad	1.56 1.1
• Győr	3.62 3.38	• Békés	1.56 0.0
• Dráva	1.04 1.2	• Tanka	1.24 1.23
• Zákány	1.73 1.74	• Gurahon	0.95 1.13
• Barca	5.89 3.42	• Borosjenő	0.12 0.29
• Enek	2.49 3.26	• Békés	3.84 4.04
• Mura	M-Szerdah	• Gyoma	4.48 0.0
• Száva	Zágráb	• Gy-Pahárvár	0.62 1.—
• Szelek	0.67 0.90	• Branyinka	1.40 1.60
• Mitróvica	4.40 3.72	• Soborsza	0.56 0.—
• Szamos	Deés	• Arad	0.10 0.0
• Szatmár	3.75 4.4	• Makó	1.06 1.34
• Kraszna	N-Majány	• K-Kelety	1.00 1.64
• Munkács	1.08 1.08	• Bács	1.64 1.43
• Laborca	Homonna	• Temesvár	0.70 0.90
• Ung	Ungvár	• Beokerek	1.50 1.—

A nekünk bemutatott ársámlan megfizethető, hiteles közönlőrt folytat en meggyedszad az a fennálló rendelés-intezet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugyvesfolyásokat és sebeket, az infurizotés utó-baját, az elgyengült férfere, megsebesült, a bujkor utóvetőkezményeit, nőknél folyókat, bármennyire látkék is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és borbetegségeket gyógyít új gyógyszerrel szorint, biztos sikerrel, gyorsan és alapsan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész és szülésész, volt cselez. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta d. é. 10 órá-tól egész délután 4 óráig, délután 6 órá-tól este 7 órá-ig.

Díjazott levalók legnagyobb figyelemmel válasszák és betegségeiket gyógyít új gyógyszerrel szorint, biztos sikerrel, gyorsan és alapsan

• Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerző: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető NÉPSZERŰ ÜTMUTATÓ (már a 15-ik kiadásban megjelent) a női betegségeket és azok gyógykezelését címtű könyv, roll ára 2 fr. 50 kr., csak 90 Kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beküldése mellett bérmentre vagy 90 kr. utalvét mellett.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1902. május hó 23-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Péntek, 1902. május hó 23-án.
Uj betanulással:

Fernande.

Színzár 4 felvonásban. Irtá Sardou V.

Személyek:

Clotilde	Márkus	Georgette	Szleszghi
Senochalné	Helvey	Brienne-né	Szacsavayné
Fernande	Török I.	Roqueville	Gyenes
André	Mihályfi	Anatole	Náday B.
Pomorel	Császár	De Ciry	Dezso

Kedzete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Péntek, 1902. május hó 23-án.

Előszór:

A kirakat.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Egy francia eszme után Irtá A. M.

Személyek:

Jules Bouteau	Boross	Duplois	Giréth
Bouteauné	Lubrinz	Fernand	Farkas
Therese	Abelovsky	Joseph	Iványi
Lemaire	Szilágyi	A miniszter	Sólyom
Marie	Béres M.	Paqueta	Tomesányi
Pierre Chenier	Delli	Ernestine	Szalontai

Kedzete 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. május hó 23-án.

Előszór:

X asszony.

Bohózat 3 felvonásban. Irták Gavault és Berr. Fordította: Molnár Ferenc.

Személyek:

Bidoulet	Rónaszéki	A doktor	Gyözö
Philippe	Góth S.	Rendőr tiszt	Gyarmati
Folquet	Hegedüs	Germaine	Csillag T.
Paskal	Tanay	Arsinoe	Nikó L.
A spanyol	Balassa	Jacqueline	Lenkei
A parancsnok	Kazalicki	Margueritte	Pécsi

Kedzete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. május hó 23-án.

Pálmay Ilka asszony vendégfelléptével.

Az izé.

Operett 3 felv. Irtá Leon Viktor és Stein V. Zenéjét szerző Weinberger Károly. Fordította Dr. Márton Miksa és Heltai Jenő.

Személyek:

Taponet	Kovács M.	Babaro	Németh
Taponetné	Siposné	Vaucresson	Szordahelyi
Gabriella	Pálmay	Saturnin	Tollagi
pelicien	Raskó	Cascarett	Hegyí
Aristid	Szirmai	Denise	Harmath

Kedzete 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. május hó 23-án.

A sport.

Kedzete 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. május hó 23-án.

Az édes lányka.

Operette 3 felvonásban. Irták Landosberg és Stein. Zenéje Reinhardt Henriké. Ford. Komor Gyula.

Személyek:

Liebenburg B.	Sziklay	Plevni Prosper	Izso
Adél	Jámbor	Max	Csiszár
Liebenburg R.	Mihályi	Anatol	Rónay
Winter Lola	Perényi M.	Miczi	Bilik
Láng	Ferencczy	Fanny	Keleti
Weyringer	Kállay	Klappantyu	Körmendi

Kedzete 7 óraker.

VAROSLIGETI SZINKÖR.

Péntek, 1902. május hó 23-án.

Sohse halunk meg!

Énekes bohózat 6 képben. Irtá Horst és Stein. Fordította Heltai Jenő.

Kedzete 7 óraker.

Szigornan Ujnonnan megnyílt. Szigornan

Karlsbad

„Terminus“ szálloda

Lothringer-Strasse.

(Tulajdonos: Blau Samuel, vendéglős London-utca 1.)

Gyönyörű faképek. Kiválóan a forrás mallokt. A kor legkényesebb igényeknek megfelelően berendezett szobák. Nagy, elegáns étterem. Orvosi rendelés szerint mért konyha. Kiváló saját termelésű magyar borok.

Megbízhatóságról több rabbi referenciája tanuskodik.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szombat	Aida	Fernande	X asszony	Az aranyos	A kirakat
d. u. Vasárnap este	—	—	Kuruc Feja Dávid	—	Szevillai fodrász
	A denovér	Fernande	X asszony	A régi szerető	A kirakat

ŐS BUDAVÁRA!

Ma este 6 órától reggel 4 óráig, fenyves kiváltság mellett

kitünő varieté műsor Eugénie de Fonngére és a többi világhírű attrakció.

Ujeredeti Prandi testvérek Ujeredeti felülmúlhatlan fantoches színháza

a „Párisi világkiállítás“ c. szenzációs látványossággal. Ingyenes látványosságok u. m. légtornász és tréfas némajáték a szabad területen.

Fontaine lumineuse. Lovarda. Honvédzenekar.

Amerikai à la Sousa zenekar és számos egyéb látványosság és szórakozás.

Belpórádj 60 fillér. Gyermeknek 20 fillér. Kedvezményes jegyek minden tőzsdében.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.
Minden este
Trio Barowsky
parádian mutatványai,
Luna asszony
Milla Barry, Mariot stb. fölléptével
Tarka szinpad
(Az alkalmi szobalány) és sok különlegesség.
Vasárnap délután
Baumann Károly
magyar költész.
jutalomjátéka.

A kávéház félkeréjében reggel 5 óráig Vörös Elek előadásait hallgathatjuk hangversenyben.

Leánygyermeknek Vizsgai jutalomkönyvül

kiválóan alkalmas:
A tűzhely körül.

Elbeszélések az ifjúság számára.
Irtá TÓTH PÁL.
felsőbb leányiskolai igazgató.

Goró Lajos nyolcz eredeti rajzával.
Ára kötve 3 Kor. 60 fill.,
diszkrétben 4 K. 40 fill.

Megjelent és kapható az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-társulatnál Budapest, VII. Kerepesi-ut 54.

Szeplő, himlőhely, sömör, májfolt-fakadé, pesenés, orrvörösség és minden egyéb arisztatizmus ellen legjobbnak bizonyult a már 52 év óta dicsegetőremlőleg ismert s a törvénykövetelményeinek megfelelő

ARC-TISZTÍTÓ

kenős és szappan.
Nagy tégely kor. 1.60, kisebb kor. 1.—
Szappan 1 korona.
Főraktár: Török József gyógyszerész
Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26. szám.

Bikszádi gyógyfürdő

Szatmármegyében.
Fürdőidény május 25-től szeptember hó 20-ig.

Ezen gyógyvizes konyhavíz kitűnő hatású: heveny és idült gyomor, bélhurubban, a lélegző szervek hurutos bántalmában, máj- és epehólyokban, vese és hólyag betegségeiben, aranyer, sárgaság, lédaganatokban és nyálkásan előtérrel tekintve a budapesti kir. tudományegyesület történelmi kísérletei szerint a legkíméletesebb gyógyvizes konyhavíz bizonyult. A fürdőben ivó-fürdő és belelelegző gyógyvizek van, azonkívül hidegvízgyógyintézet és savókúra. A beteg szociálisan jól gondoskodva van. A fürdő az éjelen villágítással van berendezve.

XXI helyben orvos, gyógyszerész és posta.
Vasuti állomás: Szinyér-Váralja és Técső.

hol kényelmes kocsik kaphatók és honnan a fürdőbe két és fél óra alatt eljutni. Levélben megkérésére mindenről készségesen szolgál felvilágosítással a fürdőigazgatóság.

Zalogházból veszek cédulákat.

Eladok
13 lator ezüst evőékeztet 12 személyre 140 frt. 5 sze mélyre 65 frtől kezdve és föl jobb. Mindennemű finom ezüst tárgyak karok és francia stílusban. Nagy rátkar arany férfi láncokból, massz aranygyűrűk 6 forint 40 kr. arany férfi-órák 12 frt. arany női órák 9 frtől kezdve 15 darab masszív órák 6 frt 50 kr.
Kérem a jegyzéket bér- és ingyen.

Grünberger A. Béla örökös
Budapest, Harisbázár.
Váci-utca 30. l., em. 23.

Most jelent meg!

Negyedik bővített kiadásban, díszes kiállításban, tetszetős alakban
„MIRJAM“
című remek nyelvvellettel írott magyar szövegű

Imádságos könyv
szülő nők számára.
Irtá:
Dr. Kiss Arnold
budai főorvosi.

Ára
Vászonkötésben --- 5 K.
Bőrötésben --- 7 K.
Gyönyörű díszítés --- 10 K.
Legjobb borkötés --- 12 K.

Kapható a kiadónál
Köves Béla könyvkereskedésében Veszprémben.

Árlejtési hirdetmény.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium a Budapest székesfőváros pesti részének 4002. számú betétében A 1. sor 3966 h. r. sz. a foglalt s a VI. kerületben a Kemnitzer-, Gyár- és Király-utak sarkán levő ingatlanok építő anyagait a bontási munkálatoknak vállalatba való adása után eladja és a bontási munkálatokra ezennel árlejtési hirdet. A kötelező vállalati feltételeket tartalmazó ajánlati űrlapot a vállalkozni kívánók Körb és Giergl építészeknél (Budapest, IV. ker. Eskü-tér 5. sz.) napoként d. u. 2-5 órák között szerezhetik meg.

Az ajánlatok
f. évi május hó 31-ik napjának d. u. 6 órájáig
az orsz. m. kir. zeneakadémia igazgatóságához (VI. ker. Andrássy-ut 67.) nyújtandók be, a későbbben érkezett ajánlatok nem fogadtnak el.

A beadott ajánlatok az orsz. m. kir. zeneakadémia igazgatósági irodájában
1902. évi június hó 2-án d. u. 4 óraker
nyilvánosan felbontatnak.

Csak az azon kellőleg bélyegezett ajánlatok vétetnek figyelembe, a melyek
1. az eredeti kibocsájtott és a vállalati feltételeket tartalmazó ajánlati űrlapon az ajánlattevő vállalkozó aláírásával nyújtatnak be,
2. a melyekhez az ajánlatba hozott vételárnak, mint vállalati összegnek 100%, szóval tíz százalékát képező bánatpénz letételéről szóló állampénztári letéti nyugta van csatolva.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között szabadon fog választani az ajánlatok beadási határidejétől számított három hét alatt, ameddig az ajánlatokat tevő vállalkozók ajánlataiknak fenntartásért bánatpénzeikkel szavatolnak. Fenntartja magának a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium a jogát még arra is, hogy amennyiben az ezen hirdetés után beérkezett ajánlatok egyikét sem tartaná elfogadhatónak, ugy ezeknek figyelmem kívül hagyásával a lebontási munkálatokat bárki fogja bízni.

Budapest, 1902. évi május hó 22-én.
A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól.

